

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesné výchovy a sportu

**Vnímání sexuálního obtěžování ve sportovním prostředí
ze strany studentů českých vysokých škol**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Mgr. Michaela Kaprálková, M.A.

Vypracovala:

Bc. Barbora Večlová

Praha, květen 2023

Prohlašuji, že jsem závěrečnou diplomovou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze dne

.....

.....

Bc. Barbora Večlová

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své diplomové práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto diplomovou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení: Fakulta / katedra: Datum vypůjčení: Podpis:

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala především vedoucí mé diplomové práce paní Ing. Mgr. Michaele Kaprálkové, M.A. za pomoc, vstřícnost, cenné rady, ochotu a dobrou náladu při práci. Dále bych chtěla také poděkovat své rodině za podporu během celého studia. Zvláštní poděkování patří mé babičce Janě Zdeňkové za pomoc s korekturou textu.

Práci bych ráda věnovala svému dědečkovi, Ladislavu Večlovi, jako výsledek mého dosavadního studia.

Abstrakt

- Název:** Vnímání sexuálního obtěžování ve sportovním prostředí ze strany studentů českých vysokých škol
- Cíle:** Cílem této diplomové práce je analyzovat a popsat vnímání problematiky sexuálního obtěžování v prostředí organizovaného sportu v České republice z perspektivy vybraných studentů českých vysokých škol. Dále také vysvětluje důležitost zohlednění tohoto problému, jehož řešením by se měl zabývat také management sportovních organizací.
- Metody:** K dosažení výsledků je v této práci využit smíšený výzkum. Nejdříve jsou prostřednictvím kvalitativní části, tedy ohniskové skupiny, získány názory k tématu sexuálního obtěžování v prostředí organizovaného sportu, které jsou dále použity a rozpracovány prostřednictvím kvantitativní metody, dotazníkového šetření, k získání názorů a zkušeností respondentů.
- Výsledky:** Vybraní studenti českých vysokých škol se se sexuálním obtěžováním v prostředí organizovaného sportu často a opakovaně setkávají. Pachatelem bývá často muž v pozici sportovce nebo trenéra a obětí žena v pozici sportovkyně. Nejčastější jsou verbální a neverbální formy. Oběti mají většinou psychické následky nebo je daná situace donutí změnit nebo zcela ukončit danou sportovní aktivitu. Výsledky poukazují na absenci nebo špatnou komunikaci tématu ze strany managementu některých sportovních organizací. Celkové výsledky této diplomové práce upozorňují na důležitost a rozsah daného tématu a společenskou odpovědnost sportovních organizací.
- Klíčová slova:** sexuální obtěžování, sexuální násilí, organizovaný sport, sexualita, společenská odpovědnost, diskriminace

Abstract

- Title:** Perception of sexual harassment in the sports industry: case of Czech university students
- Objectives:** The aim of this thesis is to analyse and describe the perception of sexual harassment in the environment of organized sport in the Czech Republic from the perspective of selected students attending Czech universities. At the same time, it also explains the importance of taking this problem into account, the solution of which should be addressed by the management of sports organisations.
- Methods:** In order to achieve the results, mixed research is used in this thesis. Firstly, through the qualitative part, i.e. focus group, opinions on the topic of sexual harassment in the environment of organized sport are obtained, which are further used and elaborated on the quantitative method of questionnaire survey, to obtain the respondents experiences and opinions on the topic.
- Results:** Selected students attending Czech universities frequently and repeatedly encounter sexual harassment in the environment of organized sport. The perpetrator is often a male athlete or coach and the victim a female athlete. The most common are verbal and non-verbal forms. The victims usually suffer psychological consequences or in some cases are forced to change or stop their sporting activity altogether. The results point to the absence or poor communication surrounding the topic by the management of some sports organisations. The overall results of this thesis highlight the importance and scope of the topic and the social responsibility of sports organisations.
- Keywords:** sexual harassment, sexual violence, organised sport, sexuality, social responsibility, discrimination

Obsah

1	Úvod	9
2	Cíle a úkoly práce.....	12
2.1	Cíle práce.....	12
2.2	Úkoly práce	12
3	Teoretická východiska práce.....	13
3.1	Definice sexuálního obtěžování.....	13
3.2	Sexuální obtěžování a mezinárodní právo	17
3.3	Sexuální obtěžování a české právo	18
3.3.1	Trestní zákoník.....	18
3.3.2	Zákoník práce.....	23
3.3.3	Antidiskriminační zákon	23
3.4	Příčiny sexuálního obtěžování.....	24
3.5	Formy sexuálního obtěžování.....	26
3.5.1	Verbální sexuální obtěžování.....	26
3.5.2	Neverbální sexuální obtěžování	26
3.5.3	Online sexuální obtěžování.....	27
3.5.4	Fyzické sexuální obtěžování.....	27
3.5.5	Sexuální obtěžování „něco za něco“	27
3.6	Následky obětí sexuálního obtěžování.....	28
3.7	Následky a sankce pro pachatele sexuálního obtěžování.....	31
3.8	Dopady sexuálního obtěžování na instituce	31
3.9	Good governance a sport.....	32
4	Metodika práce	36
4.1	Smíšený výzkum.....	36
4.1.1	Triangulace	36

4.2	Ohnisková skupina.....	37
4.2.1	Fáze průběhu ohniskové skupiny.....	39
4.2.2	Interpretativní fenomenologická analýza.....	42
4.2.3	Kódování.....	42
4.3	Dotazníkové šetření.....	43
5	Výsledky.....	48
5.1	Názory účastníků ohniskové skupiny.....	48
5.2	Syntéza výsledků ohniskové skupiny.....	48
5.3	Analýza výsledků dotazníkového šetření.....	51
5.4	Syntéza výsledků dotazníkového šetření.....	82
6	Diskuze.....	86
7	Závěr.....	95
	Literatura a internetové zdroje.....	98
	Seznam obrázků.....	105
	Seznam tabulek.....	105
	Seznam grafů.....	105
	Seznam příloh.....	107

1 Úvod

Sexuální obtěžování je jedním ze společenských problémů, se kterým mohou přijít do styku jak muži, tak ženy. Můžeme se s ním setkat ve škole, v práci, v baru, v městské hromadné dopravě, ale také právě ve sportovním prostředí nebo na spoustě dalších místech, kde dochází k sociálnímu kontaktu.

Obecná definice sexuálního obtěžování spočívá v tom, že se jedná o jakékoliv jednání sexuální povahy, které je jednou stranou nechtěné. Problém, ale tkví v tom, že každý má nastavenou tuto hranici na rozdílné úrovni. Pro někoho může být sexuální obtěžování pouze fyzický kontakt se sexuálně agresivním jedincem, ale pro někoho jiného může sexuální obtěžování představovat například už jen pohled trenéra na svého svěřence při potréningové sprše nebo třeba verbální nátlak a narážky se sexuálním podtextem ze strany spoluhráčů. Jelikož jde vždy o interakci dvou a více subjektů, které mohou mít tyto pomyslné hranice nastavené na rozdílné úrovni, tak může nastat ale také situace, kdy jedna strana svým, podle ní neškodným, chováním sexuálně obtěžuje druhou stranu, pro kterou je toto chování již nepřijatelné. Názory na toto citlivé téma jsou tedy ovlivněny individualitou konkrétního jedince a jeho osobním pohledem a hodnocením, nicméně pro jakýkoliv mezilidský kontakt je velmi důležitý jistý takt a empatie, a jinak tomu není ani právě z hlediska výměny sexuální energie mezi lidmi.

Jak ale stanovit tuto hranici, jestliže chceme tyto záležitosti řešit z hlediska práva a z hlediska odpovědnosti za své činy? V trestním zákoníku jsou jasně vymezené části, které ve svých názvech skrývají různé sexuální a mravnostní trestné činy. Z právního hlediska je samozřejmě nutné pro odsouzení případného delikventa doložit důkazy, které ale většinou právě v případech sexuálního obtěžování chybí. Tvrzení proti tvrzení. Na druhou stranu, je strašně jednoduché někoho neoprávněně nařknout ze sexuálního obtěžování z toho stejného důvodu – tvrzení proti tvrzení.

Ve sportovním prostředí je pak možné problém sexuálního obtěžování považovat za ještě delikátnější vzhledem k značně posunutým mezilidským vztahům, míře fyzického kontaktu a otevřenosti ohledně těl a fyzického vzhledu sportovců, který ve své podstatě často souvisí s úspěšností v dané sportovní oblasti. Napadá mě jen několik málo dalších zaměstnání, kde by „šéfové nebo kolegové“ měli takovou moc nebo dokonce právo mluvit do konkrétního vzhledu jedince. Trenéři, lékaři, maséři nebo jiní členové realizačního týmu mají nad těly svých svěřenců nadstandardní kontrolu, která z tohoto

hlediska překračuje hranice, které jsou normální nebo přípustné v jiných běžných zaměstnáních.

Sexuální obtěžování se nemusí vyskytovat pouze ve vztahu podřízenosti trenérovi nebo jiným členům realizačního týmu. Může k němu dojít i mezi lidmi, kteří se hierarchicky nachází na stejné úrovni, tedy i například mezi kolegy spoluhráči nebo kolegy trenéry.

Sportovní prostředí je vnímáno jako vysoce konkurenční prostředí, kde se jakékoliv přiznání slabosti trestá. Za vyjádření slabosti by se v tomto ohledu dalo považovat i přiznání k tomu, že je daný sportovec sexuálně zneužíván. Sportovec přiznáním získá nechtěnou nálepku oběti, což se může následně podepsat na jeho psychice a třeba právě kvůli tomu už nebude schopen podávat takové výkony jako dříve, nebo jaké by v budoucnu mohl podávat. Toto označení ho může držet zpátky, protože ne každý je schopen po psychické stránce zvládnout tvrdou sportovní konkurenci a tlak prostředí a zároveň s tím i případnou situaci spojenou se sexuálním obtěžováním, se kterou by bylo obtížné se vyrovnat i za normálních okolností v běžném životě. Pro sportovce je zveřejnit něco takového těžké, a proto přiznání k takovým prožitkům nebo činům, které byly napáchány, přichází často až po ukončení jejich aktivní sportovní kariéry proto, aby během ní neztratili své postavení.

Sportovec, který si prošel sexuálním obtěžováním ve sportovním prostředí, se ale potýká ještě s dalším problémem. Vzhledem k časté nenahraditelnosti a jedinečnosti sportovních organizací často není cesty, jak se vyhnout sexuálnímu agresorovi a jeho choutkám, pokud v dané instituci působí. Pro sportovce je často v případě odchodu z této instituce pak už zcela nemožné nebo velmi obtížné se v daném sportu nebo sportovním odvětví uplatnit, protože neexistuje jiná alternativa. Leda by vznesl obvinění, které by s sebou přineslo patřičnou medializaci a pozornost. Sexuální zneužívání zde tedy představuje prostředek moci a sportovci často nemají možnost, jak se bránit. Navíc, jak bohužel z předcházejících případů víme, tak některé instituce se pokouší tyto agresory a jejich přestupky zlehčovat nebo dokonce krýt, aby daná instituce nebo i konkrétní sport neztratil své jméno.

Stejně jako oběti jiných traumatických incidentů, tak i sexuálně zneužití sportovci mohou následně spíše inklinovat k rizikovému chování, jako například k alkoholismu, narkomanii, sexuálně rizikovému chování a dalším, nebo se potýkat s úzkostmi, depresiemi a dalšími dopady na jejich psychické zdraví, které mohou ve výjimečných

případech vést až k sebevraždě. Právě spouštěč v podobě sexuálního obtěžování tak může v konečném důsledku negativně ovlivnit nebo dokonce zničit jejich dosavadní, ale i budoucí sportovní kariéru nebo život jako takový. Je zde zajímavý kontrast zdravého sportovce, který by měl dbát o své tělo a mysl podle kalokagathie a následný obrat k zničenému člověku, který o své tělo dbát nebude, bude závislý na alkoholu nebo drogách, a který se bude topit v depresích. Stojí slovní nátlak, pohled, dotyk, styk nebo jiná forma sexuálního obtěžování, která přinese agresorovi pouze chvilkové potěšení, za zničení života nadějného sportovce?

O zachování morálky a ochranu bezpečí sportovců a dalších zaměstnanců sportovních organizací se snaží zasadit i samotné sportovní instituce například prostřednictvím svých etických kodexů, kde nejsou opomenuty opatření z hlediska mezilidských nebo morálních vztahů. Jsou tato opatření ale dostačující? Vyjadřují se vůbec k sexuálnímu obtěžování? A pokud ano, nejde pouze o proklamaci nebo prázdná prohlášení, která existují pouze na papíře a nedočkají se praktického uplatnění?

Sociální problém v podobě sexuálního obtěžování proplétá celou naši společnost v různých oblastech a sportovní prostředí není výjimkou, ba naopak se zdá jako prostředí, které je k tomuto chování ještě náchylnější. Aktuálnost tématu dokládají například medializované případy sexuálního obtěžování sportovců nebo sportovkyň, které se bohužel pravidelně vyskytují. Mezi známé kauzy z poslední doby patří například kauza sexuálního zneužívání Larrym Nassarem, který působil jako sportovní lékař gymnastické reprezentace USA a za svoji kariéru sexuálně zneužil stovky sportovkyň (The Guardian, 2018). V poslední době se dále objevují obvinění ohledně sexuálního obtěžování například ze strany bývalého fotbalového trenéra Chelsea FC, Avrama Granta (The Times, 2022), nebo trenéra amerických snowboardistek Petera Foleye (The New York Times, 2022) a další. Jak bylo ale zmíněno, tak vzhledem k tabuizaci a obtížnosti přiznání se může jednat pouze o špičku ledovce.

Tyto skutečnosti výzkumnici přivedly k realizaci této diplomové práce. Očekávaným výsledkem této práce, je analýza toho, jak vybraní studenti českých vysokých škol vnímají prostředí organizovaného sportu z hlediska sexuálního obtěžování prostřednictvím sesbíraných názorů a zkušeností těchto studentů. Zároveň s tím má za cíl vysvětlit důležitost zohlednění tohoto problému, jehož řešením by se měl zabývat management sportovních organizací.

2 Cíle a úkoly práce

V následujících podkapitolách budou rozebrány cíle a úkoly této diplomové práce.

2.1 Cíle práce

Cílem této diplomové práce je analyzovat a popsat vnímání problematiky sexuálního obtěžování v prostředí organizovaného sportu v České republice z perspektivy vybraných studentů českých vysokých škol. Dále také vysvětluje důležitost zohlednění tohoto problému, jehož řešením by se měl zabývat také management sportovních organizací.

2.2 Úkoly práce

Výše uvedených cílů bude dosaženo pomocí následujících kroků:

1. Prostudování literatury a dalších zdrojů na téma sexuální obtěžování a jeho návaznosti na sport.
2. Zpracování literatury a dalších zdrojů, které budou k danému tématu nalezeny.
3. Získání souhlasu Etické komise o provedení výzkumu na dané téma.
4. Vytvoření jasné operacionalizace výzkumu, díky níž budou vytvořeny otázky pro ohniskovou skupinu.
5. Zrealizování ohniskové skupiny, sběr a analýza odpovědí účastníků.
6. Vytvoření jasné operacionalizace výzkumu, díky níž bude vytvořen přehledný dotazník v návaznosti na výsledky ohniskové skupiny.
7. Vytvoření dotazníku.
8. Ověření vytvořeného dotazníku prostřednictvím pilotáže.
9. Samotná realizace dotazníkového šetření, distribuce dotazníku a sběr odpovědí.
10. Zpracování získaných dat.
11. Vyhodnocení výsledků dotazníkového šetření.
12. Závěrečné zhodnocení, popsání vnímání situace vybranými studenty českých vysokých škol a návrh doporučení pro sportovní organizace, které by mohly vést ke zlepšení stavu nebo prevenci sexuálního obtěžování ve sportovním prostředí.

3 Teoretická východiska práce

V následujících podkapitolách bude rozebrána definice sexuálního obtěžování. Dále bude popsán právní systém ve vztahu k sexuálnímu obtěžování jak z pohledu mezinárodního, tak českého práva. Dále příčiny, možné formy a následky sexuálního obtěžování a napojení tohoto tématu na sportovní organizace a jejich management.

3.1 Definice sexuálního obtěžování

Jak bylo v úvodní kapitole zmíněno, definovat pojem sexuální obtěžování je z mnoha pohledů složité. Hraje zde roli především subjektivita nahlížení na sexuální obtěžování jednotlivci, vliv prostředí, ve kterém se sexuální obtěžování odehrává, kontext konkrétní situace a její zasazení do konkrétního prostředí, vnímání a vztah jedinců k daným situacím, dále proměnlivost názorů jednotlivců ale i společnosti jako takové, změny vnímání toho, co je „normální“ v čase, rozličnost a obtížná schopnost klasifikace jednotlivých forem sexuálního obtěžování, jejichž popsání a definování je z obecného hlediska nelehké a téměř nemožné, protože nikdy neobsáhne všechny možné způsoby, jak pachatel může svoji oběť zasáhnout.

Pro potřeby této práce je tedy nejdříve nutné objasnit některé pojmy, abychom byli schopni porozumět hloubce a souvislostem v rámci tohoto tématu. Z hlediska sexuálního obtěžování v literatuře existují pojmy, které jsou s tímto často spojovány, a jsou to pojmy jako sexuální diskriminace a sexuální násilí. Rozdíly a vztahy mezi těmito pojmy přehledně zobrazuje následující tabulka, která pro lepší představu vysvětluje jednotlivé pojmy na konkrétních příkladech. Zároveň je z ní patrné jejich hierarchické uspořádání, tedy jejich nadřazenost a podřazenost.

Tabulka 1: Rozdíly mezi pojmy

SEXUÁLNÍ DISKRIMINACE		
	SEXUÁLNÍ OBTĚŽOVÁNÍ	
		SEXUÁLNÍ NÁSILÍ
Institucionální		Osobní
„Nepříjemné prostředí“	„Nechtěná pozornost“	„Zmanipulované a donucené“
<ul style="list-style-type: none"> • Vertikální/horizontální pracovní segregace • Nedostatečná politika ohledně obtěžování a/nebo nedostatek úředníků nebo způsobů nahlášení • Rozdílné ohodnocení nebo vyhlídky na povýšení na základě pohlaví • Nebezpečné pracovní prostředí • Absence základní bezpečnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Verbální nebo nonverbální urážky a výhrůžky • Oplzlé vtipy, narážky, posměšky nebo komentáře se sexuálním podtextem • Zesměšňování výkonu • Sexuální a homofobní kresby, napodobování sexuálních aktů • Zastrahující sexuální poznámky a návrhy • Povýšenecké chování, při setkání nad prostorem a vybavením • Fyzický kontakt, mazlení, štipání, líbání • Vandalismus • Útočné hovory, zprávy nebo fotografie • Stalking • Šikana dle pohlaví 	<ul style="list-style-type: none"> • Získání určitého privilegia nebo ocenění za poskytnutí sexuální laskavosti • Osahávání • Obnažování se • Nucená sexuální aktivita • Anální nebo vaginální penetrace penisem, prsty nebo dalšími objekty • Fyzické/sexuální násilí • Znásilnění • Incest

Zdroj: Vlastní zpracování dle Brackenridge (2001), s. 29.

Diskriminace je pojem, který je v naší společnosti hluboko zakořeněn a pravidelně se objevuje v jak jednotlivých kulturách, tak v historii lidstva jako takového. Člověk může být diskriminován na základě nejrůznějších znaků nebo vyznávaných hodnot. Může jít například o náboženství, rasu, věk, umístění v soutěži, sociální třídu nebo právě pohlaví a sexualitu. Diskriminace na základě pohlaví nebo sexuality tedy znamená, že takové osoby jsou nějakým způsobem znevažovány nebo se k nim daná instituce, skupina nebo osoba chová jinak, jen na základě pohlaví nebo sexuální orientace (Amnesty International Česká republika, 2023). Proti diskriminaci (i té sexuální) se instituce, a to nejen sportovní, vymezují ve svých politikách, kodexech a dalších interních předpisech,

nicméně, jak bylo naznačeno, tento problém je strukturálně spojen také s kulturou a historií daného národa, a tak problém může vznikat nejen na institucionální úrovni, ale také na té osobní. Diskriminaci ohledně sexuality a sexuální orientace, kterou vykonává jednotlivec, ale spadá už k pojmu sexuální obtěžování. Na institucionální úrovni se může jednat o nerovné zacházení kvůli pohlaví, sexuální orientaci apod. (European Union Agency for Fundamental Rights, 2007). Jde tedy například o rozdílné platové ohodnocení, nerovné příležitosti ke vzdělávání nebo k zaměstnání atd.

Z tabulky vyplývá, že sexuální diskriminace je nadřazeným pojmem pro sexuální obtěžování a sexuální násilí. Pokud se podíváme na další z pojmů, kterým je sexuální násilí, tak zjistíme, že bývá velmi často těžce rozlišitelný od pojmu sexuální obtěžování kvůli rozmanitosti okolností různých případů, rozdílnosti hodnot a socio-kulturního rámce jednotlivých společností (Brackenridge, 2001). Neexistuje proto jedna přesná definice, která by přesně líčila a vystihla, o co přesně se jedná a vymezila jasnou hranici mezi sexuálním násilím a sexuálním obtěžováním. Dochází tedy k tomu, že tyto termíny jsou míchány dohromady nebo jsou dokonce považovány za totožné. Vzhledem k povaze věci bychom se ale měli soustředit na slovo „násilí“, které je z právního hlediska definováno jako: *“použití fyzické síly k překonání kladeného odporu nebo předpokládaného odporu, které může směřovat vůči osobě nebo věci. Násilí proti osobě spočívá v přímém útoku proti tělu poškozeného a nemusí být vždy spojeno s ublížením na zdraví* (Kovář a kol. 2008, s. 30).“ Dle právního výkladu síly, se kromě použití fyzické síly (*vis absoluta*) jedná ale také o pohrůžky násilím (*vis compulsiva*), což znamená, že pachatel vynaloží snahu prostřednictvím psychického působení svou oběť přinutit k podrobení se nátlaku. Obě tato jednání jsou trestná a jsou souzena podle trestního zákoníku (Iuriductum, 2006).

Co se týče definic, tak ruku v ruce s tím, co bylo výše zmíněno jde například definice Světové zdravotnické organizace (WHO, 2020, s. 2), která popisuje sexuální násilí jako: *„skutečný nebo hrozící fyzický zásah sexuální povahy, ať už násilím nebo za nerovných či donucovacích podmínek.“* Definice ve svém znění tedy poukazuje nejen na přítomnost násilí, ale slovem „nerovných“ také na známky diskriminace nebo na přítomnost mocenského vztahu. S konkrétnější definicí sexuálního násilí přichází dále například americké Centrum pro prevenci a kontrolu nemocí (Basile, Smith, Breeding, Black, Mahendra, 2014, s. 11), které píše: *„Sexuální násilí je definováno jako sexuální akt, který je spáchán nebo se o něj pokouší jiná osoba bez svobodného souhlasu oběti*

nebo je spáchán na osobě, která není schopna souhlasit nebo odmítnout. Zahrnuje: násilné nebo alkoholem/drogami usnadněné proniknutí do oběti; násilné nebo alkoholem/drogami usnadněné incidenty, při nichž byla oběť donucena proniknout do pachatele nebo někoho jiného; nefyzicky vynucené nechtěné proniknutí; úmyslné sexuální doteky; nebo bezkontaktní jednání sexuální povahy. K sexuálnímu násilí může dojít také tehdy, když pachatel oběť nutí nebo donutí k sexuálním aktům s třetí osobou.“ V této definici jsou, oproti předchozím definicím, kladeny na zřetel kromě činů kontaktního charakteru také činy bezkontaktního charakteru se sexuální povahou. Může tu tedy docházet k mísení dvou pojmů – sexuální násilí a sexuální obtěžování, což bývá v literatuře, ale i běžné mluvě časté.

Sexuální obtěžování bychom mohli definovat jako pomezí těchto dvou výše zmíněných pojmů. Je pojmem podřazeným sexuální diskriminaci, jelikož se jedná o rozdílné chování vůči jedinci na základě jeho pohlaví, sexuální orientaci, genderové identity a podobně, a zároveň s tím se jedná o takové činy sexuální povahy, které ale nejsou trestné podle trestního zákoníku, nebyla k nim použita síla a nezahrnují násilí nebo pohrůžku násilím vůči druhé osobě.

Pokud bychom ale i přes to chtěli hledat definici sexuálního obtěžování, tak jednoduchá definice říká, že se jedná o takové jednání sexuální povahy, ke kterému druhou stranu nebyl udělen souhlas (Brackenridge, 2001), nicméně tato definice neposkytuje čtenáři plný význam toho, o co se vlastně jedná, je velmi obecná a mohla by být vztažena na nesprávné příklady. Lepší definicí zveřejňuje například jedna z přidružených organizací Organizace Spojených národů (UNWOMEN, 2013), která definuje sexuální obtěžování jako: *“jakýkoli nevídaný sexuální návrh, žádost o sexuální službu, slovní nebo fyzické chování či gesto sexuální povahy nebo jakékoli jiné chování sexuální povahy, u něhož lze důvodně očekávat nebo které může být vnímáno jako urážlivé nebo ponižující pro jiného.“* S tímto je srovnatelná definice podle Evropského institutu pro rovnost žen a mužů (European Institute for Gender Equality, 2020), která říká, že je to: *„jakákoliv forma nevyžádaného verbálního, neverbálního nebo fyzického jednání sexuální povahy, jehož cílem nebo důsledkem je zásah do důstojnosti člověka, obzvláště když vytváří zastrašující, nepřátelské, ponižující, pokořující nebo urážlivé prostředí. Pod pojmem sexuální obtěžování můžeme zařadit sexuální nátlak, nežádoucí sexuální pozornost a sexistické chování (uplatňování genderových stereotypů).“* Z těchto pramenů tedy vyplývá, že se jedná především o takové chování vůči druhé osobě, které staví tuto

osobu do nežádoucí nebo dokonce ohrožující pozice nebo situace, v níž nechce být a která je pro ni urážlivá nebo dokonce útočná. Dále se definice ve své podstatě také shodují na tom, že jde o takové chování, prostřednictvím něhož si pachatel nějakým způsobem vynucuje nebo demonstruje svou moc vůči druhé osobě, což v sobě opět nese znaky násilí, tentokrát toho duševního a vrací nás to k předcházejícímu pojmu. Z toho vyplývá, že jednotlivé případy a formy musí být posuzovány individuálně. Definice jsou pouze obecné, nicméně každý z nás vnímá konkrétní situace subjektivně, jelikož je ovlivněn svými pocity a svými předcházejícími zkušenostmi.

3.2 Sexuální obtěžování a mezinárodní právo

Sexuální obtěžování a sexuální násilí proplétá historii lidstva a je považováno za celospolečenský problém, který se vykytuje i v dnešní době. Prvotní impulz, který dal za vznik právnímu vymezení proti sexuálnímu obtěžování, představovaly ozbrojené válečné konflikty, během kterých docházelo k páchání zvěrstev v sexuální oblasti vojáky, kteří znásilňovali nebo si jinak vynucovali sexuální kontakt s ženami nebo dokonce dětmi (Kovář a kol., 2008). Po druhé světové válce proto vznikl jeden z prvních dokumentů, který by mohl být vtažen k boji proti sexuálnímu násilí, a za tento dokument bychom mohli považovat Všeobecnou deklaraci lidských práv a svobod z roku 1948 (United Nations, 2015), která explicitně sice nezmiňuje výsady proti sexuálnímu násilí, nicméně zakazuje kruté, nelidské nebo ponižující chování vůči druhé osobě, za což by se sexuální obtěžování dalo označit.

Nejednalo se ale pouze o stín historie vojenských zločinů, ale také o to, že si společnost začala všímat, že takové chování prostupuje i do řady dalších prostředí. Vyskytuje se například ve školách, v zaměstnání anebo sportovních a dalších institucích. Moderní společnost se shodovala na tom, že je tento problém společensky nepřijatelný a je třeba ho začít řešit také právně (Kalibová, Houžvová, 2014).

První právní dokumenty k tomuto tématu, měly za cíl především ošetření rovnosti mezi mužem a ženou a začaly vznikat koncem 70. let. Mezi prvními takovými dokumenty byla Úmluva OSN o odstranění všech forem diskriminace žen (CEDAW) z roku 1979. Z hlediska ochrany žen před diskriminací dokument zajišťuje ženám rovnost v různých oblastech života jako ve vzdělávání, zdravotní péči nebo politice. Mimo to, ale také zavazuje státy k ochraně žen právě před zneužíváním, kuplířstvím, sexuálním

obtěžováním a sexuálním násilím. Tento dokument poskytl základ pro mezinárodní právo v oblasti boje proti sexuálnímu násilí a práv žen (Kalibová, Houžvová, 2014).

Kromě tohoto dokumentu ale existují také další dokumenty, které by k této problematice mohly být vztaženy. Jejich autorem je OSN a vztahují se k ochraně práv a k boji proti diskriminaci obou pohlaví. Jsou jimi například: Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech, Kodaňská deklarace o boji proti sexuálnímu násilí v humanitárních krizích, Deklarace OSN o sexuálním násilí a genderové identitě, Rezoluce OSN o prevenci sexuálního násilí a zneužívání na internetu apod. (United Nations, 2023). I přes existenci mezinárodních dokumentů, které jsou platné pro obě pohlaví stejně, se ale ukazuje, že ochrana obou pohlaví není zaručena ve stejné míře, a tak vznikají další specializované dokumenty především na ochranu žen a dívek proti sexuálnímu násilí. Kromě CEDAW jsou to dokumenty jako: Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácímu násilí (Istanbulská úmluva), Zvláštní zpráva OSN o násilí vůči ženám atd. (Kalibová, Houžvová, 2014).

Na mezinárodním poli existuje několik organizací, které se svými doporučeními, úmluvami nebo programy zasazují o boj se sexuálním násilím a sexuálním obtěžováním. Mezi takové instituce patří například: Organizace spojených národů, Rada Evropy, Červený Kříž, Mezinárodní federace pro lidská práva, Amnesty International a mnohé další.

3.3 Sexuální obtěžování a české právo

V českém právu se s vymezením vůči sexuálnímu obtěžování můžeme setkat v následujících zákonech:

3.3.1 Trestní zákoník

Jak se ukázalo, definovat pojem sexuálního násilí je složité, a to nejen z důvodu šíře tohoto pojmu, ale také kvůli takovým formám sexuálního násilí, které nejsou trestně stíhatelné. Mluvíme například o sexuálně motivovaných poznámkách nebo třeba o nechtěných dotecích.

V České republice jsou trestné činy z hlediska sexuality souzeny dle trestního zákoníku ČR 40/2009 Sb. (Zákon č. 40/2009 Sb., 2023), konkrétně podle III. hlavy, která pojednává o trestných činech proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti. Hlava čítá

9 paragrafů, a to od §185 až po §193b. Jednotlivé paragrafy popořadě projednávají následující oblasti: znásilnění, sexuální nátlak, pohlavní zneužití, soulož mezi příbuznými, kuplířství, prostituce ohrožující mravní vývoj dětí, šíření pornografie, výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií, zneužití dítěte k výrobě pornografie, účast na pornografickém představení, navazování nedovolených kontaktů s dítětem.

Pro tuto práci jsou stěžejní především §185 a §186, které pojednávají o znásilnění a o sexuálním nátlaku. Z tohoto důvodu budou také blíže rozebrány v následujících podkapitolách.

Oba tyto trestné činy jsou úmyslné trestné činy, což znamená, že pachatel chce nebo si je vědom porušení a ohrožení zájmu, který tento zákon chrání. Společným jmenovatelem těchto trestných činů je především jejich konání za nedobrovolnosti nebo donucení druhé osoby k jejich naplnění prostřednictvím násilí, pohrůžky násilím nebo jiné těžké újmy a zneužitím bezbrannosti. Ačkoliv mají tuto věc společnou, tak mezi nimi stále existuje rozdíl. Rozhodujícím faktorem, který rozhoduje o tom, jestli se jedná o trestný čin Znásilnění nebo Sexuální nátlak, je míra participace a aktivita pachatele na vykonání tohoto trestného činu. Jestliže pachatel svoji oběti hrozí násilím, skutečně jej vykoná nebo využívá bezbrannosti oběti k nechtěným sexuálním aktivitám, tak se jedná o Sexuální nátlak. V tomto případě se tedy jedná o aktivitu pouze oběti, která k ní ovšem byla donucena. Jestliže pachatel ale vynaloží takovou aktivitu, kterou osobně naruší tělesnou integritu své oběti, tak je tento čin považován za Znásilnění. Stejně tak tomu platí, kromě společné participace s obětí, i v případě pouze samostatné participace pachatele (Kalibová, Houžvová, 2014).

3.3.1.1 §185 Znásilnění

V tomto paragrafu se znásilnění z hlediska trestnosti rozděluje podle závažnosti do 5 odstavců, které podléhají různým délkám trestu. Znění trestního zákoníku (Zákon č. 40/2009 Sb., 2023), je v případě znásilnění následující:

- 1) Donucení druhé osoby k pohlavnímu styku za použití nebo pohrůžky použití násilí nebo zneužití bezbrannosti dané osoby k naplnění takového činu.
- 2) Činy, které spáchá pachatel v souladu s prvním odstavcem prostřednictvím
 - a. soulože nebo jiným pohlavním stykem, který je srovnatelný se souloží,
 - b. spáchá takový čin na dítěti,

- c. spáchá takový čin za použití zbraně.
- 3) Činy, které spáchá pachatel v souladu s prvním odstavcem
- a. na dítěti, které je mladší 15 let,
 - b. na osobě, která je ve výkonu vazby, trestu, odnětí svobody, ochranného léčení, zabezpečovací detence, ochranné nebo ústavní výchovy anebo se nachází na jiném místě, kde je omezena jeho osobní svoboda,
 - c. a způsobí své oběti těžkou újmu na zdraví.
- 4) Takový čin dle prvního odstavce, kterým pachatel způsobí smrt své oběti.
- 5) Příprava takových činů je trestná.

Některé pojmy, které se vyskytují ve znění zákona je pro plné porozumění nutné osvětlit (Kalibová, Houžvová, 2014 a Mitlöchner, 2008):

Soulož: Soulož je styk pohlavních orgánů muže a ženy, tzn. penetrace vaginy penisem.

Jiný pohlavní styk srovnatelný se souloží: Zde nemusí být zastoupena obě pohlaví. Jde o penetraci jiných tělesných otvorů. Příkladem může být anální sex, orální sex, zasouvání předmětů do pohlavního ústrojí.

Pohlavní styk: Za pohlavní styk je považován jakýkoliv další akt sexuální povahy, prostřednictvím něhož se pachatel uspokojuje na těle oběti a nespĺňuje podmínky dvou výše zmíněných pojmů.

Výše trestů se v případě znásilnění může vyšplhat od 6 měsíců až k 18 letům ve vězení dle závažnosti. Rozpětí výše trestů přehledně podle zákona uvádí následující tabulka. V tabulce jsou jednotlivé odstavce paragrafu odděleny barevně.

Tabulka 2: Výše trestů za znásilnění

6 měsíců	2 roky	5 let	10 let	12 let	18 let
Kdo jiného donutí k pohlavnímu styku.					
	Kdo jiného donutí k souloži nebo styku srovnatelnému se souloží.				
	Kdo donutí k pohlavnímu styku osobu starší 15 a mladší 18 let.				
	Kdo donutí k pohlavnímu styku jiného se zbraní.				
		Kdo dítě mladším 15 let donutí k pohlavnímu styku.			
		Kdo jiného donutí k pohlavnímu styku ve vazbě nebo v podobném zařízení, kde je omezena svoboda.			
		Kdo takovým činem způsobí těžkou újmu na zdraví.			
			Způsobí-li smrt.		

Zdroj: Vlastní zpracování dle Kalibové a Houžvové (2014) a trestního zákoníku (2023).

3.3.1.2 §186 Sexuální nátlak

Sexuální nátlak se z hlediska trestnosti rozděluje podle závažnosti do 7 odstavců, které podléhají různým délkám trestu.

V případě sexuálního nátlaku zní zákon následovně (Zákon č. 40/2009 Sb., 2023):

- 1) Donucení druhé osoby k pohlavnímu sebeukájení, k obnažování nebo jinému srovnatelnému chování za použití nebo pohrůžky použití násilí nebo zneužití bezbrannosti dané osoby k naplnění takového činu.
- 2) Donucení druhé osoby k pohlavnímu styku, pohlavnímu sebeukájení, obnažování nebo jinému srovnatelnému chování za zneužití důvěryhodnosti, postavení, vlivu nebo závislosti.
- 3) Činy, které spáchá pachatel v souladu s prvním a druhým odstavcem
 - a. na dítěti,
 - b. s nejméně dvěma osobami.
- 4) Činy, které spáchá pachatel
 - a. v souladu s prvním odstavcem se zbraní,

- b. v souladu s prvním a druhým odstavcem na osobě, která je ve výkonu vazby, trestu, odnětí svobody, ochranného léčení, zabezpečovací detence, ochranné nebo ústavní výchovy anebo se nachází na jiném místě, kde je omezena jeho osobní svoboda,
- c. jako člen organizované skupiny.

5) Činy, které spáchá pachatel

- a. v souladu s prvním odstavcem na dítěti, které je mladší 15 let,
- b. a způsobí své oběti těžkou újmu na zdraví.

6) Takový čin dle prvního a druhého odstavce, kterým pachatel způsobí smrt své oběti.

7) Příprava takových činů je trestná.

Některé pojmy, které se vyskytují ve znění zákona je pro plné porozumění nutné osvětlit dle Trestního zákoníku a jeho znění (Mitlöhner, 2008):

Násilí: Jde o použití fyzického násilí nebo zbraně k překonání odporu druhé osoby tak, aby jí bylo způsobeno zranění, smrt, psychické poškození nebo újma.

Pohrůžka: Vyhrožování druhé osobě použitím okamžitého nebo budoucího násilí.

Pohrůžka jiné těžké újmy: Vyhrožování druhé osobě například zmrzačením, mučením, zohyděním, dále způsobení ztráty nebo podstatného snížení pracovní způsobilosti apod.

Bezbrannost: Uvedení osoby prostřednictvím lsti do bezbranného stavu, za který je považován stav, v němž osoba není schopna vnímat nebo porozumět tomu, co se děje. Za takový stav je považován například opilost.

Výše trestů se v případě sexuálního násilí může vyšplhat od 6 měsíců až k 16 letům ve vězení dle závažnosti. Rozpětí výše trestů přehledně podle zákona uvádí následující tabulka. V tabulce jsou jednotlivé odstavce paragrafu odděleny barevně.

Tabulka 3: Výše trestů za sexuální nátlak

6 měsíců	1 rok	2 roky	4 roky	5 let	8 let	10 let	12 let	16 let
Kdo jiného násilím nebo pod pohrůžkou násilí donutí k sebeukájení, obnažování nebo jinému srovnatelnému chování.								
Kdo jiného donutí k pohlavnímu styku, sebeukájení, obnažování a jinému srovnatelnému chování za zneužití svého postavení nebo vlivu.								
Kdo takový čin dle odstavce 1 a 2 spáchá na dítěti.								
Kdo takový čin dle odstavce 1 a 2 spáchá společně s druhou osobou.								
Kdo takový čin dle odstavce 1 spáchá se zbraní.								
Kdo takový čin dle odstavce 1 a 2 spáchá ve vazbě nebo v podobném zařízení, kde je omezena svoboda.								
Kdo takový čin dle odstavce 1 a 2 spáchá jako člen organizované skupiny.								
				Kdo takový čin dle odstavce 1 spáchá na dítěti mladším 15 let.				
				Kdo takovým činem způsobí těžkou újmu na zdraví.				
								Kdo takový čin dle odstavce 1 a 2 způsobí smrt.

Zdroj: Vlastní zpracování dle trestního zákoníku (2023)

3.3.2 Zákoník práce

Jestliže je v této diplomové práci rozebíráno sexuální obtěžování v prostředí organizovaného sportu, tak je potřeba se kromě trestního zákoníku zaměřit také na právní výklad zákoníku práce, jelikož je možné, že pachatelé, ale také oběti sexuálního obtěžování mohou být také zaměstnanci sportovních klubů, svazů nebo dalších sportovních institucí. Zákon č. 262/2006 Sb. pojednává o sexuálním obtěžování jako o diskriminačním jednání a ve svém znění se odkazuje na Antidiskriminační zákon, kde je sexuální obtěžování dále definováno (Zákon č. 262/2006 Sb., 2023).

3.3.3 Antidiskriminační zákon

Zákon č. 198/2009 Sb. pojednává o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů, jinak je také nazývaný antidiskriminační zákon. Sexuální obtěžování je zde považováno za formu

diskriminace. Pojednává o něm především §4 tohoto zákona, který definuje sexuální obtěžování jako: „*Nežádoucí chování, které má sexuální povahu a souvisí s důvody rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru, a dále v právních vztazích, ve kterých se uplatní přímo použitelný předpis Evropské unie z oblasti volného pohybu pracovníků, i z důvodu státní příslušnosti, jehož záměrem nebo důsledkem je snížení důstojnosti osoby a vytvoření zastrašujícího, nepřátelského, ponižujícího, pokořujícího nebo urážlivého prostředí, nebo které může být oprávněně vnímáno jako podmínka pro rozhodnutí ovlivňující výkon práv a povinností vyplývajících z právních vztahů* (Zákon č. 198/2009 Sb., 2018).“

Z této definice je patrné, že v pracovním prostředí není sexuální obtěžování nikterak samostatně řešeno a spadá pouze jako jedna z položek pod zákon, který se snaží eliminovat diskriminaci na pracovišti. Jedná se pouze o vágní řešení daného problému, které je vzhledem k povaze věci nedostatečné, a tak organizacím nezbyvá než tento problém řešit na úrovni vlastních organizací prostřednictvím svých vnitřních politik.

3.4 Příčiny sexuálního obtěžování

Sexuální pud patří stejně jako například pud obživy, sebezáchovy nebo rodičovský mezi základní lidské pudy, které doprovází různé pocity libosti a nelibosti a který má především za cíl zachovat existenci individua. V souvislosti s touto prací je třeba zmínit ale také erotický pud, který na rozdíl od rozmnožování, má za cíl vlastní uspokojení jedince a dosažení rozkoše. Erotický pud může být narušen z hlediska kvantitativního (satyriasis, nymfomanie nebo naopak asexualita) nebo kvalitativního hlediska, čímž vznikají deviace jako fetišismus, voyerství, pedofilie, sadismus, masochismus nebo jiné poruchy sexuální preference (Pavlovský, Roth, 2020).

Podle Uzla (2008) nejsou určité náznaky nebo složky násilí v sexuálních projevech člověka neobvyklé. Můžeme je vidět i ve zvířecí říši, a to jak ze strany samců, tak ze strany samic. Mezi vyššími savci a také lidmi na sebe roli iniciátora, ale také agresora, z hlediska pohlavního styku většinou bere samec/muž. Z výzkumu navíc vyplývá, že pro muže, na rozdíl od žen, je sex v hierarchii potřeb na mnohem vyšším místě než například jídlo, a tak je většina mužů naprogramována tak, aby takovému pokušení snáze podléhali (Globe24.cz, 2017).

Musíme mít ale na paměti, že na jedince kromě genů působí také prostředí, ve kterém se nachází. V dějinách lidstva se nachází etapy, které v sobě nesou podoby násilí spojeného se sexualitou. Vyskytovaly se například v podobách rituálních kastrací, přítomností sadistických a jiných sexuálních prvků v antických divadlech nebo v podobě trestů. Důležité je právě slovo trest. Prostřednictvím něho si vykonavatel trestu svou oběť podmanil a demonstroval na ni svoji sílu a nadřazené postavení. V novodobé historii je sexuální sadismus spojen například s obdobím válek, kdy byla žena brána za součást válečné kořisti vojáků (Uzel, 2008). Žena byla v rámci historie brána po dlouhou dobu spíše jako věc a musela si vybudovat v rámci společnosti svoje postavení. V historii ženě nejprve nepřiznávaly duši, degradovaly ji na majetek, kořist, válečnou trofej nebo stroj k plození dětí. Nakonec se ale dokázala emancipovat, vymoci si svá práva a hájit svoji rovnoprávnost s muži (Kovář a kol., 2008). Nemůžeme se ale nechat zaslepit stereotypy, které v rámci obou pohlaví vnímáme. Agresorem může být také žena a v roli oběti se může nacházet muž.

Kultura dále přispívá k rozkvětu sexuálního obtěžování i tabuizací těchto témat nebo prostřednictvím nedostatečné osvěty a edukace lidí. V některých kulturách je navíc zakořeněna i jistá dávka tolerance k sexuálnímu obtěžování. Z výzkumu, který byl realizován v roce 2011 a porovnával prostředí České republiky, Norska a Řecka z hlediska sexuálního obtěžování vyplývá, že například česká společnost je vůči sexuálnímu obtěžování v některých formách daleko tolerantnější než jiné národy (například skandinávské). Jednalo se například o vtipy, komentáře nebo narážky se sexuálním podtextem, které nebyly českými ženami považovány za degradující nebo ponižující (Fasting, Chroni, Hervik, Knorre, 2011).

Vědci zjistili, že častým důvodem degradace žen může být existence tzv. Madonna whore komplexu. Podle této Freudovy teorie platí, že muži v heterosexuálních vztazích rozlišují ženy na Madonny a „děvky“. Madonny bývají čisté a neposkvrněné ženy (matky, manželky, partnerky), k nimž sice chovají romantické city a lásku, ale sexuálně pro ně nejsou přitažlivé a žádoucí. Naproti tomu jim přijdou sexuálně přitažlivé „děvky“, ke kterým nechovají romantické city, ale sexuálně po nich touží. Freud toto odůvodňuje tím, že muži nejsou schopni rozlišovat mezi láskou k matce a láskou k partnerce, a proto dochází k sexuální objektifikaci žen (Modern Intimacy, 2022). Objektifikace žen se obvykle objevuje v pornografii, soutěžích krásy nebo u žen působících v médiích a dalších prostředích, kde v první řadě zaujme fyzický vzhled

ženy bez ohledu na její osobnost nebo důstojnost (Kellie, Blake, Brooks, 2019). Vzhledem k tomu, že jsou ve sportovním prostředí v první řadě viditelné především fyzické aspekty sportovců a sportovkyň, tak bychom sportovní prostředí také mohli považovat za takové prostředí, kde k této objektivizaci dochází.

Ačkoliv v dnešním světě existuje rovnoprávnost pohlaví, tak prostředím, které je náchylné k sexuálnímu obtěžování se stává právě prostředí, v němž existuje nerovnost pohlaví nebo nese prvky mocenské nerovnováhy. Takové prostředí může vznikat typicky na pracovišti, ve škole, ve sportu apod. Existují zde mocenské rozdíly například právě mezi sportovcem a trenérem ale i mezi sportovci. Může nastat i situace, kde si jsou muži a ženy nerovni a svým způsobem to neustále skrze svůj sportovní výkon demonstrují navenek a nezáleží na tom, jestli k tomuto vyjádření síly dochází mezi muži, ženami nebo smíšeně.

3.5 Formy sexuálního obtěžování

V oblasti sexuálního obtěžování nebo také až sexuálního násilí rozlišujeme vzhledem k předcházejícím definicím několik možných druhů dělení. Jedním ze základních druhů je dělení na 4 základní skupiny – verbální, neverbální, fyzické a „něco za něco“. Práce je vzhledem k významnosti této oblasti v dnešním světě doplněna ještě o pátou formu sexuálního obtěžování, které se odehrává ve světě online. U každé formy je uvedena definice nebo příklady pro konkrétnější představu.

3.5.1 Verbální sexuální obtěžování

Verbální sexuální obtěžování spočívá pouze ve slovním nátlaku, urážkách, nechtěných sexualizovaných poznámkách, přezdívkách, vtipech ohledně sexuálních činů nebo sexuální orientace, návrzích, žádostech o sexuální služby nebo popisech sexuálních zkušeností, příběhů, fantazií apod. (Damore law group, 2020).

3.5.2 Neverbální sexuální obtěžování

Jedná se o takové chování, komunikaci nebo činy, k nimž pachatel nevyužívá slova ani fyzický kontakt, ale vše, co se vyskytuje nějakým způsobem na pomezí těchto dvou. Mluvíme tedy například o mimice, gestikulaci, vzdychání, pískání, sledování, mrkání, svlékání se, stalking, ukazování videí nebo fotografií se sexuálním podtextem a podobně (Damore law group, 2020).

3.5.3 Online sexuální obtěžování

Ačkoliv se tato forma sexuálního obtěžování obvykle řadí k neverbálnímu sexuálnímu obtěžování, tak vzhledem k neustálému postupu technologií a rostoucímu významu online světa v našich životech je pro potřeby této práce tato forma uváděna samostatně. S rozmachem internetu a sociálních médií význam této formy sexuálního obtěžování roste. Online platformy případným pachatelům zprostředkovávají snazší a rychlejší kontakt s oběťmi a poskytují jim anonymitu. Právě zmíněná anonymita nebo absence přímého kontaktu dává pachatelům falešný pocit, že jejich jednání se obejde bez následků. Patří sem například odesílání nevhodných sexualizovaných zpráv/e-mailů, zasílání fotografií nebo videí se sexuálním podtextem nebo kybergrooming (Kolouch, 2017).

3.5.4 Fyzické sexuální obtěžování

Tuto formu bychom mohli klasifikovat jako nechtěný (ze strany oběti) fyzický kontakt těl se sexuálním podtextem. Může nabývat různých podob, které jsou rozdělovány podle toho, jakým způsobem oběť zasáhnou. Za fyzické sexuální obtěžování bychom označili například: ze strany oběti nechtěné poplácávání, dotýkání, štípání, hlazení, otírání, líbaní, intimní doteky a další. V nejhorších případech může dojít k překročení pomyslné hranice mezi sexuálního obtěžováním a sexuálním násilím (Damore law group, 2020).

3.5.5 Sexuální obtěžování „něco za něco“

Jde o takové chování, kdy pachatel nabízí své oběti dosažení nějakého úspěchu, projev laskavosti, získání nějakých benefitů nebo naopak pozastavení tyranie, výměnou za sexuální služby. Typicky je v tomto případě vydírání tedy pachatelem nadřizený oběti (Damore law group, 2020).

V případě, že je překročena mez sexuálního obtěžování a je v činech pachatele přítomno násilí, pohrůžky donucení nebo zneužití bezbrannosti tak se ze sexuálního obtěžování stává sexuální násilí. K tomu Chomová (2014) zmiňuje následující příklady forem sexuálního násilí:

- *„Znásilnění a pokus o znásilnění (v různých podobách: v manželství, jedním nebo více pachateli, neznámý, pachatelem, ve válce)*
- *Sexuální obtěžování či nežádoucí sexuální návrhy,*
- *sexuální zneužití lidí s fyzickým či mentálním deficitem,*

- *sexuální zneužívání dětí,*
- *nucené sňatky či soužití, včetně sňatku dětí,*
- *zabraňování v užití antikoncepce nebo jiné ochrany před sexuálně přenosnými nemocemi,*
- *nucení k potratu,*
- *zásahy do sexuální integrity ženy – mrzačení pohlavních orgánů (genitální mutilace) nebo zjišťování panenství,*
- *nucení k prostituci, sexuální vykořisťování.“*

3.6 Následky obětí sexuálního obtěžování

Následky pro oběť sexuálního obtěžování mohou být velmi závažné a mohou oběť ovlivnit v jejím životě hned na několika úrovních. Důležitý je už samotný počátek tohoto procesu a to, jestli se oběť rozhodne danou věc oznámit a řešit veřejně nebo se rozhodne s ní vypořádat sama. Podle expertních odhadů je v České republice ročně spácháno až kolem 12 000 znásilnění, ovšem nahlásit takový čin zvládne pouze zhruba 5 % obětí (Šimáčková, Havelková a Špondrová, 2020), což dokládá i statistika Policie ČR, která například za rok 2020 eviduje z tohoto velkého čísla pouze 418 případů znásilnění (Policie ČR, 2022). Číslo obětí sexuálního obtěžování může být ještě daleko vyšší. Hlášení takových skutků může být omezeno tím, na co jsme narazili v úvodu teoretické části práce, a to definicí toho, co je sexuální obtěžování a sexuální násilí. Oběti si mohou být například nejisté, jestli to, co se jim stalo už bylo sexuální násilí, a tak se rozhodnou celou věc raději neohlásit (Chomová, 2014). Dalšími důvody pro neohlášení sexuálního obtěžování nebo násilí může být také stud, nedostatečná opora okolí, strach ze msty pachatele, strach z odsouzení okolí o spoluúčasti oběti na vině nebo nepochopení, nevěře okolí a stigmatizaci oběti v jejím budoucím životě (Chomová, 2014). V prostředí, které je natolik soutěžní a konkurenční jako je sportovní prostředí se oběti často potýkají především s problémem stigmatizace, ztráty svého postavení a slabosti v očích soupeřů.

V každém případě si s sebou oběť sexuálního násilí/obtěžování do života nese určité následky, které mohou dle závažnosti nabývat fyzického, psychického nebo sociálního charakteru. Ve většině případů se prolínají. Oběti často nevyhledávají odbornou pomoc kvůli stigmatu, a to jak bezprostředně po násilném aktu, tak i v průběhu

dlouhodobějšího časového horizontu. Z obavy z nepochopení a vyloučení se často neotvírají ani své rodině a blízkým. Přesto je důležité překonat tyto obavy a hledat odbornou pomoc, protože to má zásadní vliv na léčbu a zotavení oběti (Profem, 2023).

3.6.1.1 Fyzické následky

Dle závažnosti činu, který byl proti oběti sexuálního násilí vykonán si s sebou oběť nese fyzické následky. Může se tedy jednat o modřiny, tržné rány, zlomeniny ale také těžká ublížení na zdraví, nechtěná těhotenství, poranění reprodukčních orgánů, gynekologické obtíže, pohlavní krvácení, infekce, pohlavní choroby, dlouhodobé problémy s otěhotněním, bolesti hlavy, anorexie a podobně. V každém případě takové následky zapříčiní snížení kvality života oběti, vzhledem k tomu, že se s řešením těchto následků musí uchýlit do lékařské péče (Chomová, 2014).

3.6.1.2 Sociální následky

V důsledku sexuálního obtěžování nebo násilí může dojít také ke změně sociálního postavení oběti. Může to zapříčinit zhoršení vztahů oběti s okolím, a to jak s partnerem, rodinou, přáteli, kolegy, spoluhráči, tak i zbytkem společnosti. Vyrůstá také pravděpodobnost negativního ovlivnění budoucího navazování partnerského vztahu, z důvodu předcházejícího narušení intimity (Weiss, 2017). Velmi často dále dochází k sociální izolaci oběti. Oběť se buď začne stranit sociálního kontaktu, začne se uzavírat do sebe, nebo ji hrozí i sociální izolace ze strany okolí, které na ni kouká skrze prsty a odsuzuje ji. Z průzkumu v České republice vyplývá, že až 40 % obyvatel věří, že si oběti za znásilnění mohou sami a nesou za něj částečnou odpovědnost (Amnesty Internacional Česká republika, 2022). U obětí také často dochází i k jiným změnám chování a snížení sebeúcty. Uchylují se například k promiskuitě, vyhledávání nechráněného pohlavního styku nebo vyhledávání rizikových sexuálních partnerů. V konečném důsledku může dojít ve snaze vyrovnání se s traumatem k větší spotřebě alkoholu, braní drog nebo k poruchám stravovacích návyků (Chomová, 2014).

3.6.1.3 Psychické následky

Fyzické následky se zahojí, ale následky na duši zůstanou. Znásilnění, sexuální nátlak nebo jiné druhy sexuálního obtěžování zanechávají šrámy především na psychice obětí, které následně mohou vyeskalovat až do fatálních podob. Kromě samotného traumatu a způsobu provedení má na oběti vliv také jejich osobnostní charakteristika, životní okolnosti nebo síť vztahů, kterou kolem sebe mají uspořádanou (Chomová, 2014). Oběti

se pak dále potýkají s krátkodobými a dlouhodobými následky. Z krátkodobého hlediska, kdy se oběť potýká s akutními stresovými reakcemi, se jedná především o pocity zhnusení, špíny, ponížení, šoku, vzteku, pocitu viny, strachu a úzkosti. Tyto stavy mohou mít z dlouhodobého hlediska za následky nespavost, neklid, poruchy příjmu potravy, deprese, fobie, noční můry, flashbacky, sníženou sebeúctu, narušenou intimitu, posttraumatické stresové poruchy apod. (Weiss, 2017).

3.6.1.4 Fatální následky

Některé oběti nejsou schopny se s výše zmíněnými následky a především traumatem samotným vypořádat. Bohužel se uchylují také k nejhoršímu – sebevraždě. Můžeme sem zařadit také úmrtí oběti při nelegálním potratu, úmrtí oběti v důsledku nákazy pohlavně přenosnou chorobou nebo případnou vraždu pachatele ze msty (Chomová, 2014).

3.6.1.5 Následky ze sportovního hlediska

Kromě výše zmíněných příkladů dopadů traumatu na oběti sexuálního násilí/sexuálního obtěžování můžeme celou věc vztáhnout a aplikovat také na přítomnost takových deliktů ve sportovním prostředí. Pro potřeby této práce jsou tyto následky odděleny, ačkoliv by mohly spadat dle povahy pod psychické nebo sociální následky.

Z výzkumů vyplývá, že sportovci, kteří byli nějakým způsobem vystaveni sexuální obtěžující situacím popisují, že následně pozorovali především změny ve svém chování vůči spoluhráčům ale také k trenérovi, případně dalšímu členovi týmu, který byl pachatelem. Oběti začaly vynechávat tréninky a stranili se kontaktu s týmem/sportovní disciplínou/sportovním prostředím jako takovým. Trauma se u nich projevilo v podobě vysoké nervozity, snížené sebeúcty a sníženého sebevědomí, obzvlášť pokud se nacházeli v blízkosti agresora, v důsledku čehož došlo k razantnímu zhoršení jejich sportovního výkonu. V některých případech toto vyvrcholilo v zanechání sportu jako takového nebo ke změně sportovní disciplíny, ať už v důsledku samostatného rozhodnutí nebo ukončení kariéry z důvodu nedostatečných výsledků (Fasting, Brackenridge a Walseth, 2002).

Jestliže uvažujeme o vykonávání sportovní aktivity jako o zaměstnání a možnosti způsobu obživy, tak má na oběť takový následek dopady daleko rozsáhlejšího charakteru. Oběť současně s tím není schopna kvůli psychickému bloku vykonávat svoji

práci nebo si najít nové zaměstnání. Mimo jiné se tedy dostává také do finanční tísně v důsledku čehož může dojít k razantní proměně celého životního stylu oběti.

3.7 Následky a sankce pro pachatele sexuálního obtěžování

Pachatel, který se dopouští sexuálního obtěžování vytváří nepřátelskou atmosféru a ovlivňuje tým. Pokud je pachatel navíc na některé z nadřazených pozic, tak nutí ostatní přihlížet takovému chování, v důsledku čehož mohou cítit bezmoc a výčitky svědomí, nebo naopak tímto způsobem může pachatel motivovat a normalizovat takové chování v rámci týmu, což zapříčiní další prohloubení daného problému (Cela, 2015). Pokud pachatel překročí hranici k násilnému obtěžování, tak je na místě jako následek v první řadě trestnost a zapojení Policie ČR, pokud takové zjištění vyplyne na povrch (Zákon 40/2009 Sb., 2023). Dalším možným následkem, v případě prokázání viny, je ve zdravě fungující instituci nekompromisní ukončení spolupráce nebo pracovního poměru. Dalším důsledkem je také negativní reference v jeho životopise (Cela, 2015).

3.8 Dopady sexuálního obtěžování na instituce

Sexuální obtěžování se objevuje v podnicích všeho druhu a sportovní kluby, svazy a jiné sportovní organizace nejsou výjimkou. V důsledku působení pachatele sexuálního obtěžování na tým a sportovce totiž klesá jejich produktivita a vytváří se nepřátelské prostředí, v němž sportovci nejsou schopni podávat své nejlepší výkony. Pokud vedení není schopné řešit danou situaci, tak se situace stále zhoršuje, sportovci si stěžují a nejčastěji to končí jejich odchodem z klubu (Cela, 2015).

Odchod sportovce pro klub představuje dodatečné finanční náklady, které musí vynaložit na získání nového sportovce, výběrové řízení trenéra nebo dalších zaměstnanců a jejich potřebnou edukaci a školení. V případě odchodu sportovce to pro sportovní organizaci také znamená ztrátu příjmu z členského příspěvku. Současně s tím může dojít také ke zhoršení pověsti a vnímání klubu veřejností, což může zapříčinit pokles návštěvnosti, snížení zisků, odchod dalších hráčů nebo zaměstnanců a podobně (Cela, 2015). Instituce, nejen sportovní, se snaží sexuální obtěžování ošetřit především na úrovni firemních politik nebo dalších vnitřních kodexů, které by měly být vytvořeny tak, aby na základě nich, šlo s pachatelem naložit podle zákona (Geeraert, Eekeren, 2022).

3.9 Good governance a sport

Good governance, neboli česky dobré vládnutí, se vztahuje ke všem řídicím procesům a aktivitám veřejných i soukromých institucí. Stanovuje procesy a postupy, prostřednictvím nichž by měly být regulovány a rozhodovány záležitosti řízení, které jsou jak v zájmu dané organizace, tak v zájmu společnosti. Pro instituci jsou tak stanoveny pravidla a normy, prostřednictvím kterých daná instituce spravuje své kroky (OHCHR.org, 2023). Za organizaci, která je dobře vedena je považována taková organizace, která svými činy i slovy prokazuje: zodpovídání se, transparentnost, reakce na podněty, rovnost a začleňování, efektivitu a účinnost, dodržování pravidel právního státu, participaci a snahu o konsenzus (Good governance, 2020).

Ve sportu začaly být propagovány praktiky good governance především kvůli korupci sportovních funkcionářů. Současně s tím se ale praktiky good governance snaží ošetřit i protiprávní jednání a neetické chování, kam bychom mohli zařadit také sexuální obtěžování (Geeraert, Eekeren, 2022).

Jak bylo řečeno, principy good governance by měly prostupovat všemi organizacemi, a to bez ohledu na to, jsou-li ziskové/neziskové nebo vládní/nevládní. Sportovní organizace tedy nejsou výjimkou. Ve sportovním prostředí pojem good governance znamená: *„Rámcem a kulturu, v nichž sportovní orgán stanovuje politiku, plní své strategické cíle, spolupracuje se zúčastněnými stranami, sleduje výkonnost, hodnotí a řídí rizika a podává svým členům zprávy o své činnosti a pokroku, včetně provádění účinné, udržitelné a přiměřené sportovní politiky a regulace (EU Work Plan for Sport 2011-2014, 2013).“*

Zde se koncept dobrého vládnutí prolíná navíc také s konceptem CSR (corporate social responsibility) - společenské odpovědnosti podniků. Instituce, organizace a firmy nefungují izolovaně od okolního světa, a proto svým konáním utváří také společnost a mají na ni patřičný vliv (Kunz, 2012). Instituce mají tedy za úkol vést se všemi stakeholdery oboustranný dialog a realizovat takové kroky, které jsou v jejich zájmu. Trnková (in Kunz, 2012, s. 30) definuje CSR jako: *„Koncept, kterým se podniky otevřeně přiznávají ke své spoluodpovědnosti za stav a chod společnosti. Vyžaduje posun pohledu na vlastní společenskou roli z úrovně „profit only“ k širšímu pohledu v kontextu tří P (people, planet, profit).“* Jak z této definice vyplývá, tak problémy, které má CSR pokrýt jsou charakteru (Kunz, 2012):

- Ekonomického: například způsob správy a řízení, korupce, transparentnost organizace, vztahy se stakeholdery, ochrana duševního vlastnictví apod.
- Enviromentálního: například monitorování vlivu na životní prostředí, ochrana přírodních zdrojů, udržitelnost, odpadové hospodaření apod.
- Sociálního: například dohled nad vytvořením podmínek pro rovné pracovní příležitosti, work-life balance zaměstnanců, poskytování sociálních výhod, přiměřené mzdy, potírání sexuálního obtěžování, boj proti mobbingu apod.

Pro potřeby této práce budeme věnovat pozornost sociální složce CSR, pod kterou spadá také právě sexuální harašení a obtěžování.

Vzhledem k tomu, že by good governance v rámci institucí mělo zahrnovat dodržování lidských práv, tak by měla jednotlivcům (sportovcům, trenérům, zaměstnancům a jiným) v rámci sportovních organizací a institucí být zaručena ochrana jejich práv a bezpečnosti (OHCHR, 2023). Právě sexuální obtěžování bychom mohli považovat za akt, prostřednictvím kterého dochází k ohrožení nebo narušení bezpečnosti jedinců v rámci sportovního prostředí. Dále se může jednat o projev diskriminace nebo nerovnosti, porušení etických a profesních standardů. Může poškodit pověst sportu a v neposlední řadě může způsobit sportovcům nebo dalším participantům v rámci sportovního prostředí neblahé následky.

V reakci na tyto proměnné se sportovní instituce a jejich management vymezují a bojují vůči sexuálnímu obtěžování prostřednictvím svých politik a etických kodexů, které stanovují postupy a pravidla chování pro své sportovce, zaměstnance a potažmo další členy (Geeraert, Eekeren, 2022). Děje se tak nejen na úrovni mezinárodních nebo regionálních sportovních institucí, ale také na úrovni malých sportovních organizací a řízení uvnitř těchto sportovních organizací (De Dycker, 2019). V etickém kodexu Mezinárodního olympijského výboru je vymezení vůči sexuálnímu obtěžování zmíněno hned v podkapitole základních principů olympismu ve článku 1.4, který se zabývá dodržováním mezinárodních úmluv o ochraně lidských práv. Z tohoto článku je patrné, že MOV (Etický kodex MOV, 2018) se vymezuje, mimo jiné, proti sexuálnímu obtěžování skrze: *„zamítnutí všech forem obtěžování a zneužívání, ať už jde o fyzické, profesní nebo sexuální a proti jakémukoliv fyzickému či duševnímu poranění.“*

Dalším příkladem vymezení vůči sexuálnímu obtěžování na mezinárodní úrovni může být například Mezinárodní gymnastická federace, která ve svém kodexu (Kodex

chování FIG, 2019) píše následující: „*Všechny formy vědomého násilí, které zahrnují sexuální obtěžování, sexuální zneužívání, fyzické týrání, psychologické týrání a zanedbávání, nebudou tolerovány a budou zveřejněny.*“ Je zajímavé, že je v tomto kodexu zdůrazněno, že takové činy budou zveřejněny, což může poukazovat na to, že se sportovní organizace často snaží medializaci sexuálního obtěžování spíše vyhnout. V případě Mezinárodní gymnastické federace to můžeme považovat i za reakci na případ Larryho Nassera, který byl zmíněn v úvodní části této práce (The Guardian, 2018).

Na svazové úrovni se k sexuálnímu obtěžování vyjadřuje například Český svaz tanečního sportu, rovněž prostřednictvím etického kodexu (Etický kodex ČSTS, 2018): „*V tanečním sportu jsou zakázány fyzické, mentální, emocionální, profesionální, sexuální a všechny ostatní formy obtěžování nebo urážení jakoukoliv osobou.*“

Tyto problémy bývají řešeny i z druhé strany, a to prostřednictvím etických kodexů trenérů, příkladem může být etický kodex České asociace tenisových trenérů (Etický kodex ČATT, 2023): „*Člen ČATT si je vědom rozsahu osobních vztahů mezi trenérem a studentem, které při jejich spolupráci vznikají a předchází situacím, které by si nezúčastněná osoba mohla vyložit jiným způsobem; vyhýbá se zejména takovým situacím, které by mohly být hodnoceny jako sexuální obtěžování.*“

Politika sportovní organizace nebo práce na CSR ale nemusí být vyjadřována pouze skrze etické kodexy. Existují i další možnosti, jak může sportovní instituce a její management vyjádřit své stanovisko vůči určitému společenskému tématu. Jednou z možností může být například vydání prohlášení sportovní organizace prostřednictvím webových stránek, sociálních sítí, tiskových konferencí, článků, rozhovorů s představiteli v médiích a podobně (Kunz, 2018). Marketingové oddělení sportovních organizací může přispívat k utváření image a vnímání sportovní organizace širší veřejností prostřednictvím kampaní, díky nimž může dojít k distribuci a dalšímu šíření informací o sexuálním obtěžování mezi stakeholdery nebo prostřednictvím organizace přednášek a besed ohledně sexuálního obtěžování ve sportu. S tím souvisí také distribuce vzdělávacích materiálů, letáků, plakátů, videí a brožur, které mohou přispívat k prevenci sexuálního obtěžování (Kunz, 2018). Organizace může zvolit také cestu spolupráce s některými dalšími organizacemi, které se tímto tématem blíže zaobírají.

Je jisté, že dobré řízení sportu nevyřeší všechny problémy, které se sexuálního obtěžování týkají, protože jádro problému tkví vždy nakonec v jednotlivých lidech, nicméně je dobré mít na paměti, že bez dobrého řízení nebude vyřešen žádný z reflektovaných problémů a že už jen upozornění na to, že se daná sportovní organizace o sportovce, zaměstnance a další členy v tomto ohledu stará alespoň tímto způsobem a toto téma ji není lhostejné, přispívá k vytváření lepší společnosti, které je každý z nás součástí.

4 Metodika práce

4.1 Smíšený výzkum

Ke sběru dat pro tuto diplomovou práci byla využita kombinace kvalitativní a kvantitativní metody sběru dat. Výsledkem tohoto spojení je tedy smíšený výzkum, o němž Hendl (2005, s. 271) říká, že: „kombinuje určitým způsobem kvalitativní a kvantitativní postupy. Jde o to, v jedné výzkumné akci využít oba typy výzkumných strategií a příslušné metody tak, abychom mohli řešit komplexnější výzkumné otázky nebo získávat na položené otázky spolehlivější a relevantnější odpovědi, protože se eliminovaly slabé a využily silné stránky obou výzkumných strategií.“ Švaříček, Šedová a kol. (2007) doplňují, že použití smíšeného výzkumu nikterak nesnižuje přínos jednotlivých výzkumů, ale pouze prohlubuje teorii na širším vzorku.

Přístup s sebou přináší své výhody ale také nevýhody. Silné a slabé stránky obou výzkumů přehledně zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 4: Výhody a nevýhody smíšeného výzkumu

Smíšený výzkum	Popis	
Výhody:	Komplexnost	Využití silných stránek obou metod a schopnost nahrazení slabých stránek výhodami druhé metody.
	Přirozenost	Člověk jako takový se přirozeně rozhoduje a řeší problémy na základě všech informací, které mu jsou přístupné, tudíž s pomocí slov, ale také s pomocí čísel. Tuto analogii autorka přenáší také na výzkum.
	Validita	Zajištění větší validity výzkumu.
	Reliabilita	Zajištění větší reliability výzkumu.
	Přínosnost	Kombinace dovede zodpovědět takové otázky, na které pouze jedna metoda nenajde odpovědi.
Nevýhody:	Složitost	Výzkumník musí mít znalosti ohledně obou aplikovaných metod.
	Časová náročnost	Výzkum zabere více času.
	Nedokonalost	Kombinace slabých stránek dvou nedokonalých výzkumů.

Zdroj: Vlastní zpracování dle Švaříčka, Šedové a kol. (2007) a Vlčkové (2010)

4.1.1 Triangulace

Sběr dat a analýza dat prostřednictvím triangulace byla původně používána k validizaci výsledků sesbíraných různými typy měření ohledně jednoho tématu, později se začala používat také k obohacení a doplnění výsledků. Hendl (2005, s. 149) ji tedy definuje: „Pod pojmem triangulace se rozumí kombinace různých metod, různých výzkumníků,

různých zkoumaných osob nebo skupin, různých lokálních a časových okolností a teoretických perspektiv, jež se uplatňují při zkoumání určitého jevu.“

V rámci této diplomové práce byla využita strategie triangulace metodologických přístupů, v níž je kombinováno kvalitativní a kvantitativní šetření, které nám dovoluje zkoumat stejný sociální problém prostřednictvím různých metod. Pro výzkum byla využita sekvenční neboli postupná triangulace, což pro tuto diplomovou práci znamenalo, že data získaná z první části výzkumu byla částečně použita pro vytvoření druhé části výzkumu.

První část výzkumu, tedy část kvalitativní, v podobě ohniskové skupiny, v této diplomové práci slouží jako předvýzkum za účelem prvotního zmapování a získání informací o výzkumném prostředí a poskytla výzkumnici širší pohled na dané téma. Na základě informací, které přinesla ohnisková skupina byla následně designována druhá, kvantitativní, část výzkumu, na jejímž základě byly vytvořeny otázky pro dotazníkové šetření za účelem získání odpovědí od co nejvyššího počtu respondentů, tedy studentů, kteří se pohybují v prostředí organizovaného sportu. Získané výsledky byly následně zpracovány prostřednictvím základních statistických metod a doplněny o zjištění plynoucí z první části výzkumu.

4.2 Ohnisková skupina

Jelikož je výzkumu této diplomové práce podrobena sociálně-psychologické téma, tak byla ke kvalitativnímu sběru dat zvolena právě metoda ohniskové skupiny, především pro možnost využití dynamiky a skupinové interakce, které tato metoda poskytuje a přináší tak výzkumníkovi různé postoje a názory zúčastněných ohledně diskutovaného téma. Miovský (2006) upozorňuje v rámci výzkumu na odlišení skupinového rozhovoru a ohniskové skupiny, čímž podtrhuje i hlavní výhodu, kterou ohnisková skupina poskytuje – interakce zúčastněných a využití skupinového fenoménu. Zatímco skupinový rozhovor se řídí pouze striktním dodržováním modelu otázka-odpověď a nezaobírá se interakcemi v rámci skupiny, tak naproti tomu ohniskovou skupinu neboli focus group, *„označujeme za takovou výzkumnou metodu, pomocí které získáváme kvalitativní data za využití skupinových interakcí, které samovolně vznikají a probíhají v debatě na předem určené téma (Morgan, 1997).“* Na tomto se shodují také autoři Vávrová a Gavora (2014, s. 2), kteří dodávají, že kromě interakce mezi respondenty je důležitá také samotná interakce s moderátorem skupiny, jehož úkolem je

skupinu vést a vytvořit vhodné prostředí, v němž diskuze mezi respondenty bude plynulá a dá za vznik potřebným interakcím mezi respondenty. Moderátor skupiny je zodpovědný za řízení ohniskové skupiny, dále za to, aby zazněla témata, která jsou pro výzkum stěžejní a v neposlední řadě také za dodržování nastavených pravidel ohniskové skupiny. Dále má za úkol v účastnících výzkumu podněcovat zájem a motivovat je k diskuzi (Miovský, 2006). Tento moderátor by měl být tedy poměrně sociálně silný jedinec, který je schopen motivace, kooperace, vzbuzuje autoritu, umí pracovat a obrátně se pohybovat v sociálních interakcích a směřovat rozhovory k důležitým tématům tak, aniž by došlo k ovlivnění názoru zúčastněných na danou věc.

Velikost skupiny se obvykle odvíjí od charakteru výzkumu, nicméně je doporučováno, aby skupina čítala alespoň 6 až 8 členů pro poskytnutí stejně velkého prostoru pro vyjádření všem účastníkům výzkumu a nebyla omezena nebo naopak nebyl vytvářen přílišný tlak mluvit na některého z respondentů. Rovněž záleží také na organizačních schopnostech moderátora, diskutovaném téma nebo na možnostech respondentů (Miovský, 2006).

Podoba rozdělení ohniskových skupin je dle Miovského (2006) následující:

- Nestrukturované ohniskové skupiny
- Polostrukturované ohniskové skupiny
- Strukturované ohniskové skupiny

Pro účely této práce byla použita podoba polostrukturovaná, která má oproti nestrukturované ohniskové skupině už o něco pevnější strukturu, moderátor má například dopředu připravené tematické okruhy výzkumu a modelové otázky, nicméně není vázán k tomu, aby se na všechny zeptal, nebo aby nemohl během diskuze položit takovou otázku, kterou neměl dopředu připravenou a skupina ho k ní během diskuze dovedla. Stejně tak je benevolentní také pořadí otázek, které může být měněno podle situace nebo vývoje diskuze.

Mezi výhody tohoto rozložení podle Miovského (2006) a Švaříčka, Šedové a kol. (2007), na kterých se autoři shodují nebo se vzájemně doplňují, patří především dostatečný prostor pro vyjádření účastníků za stále úrovně diskuze, konzistence získaných materiálů a snadnosti jejich zpracování. Dále přináší větší míru kontroly uspokojivosti sesbíraných dat a zodpovězení důležitých otázek, zábavnost pro respondenty a přínos zisku spolehlivých dat za rozumných nákladů v krátkém čase. Tato

data výzkumníkoví přináší obrázek o rozmanitosti názorů, a především přínos v podobě kvalitních dat, jelikož se účastníci ohniskové skupiny vzájemně konfrontují, ale také podporují, čímž se sesbírané výsledky stávají věrohodnými.

Mezi nevýhody autoři naopak zařazují vysoké kvality a odborné schopnosti moderátora a také jeho vliv na skupinu, počet účastníků omezující počet otázek nebo naopak počet otázek, který omezuje prostor účastníků, mlčení respondentů s minoritním názorem ve skupině, rozebírání kontroverzních témat nebo analyzování detailních problémů, přítomnost nepřírozeného prostředí a vliv situačního prostředí, v němž se odehrává diskuze nebo vysokou míru variability (Miovský, 2006 a Švaříček, Šedová a kol., 2007).

4.2.1 Fáze průběhu ohniskové skupiny

Organizace a průběh ohniskové skupiny za účelem sběru primárních dat probíhalo v následujících fázích (Švaříček, Šedová a kol., 2007):

1) Přípravná fáze ohniskové skupiny

Tato fáze sloužila výzkumnici především k naplánování a organizaci výzkumu. Bylo rozhodnuto o místě, čase, účastnících výzkumu a způsobu záznamu rozhovorů. Výzkum se uskutečnil dne 16. dubna 2023 v prostorech FTVS a probíhal v časovém rozmezí od 14 do 15:30 h.

Základní soubor pro tento výzkum tvoří ti respondenti, kteří splňovali následující podmínky:

1. Účastník ohniskové skupiny musí být studentem české vysoké školy.
2. Účastník ohniskové skupiny někdy v životě vykonával nebo vykonává organizovaný sport.

Ohniskové skupiny se zúčastnilo celkem 6 respondentů, kteří splňovali podmínky základního souboru. Výběrový soubor (vzorek) je dostupný a s částečně ovlivněným výběrem. Respondenti rovnoměrně zastupovali obě pohlaví a různé sporty. Základní charakteristiku všech respondentů přehledně uvádí následující tabulka.

Tabulka 5: Základní charakteristiky respondentů ohniskové skupiny

Respondent	Gender	Věk	Sport
R1	muž	24	Florbal
R2	muž	23	Tenis
R3	žena	24	Volejbal
R4	žena	30	Plavání
R5	žena	25	Tanec
R6	muž	22	Vodní pólo

Zdroj: Vlastní zpracování

Rozhovor s účastníky ohniskové skupiny byl nahrán výzkumníci na diktafon mobilního telefonu. Pořízený záznam byl následně přepsán a plně anonymizován. Po odsouhlasení přepsané a anonymizované verze rozhovoru byla nahrávka následně z mobilního telefonu smazána.

Před zahájením rozhovoru si výzkumnice také připravila otázky, které v ohniskové skupině musely zaznít. Vzhledem k průběhu ohniskové skupiny nebo odpovědím respondentů byly však pozměňovány. Konečný seznam otázek, které během ohniskové skupiny zazněly jsou sepsány v kapitole Přílohy.

2) Zahájení setkání ohniskové skupiny

Při zahájení ohniskové skupiny byl úvodem představen důvod našeho setkání, cíle šetření, nakládání s daty a byly velmi obecně představeny základní tematické okruhy. Současně s tím také všichni zúčastnění podepsali informovaný souhlas k výzkumu a byli seznámeni se základními pravidly dle Miovského (2006, s. 183-184), nimiž se ohnisková skupina řídila:

- *„Hovoří vždy pouze jedna osoba,*
- *nesmí probíhat žádné vedlejší rozhovory mezi zúčastněnými,*
- *diskuze se účastní všichni přítomní účastníci,*
- *nikdo nemá dominantní roli,*
- *každý má právo říci svůj názor,*
- *každý má právo se k názoru jiného vyjádřit, nemá ale právo jej odsuzovat, či jinak dehonestovat,*

- *každý má právo odmítnout odpovědět, pokud je mu odpověď nepříjemná (nepřijatelná), a nemůže být do odpovědi nucen,*
- *každý má právo zastavit svoji odpověď, nechce-li pokračovat,*
- *každý má právo v případě nutnosti ukončit svoji účast ve skupině,*
- *informace, které se účastníci o sobě navzájem dozvědí patří pouze jim a žádné jiné osobě,*
- *účastníci se oslovují jménem a nepoužívají pro oslovení nadávky atd.,*
- *záznam a další údaje z průběhu skupiny slouží výhradně výzkumným účelům a je zajištěna ochrana osobních údajů atd.“*

3) Motivační fáze ohniskové skupiny

Po dokončení formální fáze výzkumu, výzkumnice svým úvodním slovem načala téma diplomové práce a poukázala na jeho šíři, důležitost ale také tabuizaci v rámci společnosti. Dále byla představena také jednotlivá podtémata výzkumu. Následně se výzkum přesunul k interakci s účastníky a pokládání otázek v rámci skupiny. Jako zahřívací otázka sloužila otázka č. 1, která měla za úkol rozproudění diskuze a plynulého otevření tématu.

4) Jádro diskuze ohniskové skupiny

Vzhledem k tomu, že se jedná o polostrukturovanou ohniskovou skupinu, tak měla moderátorka připravené tematické okruhy a modelové otázky, které měla označené dle jejich důležitosti. Všechny podtémata a otázky byly vytvořeny v souladu s hlavním tématem kvantitativní části výzkumu, kterým je názor vybraných vysokoškolských studentů ohledně sexuálního obtěžování v prostředí organizovaného sportu. Během diskuze byla buď přirozeně účastníky nebo moderátorkou otevírána jednotlivá podtémata výzkumu. Pokud moderátorka cítila, že je téma už vyčerpáno, tak plynule navázala na další nebo otevřela nové tak, aby bylo zajištěno konzistentní tempo diskuze. Některé otázky z připravených modelových otázek byly z výzkumu vynechány v závislosti na předchozích odpovědích respondentů nebo vývoji diskuze.

5) Závěrečná fáze ohniskové skupiny

Tato fáze dovedla veškerá rozebíraná témata a otázky diskuze k ukončení. Závěrem výzkumu moderátorka poděkovala zúčastněným za jejich aktivitu a účast ve výzkumu a dala skupině prostor k hodnocení a připomínkám pro získání zpětné vazby. Ve zpětné vazbě účastníci zmiňovali, že necítily žádný stud při rozebírání těchto témat a že je diskuze uvedla v hlubší zamyšlení a uvědomění složitosti dané věci.

4.2.2 Interpretativní fenomenologická analýza

Cílem tohoto kvalitativního přístupu k datům je prozkoumat, jak daný člověk subjektivně vnímá a vysvětluje si různé situace, události, zkušenosti, myšlení, prožívání apod., a skrze to porozumět danému fenoménu, bez ohledu na to, jaké jsou obecné tvrzení ohledně tohoto fenoménu. Jde tedy o nahlížení na danou věc konkrétním jedincem a o pochopení toho, jak se k dané věci staví (Koutná Kostínková, Čermák, 2013).

Hendl (2005) dále upozorňuje na důležitost osoby výzkumníka, který by podle něho měl mít schopnost empaticky naslouchat účastníkům výzkumu se snahou jim porozumět. Aby tohoto mohl dosáhnout, tak se výzkumník musí zcela odprostit od své osobní zkušenosti a vnímání daného fenoménu.

Tato metoda analýzy dat byla v rámci výzkumu použita pro hlubší pochopení možných pohledů a vnímání sexuálního obtěžování a dalších podtémat účastníky ohniskové skupiny tak, aby výzkumnici ukázala další proměnné a názory, které se s tímto tématem mohou pojít a nebyla omezena pouze na svůj vlastní názor.

4.2.3 Kódování

Jak bylo zmíněno, tak kvalitativní část výzkumu má za úkol získat prvotní vhled do výzkumného prostředí z pohledu sexuálního obtěžování. Výsledky ohniskové skupiny byly zpracovány prostřednictvím kódování, které má za úkol označit důležité oblasti textu nebo slova v přepisu rozhovorů ohniskové skupiny za účelem kategorizace (Hendl, 2005). Z tohoto hlediska se výzkumnice zaměřila především na to, co respondenti vnímají jako sexuální obtěžování a na to, co jim přijde důležité ke zmínění a k tvorbě definice sexuálního obtěžování. Z výsledků a kódů tedy vznikla nová definice sexuálního obtěžování, která byla použita pro druhou část výzkumu, tedy dotazníkové šetření.

4.3 Dotazníkové šetření

Za druhou část výzkumu bylo zvoleno dotazníkové šetření. Existují čtyři způsoby dotazování, konkrétně dotazování: osobní, telefonické, písemné a elektronické. Pro účely této práce byl zvolen elektronický způsob dotazování, a to především z důvodu zachování úplné anonymity jednotlivých respondentů, rychlosti, přehlednosti a snadnosti zpracování dat.

Pro postup konstrukce dotazníku bude v této diplomové práci zvolen stejný systém jako v autorčině bakalářské práci, a to dle Kozla a kolektivu (2006, s. 151), který tvoří dotazník v šesti následujících krocích. Z toho důvodu je část textu přejata nebo upravena dle autorčiny bakalářské práce pro potřeby této diplomové práce (Večlová, 2021).

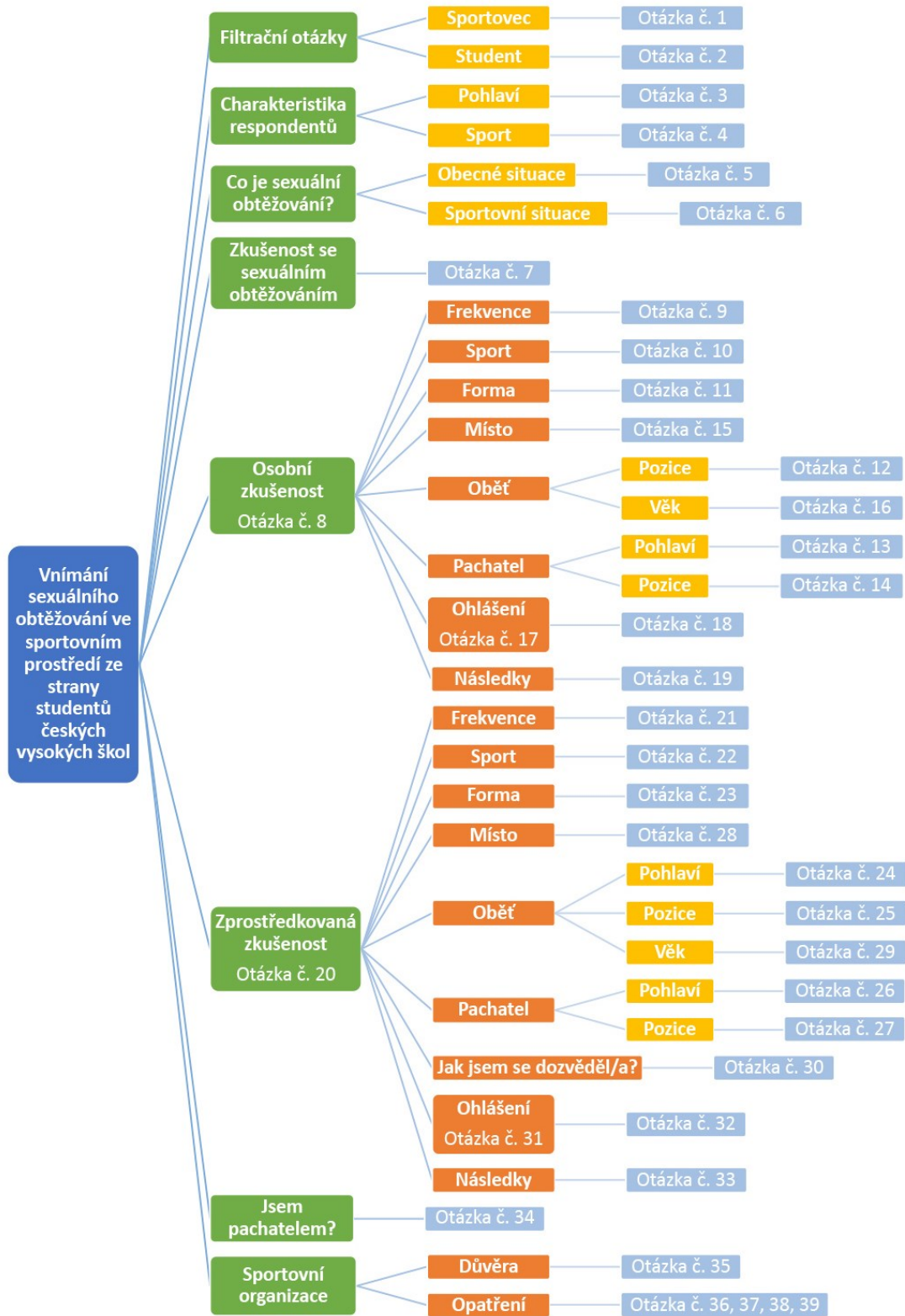
1) Vytvoření seznamu informací, které má dotazování přinést

Z dotazníkového šetření vyplynou odpovědi na následující základní výzkumné otázky:

- Co respondenti považují za sexuální obtěžování?
- Jaká je hranice mezi tím, co je a co není sexuální obtěžování?
- Jaká je jejich osobní zkušenost se sexuálním obtěžováním?
- Jaká je jejich zprostředkovaná zkušenost se sexuálním obtěžováním?
- Jaký je současný stav opatření proti sexuálnímu obtěžování v rámci sportovních organizací?

Na základě těchto otázek byla posléze zkonstruována operacionalizace výzkumu, která rozebírá téma práce na 8 hlavních podtémat a k nim vztahující se otázky. K některým otázkám se respondent dostane pouze skrze filtrační otázku, která ho nasměruje. Filtrační otázka je vždy uvedena pod názvem podtémat. V operacionalizaci jsou barevně odlišeny jednotlivé vrstvy probíraných podtémat.

Obrázek 1: Operacionalizace dotazníku

Zdroj: Vlastní zpracování

2) Určení způsobu dotazování

Jak bylo v úvodu kapitoly 4.3 zmíněno, tak pro tuto část výzkumu byl vybrán elektronický způsob dotazování, a to především z důvodu zachování úplné anonymity, která je pro tento výzkum stěžejní, a také z důvodu schopnosti zasáhnout větší počet respondentů z různých kruhů. Další výhody, ale také nevýhody tohoto typu dotazování přehledně zobrazuje následující tabulka:

Tabulka 6: Výhody a nevýhody elektronického způsobu dotazování

Výhody	Nevýhody
Rychlost	Nevybavenost respondentů technologiemi.
Finanční nenáročnost	Strach respondentů ze zneužití dat.
Jednoduché zpracování	Spamování respondentů.
Adresnost	Potřebnost motivace k návratnosti.
Využitelnost grafiky	

Zdroj: Vlastní zpracování dle Večlové (2021) dle Kozla a kolektivu, 2006, s. 144-145

Dotazník byl vytvořen na webových stránkách Survio.com a byl distribuován prostřednictvím autorčinných sociálních sítí Facebook a Instagram. Šetření probíhalo ve dnech 28. dubna – 4. května 2023.

3) Specifikace cílové skupiny respondentů a jejich výběr

Základní soubor pro tento výzkum tvoří ti respondenti, kteří splňovali následující podmínky:

1. Účastník dotazníkového šetření musí být studentem české vysoké školy.
2. Účastník dotazníkového šetření někdy v životě vykonával nebo vykonává organizovaný sport.

První dvě otázky dotazníku, které zjišťují výše zmíněné splnění podmínek, jsou tedy filtrační. Jestliže respondent na některou z těchto otázek odpověděl záporně, tak byl z výzkumu vyloučen. Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 242 respondentů, nicméně pro nesplnění podmínek jich bylo 37 vyloučeno. Výběrový soubor byl vybrán na základě dostupného a částečně ovlivněného výběru a tvoří ho 205 respondentů, kteří se zúčastnili tohoto dotazníkového šetření a zároveň vykazují charakteristiky základního souboru.

4) Konstrukce otázek ve vazbě na požadované informace

Na samotnou konstrukci otázek neexistuje žádný návod, nicméně výzkumník by se měl snažit především o to, aby získal odpovědi v takové formě, kterou chce získat. Otázky by tedy měly být především jednoduše srozumitelné a přesné. Formulace otázek by měla splňovat zásadu validity, která nám poskytuje záruku toho, že se skutečně ptáme na to, co chceme zjistit a zásadu reliability, jež vyjadřuje míru stálosti a ověřitelnosti zjištěných výsledků (Večlová, 2021 dle Foreta, Melase, 2021).

Rozlišujeme především tři základní typy otázek (Večlová, 2021 dle Foreta, Melase, 2021):

- *otevřené*: otázky, které respondentovi nepředkládají žádné možnosti a respondent má tak možnost na ně odpovědět svými vlastními slovy,
- *uzavřené*: otázky, jež dopředu nabízejí možnosti, mezi nimiž se respondent musí rozhodnout,
- *polootevřené*: jedná se o kombinaci obou předcházejících typů otázek. Jde o takovou otázku, v níž jsou sice respondentovi poskytnuty možnosti, z nichž si může vybrat, nicméně na závěr je ještě přidána odpověď „jiné“, v níž má respondent opět možnost odpovědět svými vlastními slovy.

5) Konstrukce celého dotazníku

Dotazník obsahoval úvodní dopis s názvem výzkumu, zdvořilým oslovením respondentů, představení mé osoby jakožto tazatele, úvodní informaci o účelu výzkumu, povahu získávaných informací a také informaci o tom, jakým způsobem bude se získanými informacemi nakládáno a kde se respondenti mohou seznámit s výsledky. Bylo upozorněno především na dobrovolnost, anonymitu a možnost dotazník kdykoliv ukončit. Jelikož jsou v dotazníku zjišťována citlivá data, tak byl v úvodním dopise uveden, v případě potřeby, také kontakt na terapeutickou pomoc.

Na úvodní dopis navazovalo samotné tělo dotazníku, které bylo složeno z následujících typů otázek, které byly pečlivě a s rozvahou uspořádány do smysluplného celku, v němž se respondent bude snadno orientovat (Večlová, 2021 dle Kozla a kolektivu, 2006):

- *identifikační*: otázky, které slouží ke zjištění základních informací o respondentech,

- *zahřívací*: velmi obecné otázky, které mají za úkol respondenta dovést ke vzpomínání,
- *filtrační*: tyto otázky mají za úkol rozřídění a větvení dotazníků tak, aby na otázky odpovídali ti správní respondenti,
- *věcné*: tyto otázky se týkají konkrétního zadání výzkumu,
- *specifické*: od obecných otázek se následně přesuneme k specifitějším otázkám, které se tématu věnují do větší hloubky.

Na konci dotazníku bylo znovu poděkování za ochotu respondentovi a rozloučení.

6) Pilotáž

Před spuštěním dotazníkového šetření byl dotazník podroben pilotáži, která má za úkol otestovat kvalitu dotazníku a správnost formulace otázek, aby výzkumník skutečně získal ta data, která potřebuje a aby byly odhaleny případné chyby nebo nepřesnosti (Hendl, 2005). Pilotáže se zúčastnilo 12 respondentů, z jejichž připomínek vyplynuly změny ve formulaci některých otázek nebo přidání možných odpovědí k některým typům otázek. Po opravě bylo dotazníkové šetření spuštěno.

5 Výsledky

V této kapitole se nejdříve seznámíme s výsledky kvalitativní části výzkumu, tedy s výsledky ohniskové skupiny a následně s výsledky kvantitativní části výzkumu, výsledky dotazníkového šetření.

5.1 Názory účastníků ohniskové skupiny

Záznam odpovědí účastníků ohniskové skupiny se nachází v kapitole Přílohy. Výsledky jsou přehledně shrnuty v následující kapitole.

5.2 Syntéza výsledků ohniskové skupiny

Celá skupina se shoduje na tom, že hranice mezi tím, co je a co není sexuální obtěžování souvisí právě s individualitou vnímání jednotlivých lidí a závisí tak na konkrétním jedinci a situaci. Konkrétní hranice je pro skupinu tedy nejasná. Je ale zajímavé, že před shodou na předcházejícím skupina samovolně hledala hranici na úrovni formy a frekvence. Před shodou a uzavřením otázky by hranice skupinou mohla být stanovena na obětí nechtěný opakovaný fyzický dotek nebo obzvláště vulgární poznámky ve verbální formě nebo také na úrovni jednorázového verbálního obtěžování.

Při posuzování jednotlivých nastíněných situací skupina rozhodla v sexuální obtěžování v případech a, c, d, h, j. V ostatních případech vznikaly k daným případům připomínky, které upozorňovaly především na dynamiku vztahu a frekvenci nebo v případě f na oblast dotyku.

Z hlediska zmíněných definic v rámci výzkumu respondenti zmiňovali určitá klíčová slova a pojmy. Účastníci ohniskové skupiny zmiňovali, že se jedná o opakovaný záměrný čin, který je úmyslný, nežádoucí a donucovací. Kromě frekvence a náznaku násilnosti zmiňovali také to, že se může jednat také o jednání z titulu nějaké autority nebo i ze stejné úrovně a může se jednat o činy psychického nebo také fyzického charakteru. Vypíchnuli také důležitost individuality vnímání každé osoby dané situace nebo dynamiky vztahů mezi osobami ve vztahu k dané situaci.

Na základě zmiňovaných klíčových slov a pasáží, které účastníci označili za důležité byla zkonstruována následující velmi obecná definice sexuálního obtěžování: *„Jedná se o takové sexualizované jednání, které je úmyslné, nevyžádané a donucovací, které bez ohledu na formu není akceptováno druhou stranou, působí na ni nedobrovolně*

a nepatříčně a způsobuje jí psychickou nebo fyzickou újmu nebo ponížení. Vnímání sexuálního obtěžování je proto individuální, nicméně každá taková situace musí být brána vážně.“ Tato definice byla dále použita v rámci dotazníkového šetření.

Většinově skupina připouští, že sexuální obtěžování je v prostředí sportu tématem a nějaké povědomí o něm mají, nicméně názory na to, jestli je častějším problémem, než v jiných prostředích se různí. Respondenti navíc zmiňují, že v prostředí sportu existují posunuté hranice toho, co je sexuální obtěžování, protože v tomto prostředí vzniká řada situací, které pro sexuální obtěžování vytváří prostor, nicméně jsou v daném prostředí brány za normální, jako například společné sprchování, převlíkání apod., nebo jsou vzniklé situace brány pouze jako legrace. Jeden respondent naráží i na zneužívání postavení autoritou a na to, že ve sportovním prostředí pro toto není tak velký prostor a pokud ano, tak nejčastěji ve vztahu sportovec a trenér.

Skupina se shoduje na tom, že riziko se liší v závislosti na sportu. Podle respondentů je u nějakých sportů pravděpodobnost sexuálního obtěžování vyšší z důvodu častějšího fyzického kontaktu mezi sportovci nebo z důvodu přítomnosti určité složky sexuality v podstatě sportu jako například v gymnastice nebo tanci, čímž může vznikat prostor pro sexuální obtěžování. Zároveň s tím ale také připouští, že větší pravděpodobnost hrozí také u kolektivních sportů.

Skupina se dále domnívá, že z hlediska frekvence sexuálního obtěžování, se sexuální obtěžování ze strany pachatele opakuje vůči jednomu ale i více lidem zároveň.

Skupina se také shoduje na tom, že v roli oběti se nachází především žena, a to z kulturních důvodů, z důvodu větší sexualizace žen prostřednictvím médií, jejich fyzické slabosti, vyšší citlivosti ohledně sexuálního obtěžování nebo obecných iniciací navázání intimních vztahů spíše ze strany muže. Z debaty ve skupině nevyplýnul jednoznačný závěr o tom, jaké jsou typické vizuální a charakteristické vlastnosti oběti sexuálního obtěžování. Respondenti o tom mají rozdílené představy, nicméně se vždy shodují se na tom, že jde stereotypicky o ženu. Účastníci ohniskové skupiny by si v hypotetické roli pachatele vybrali pouze jednu psychicky labilní oběť na nižší pozici. Oběť by vydírali a před vedením se přetvařovali tak, aby případnému obvinění nikdo nevěřil, pokud by však sami nebyli členy vedení.

Ve skupině nepanuje úplná shoda, ohledně vizuálních a charakteristických vlastností pachatele sexuálního obtěžování, nicméně většinou jmenují pachatele v souvislosti

s pocitem moci nebo autoritou a zároveň s tím, že se jedná o muže, kterého k činům sexuálního obtěžování motivuje demonstrace moci, vzhled oběti, vycítění emoční nevyrovnanosti nebo fyzické slabosti oběti.

Z debaty skupiny vyplývá, že existují i sportovci, kteří zneužívají sexuálního obtěžování ze strany pachatele prostřednictvím výměnného obchodu ve svůj prospěch za vidinou získání nějaké výhody.

Z odpovědí účastníků ohniskové skupiny vyplývá, že by případné sexuální obtěžování jejich osoby řešili až při opakování tohoto chování nebo s vyšším počtem obětí. Účastníci by se svěřili své rodině a přátelům. S institucí by danou situaci neřešili, protože by se buď styděli, zhoršila by se jejich image nebo by nevěřili, že daná sportovní instituce situaci vyřeší. V případě křivého nařčení ze sexuálního obtěžování se skupina shoduje na tom, že nemají důvěru ve sportovní instituci a její šetření, ale vidí to jako jedinou možnost kromě své osobní obrany. Skupina se navíc shoduje na tom, že je v zájmu sportovní organizace, aby případy sexuálního obtěžování spíše zatajila a tiše se s nimi vypořádala.

Skupina se shoduje na tom, že dle formy sexuálního obtěžování si oběť může odnést psychické nebo fyzické následky, v jejichž důsledku ve spojitosti se sportem pak může dojít také ke konci sportovní kariéry a zanechání sportu. V případě křivého nařčení sportovce ze sexuálního obtěžování to znamená nejen téměř fatální šmouhu na kariéře dané osoby, ale i šmouhu, která se může dotknout jeho osobního života. Pro pachatele jsou následky stejné jako v případě křivého nařčení, jen přibude navíc trestnost, která může dle skupiny proběhnout buď mimosoudní cestou na úrovni klubu nebo soudní cestou.

Účastníci skupiny se shodují na tom, že nikdy žádnou formu prevence proti sexuálnímu obtěžování v prostředí sportu neviděli a současně s tím přiznávají, že by byla podle nich potřebná. Skupina se shoduje na důležitosti prevence a na aktivnímu přístupu k řešení sexuálního obtěžování ve sportovním prostředí. Respondenti přišli se zajímavými nápady, jaké formy prevence zavést. Šlo například o implementaci celostátně řízeného programu boje proti sexuálnímu obtěžování, zřízení speciálních anonymních linek s terapeutickou pomocí, prostřednictvím nichž by se předešlo případným přátelským vazbám v rámci klubu a bylo tak zajištěno nestranné posouzení situace nebo zaměstnání psychologů v klubech.

5.3 Analýza výsledků dotazníkového šetření

V této kapitole jsou zhodnoceny výsledky dotazníkového šetření, které se konalo od 28. dubna 2023 do 4. května 2023. Dotazník celkem vyplnilo 242 respondentů, nicméně kvůli nesplnění dvou základních podmínek, které jsou zmíněny v metodické části a které jsou zjišťovány prostřednictvím filtračních otázek č. 1 a 2, bylo ze šetření vyřazeno 37 respondentů. Výběrový soubor byl vybrán na základě dostupného a částečně ovlivněného výběru a tvoří ho 205 respondentů.

Výsledky jsou nejčastěji uvedeny v procentuální podobě, nicméně kromě procent je uveden také konkrétní počet respondentů pro lepší představu, a také kvůli tomu, že se v dotazníku vyskytuje více filtračních otázek, a tak se u některých otázek mění počet odpovídajících respondentů.

Otázka č. 1: Věnoval/a jsem se nebo se věnuji sportu v rámci některé sportovní organizace (rekreačně nebo výkonnostně v klubu, svazu, posilovně, hnutí atd.)

Tato filtrační uzavřená otázka měla za úkol vyřadit z výzkumu ty respondenty, kteří nesplňují jednu z charakteristik základní skupiny a to tu, že respondent je sportovec, který má zkušenost se sportem v rámci některé sportovní organizace. Po této filtrační otázce bylo z výzkumu vyřazeno 11 respondentů.

Graf 1: Výsledky otázky č. 1

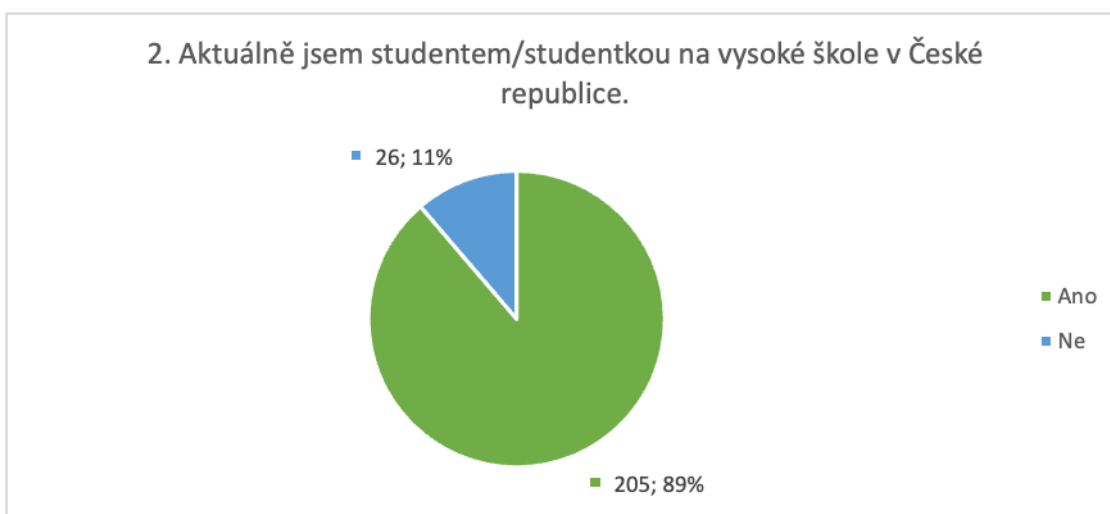

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 2: Aktuálně jsem studentem/studentkou na vysoké škole v České republice.

Druhá filtrační uzavřená otázka zjišťuje splnění druhé podmínky výzkumu a to, jestli je respondent v současnosti studentem vysoké školy v České republice. Po zodpovězení této otázky bylo z výzkumu vyřazeno 26 respondentů. Do těla dotazníku pokračuje vzorek 205 respondentů.

Graf 2: Výsledky otázky č. 2

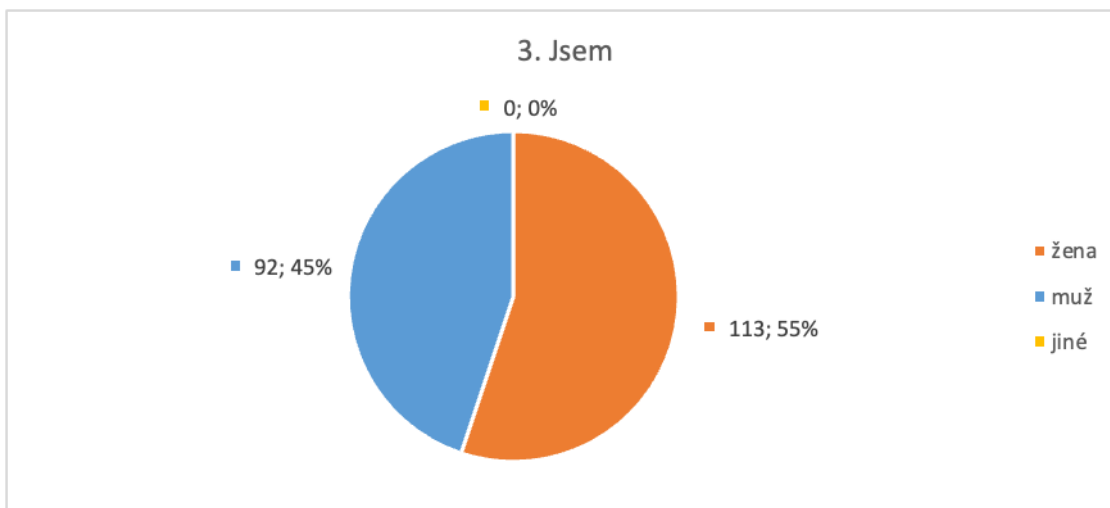

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 3: Jsem

První z identifikačních otázek zjišťuje složení respondentů z hlediska genderu. Z odpovědí vyplývá, že zde jsou s mírnou pětiprocentní převahou zastoupeny ženy.

Graf 3: Výsledky otázky č. 3

Otázka č. 4: Věnoval/a jsem se, věnuji se následujícím/u sportu/sportům v rámci sportovní organizace (rekreačně nebo výkonnostně v klubu, svazu, posilovně, hnutí atd.)

Druhá z identifikačních otázek od respondentů zjišťuje, jakému sportu v rámci sportovní organizace se věnují nebo věnovali. Výsledky odpovědí shrnuje následující tabulka, kde jsou sporty seřazeny dle četnosti odpovědí. Respondenti zastupují celkem 36 sportů, přičemž některé druhy například tanců nebo bojových umění jsou v tabulce uvedeny pod jedním názvem.

Nejvíce respondentů se věnuje fotbalu (21 %), florbalu (13,7 %), posilování/fitness (13,2 %), atletice (10,2 %) a tenisu (9,3 %). Vzhledem k počtu respondentů a počtu zastoupených sportů z výsledků plyne, že průměrně každý druhý respondent zmínil více než jeden sport. V tabulce je zastoupeno 8 kolektivních sportů (žlutě) o četnosti 134 respondentů a 28 individuálních sportů o četnosti 175 respondentů. Z toho plyne, že 65 % respondentů má nějakou zkušenost s kolektivními sporty a 85 % s individuálními sporty.

Tabulka 7: Výsledky otázky č. 4

Sport	Četnost	Průměrně respondentů (v %)
Fotbal	43	21,0 %
Florbal	28	13,7 %
Posilování/fitness	27	13,2 %
Atletika	21	10,2 %
Tenis	19	9,3 %
Plavání	18	8,8 %
Hokej	17	8,3 %
Volejbal (šestkový, beachvolejbal)	17	8,3 %
Bojová umění (box, MMA, kickbox, taekwondo, judo, karate)	12	5,9 %
Tanec (tanec, mažoretky, balet, pole dance, step)	12	5,9 %
Běh	11	5,4 %
Gymnastika	10	4,9 %
Házená	10	4,9 %
Basketbal	9	4,4 %
Lyžování	6	2,9 %
Aerobic	5	2,4 %
Baseball	5	2,4 %
Jezdectví	5	2,4 %
Softball	5	2,4 %
Jóga	3	1,5 %
Squash	3	1,5 %
Surfing	3	1,5 %
Badminton	2	1,0 %
Cyklistika	2	1,0 %
Ping pong	2	1,0 %
Rychlostní kanoistika	2	1,0 %
Snowboarding	2	1,0 %
Triatlon	2	1,0 %
Běžecské lyžování	1	0,5 %
Biatlon	1	0,5 %
Curling	1	0,5 %
Golf	1	0,5 %
Hasičský sport	1	0,5 %
Lukostřelba	1	0,5 %
Šachy	1	0,5 %
Turistika	1	0,5 %

Celkem	309	150,7 %
---------------	------------	----------------

Zdroj: Vlastní zpracování

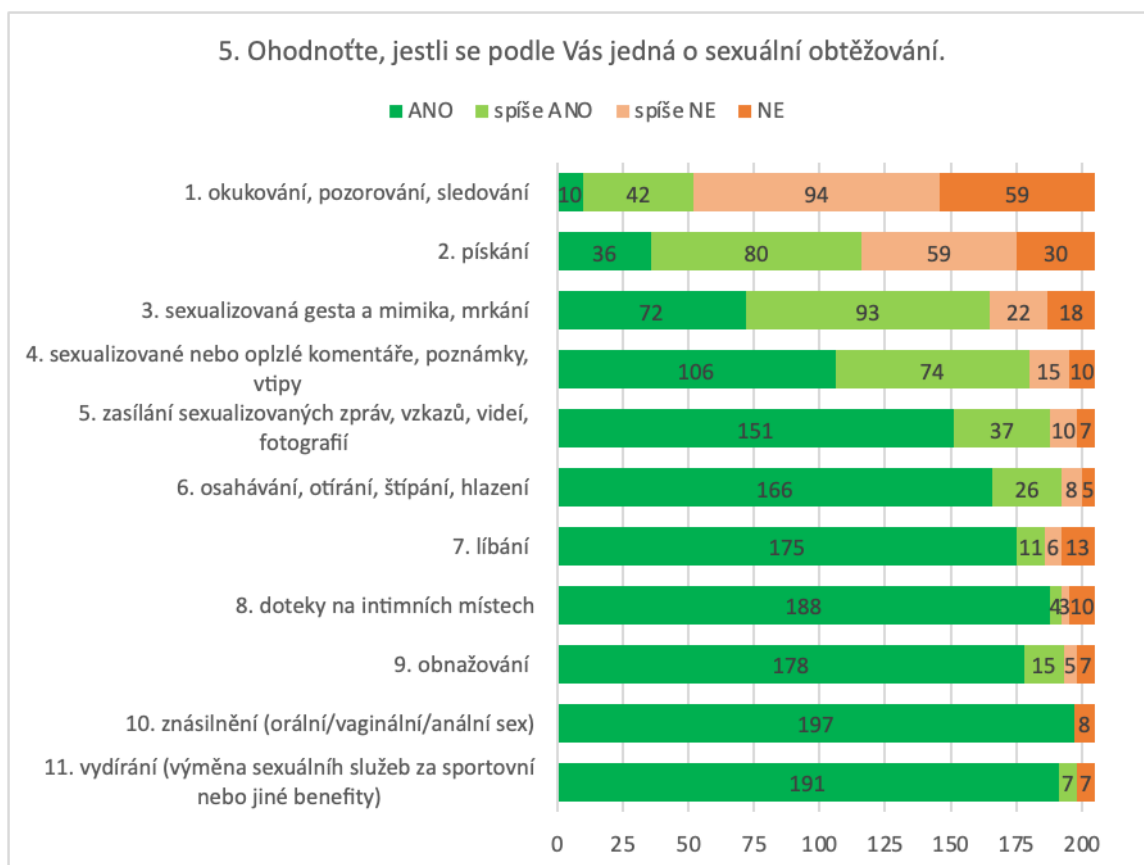
Otázka č. 5: Ohodnoťte, jestli se podle Vás jedná o sexuální obtěžování.

V rámci maticové otázky č. 5 byly zmíněny jednotlivé obecné příklady forem sexuálního obtěžování. Respondenti mohli v každém řádku matice zvolit pouze jednu odpověď. Pořadí forem sexuálního obtěžování bylo použito následující: neverbální (1., 2., 3.), dále verbální (4.), online (5.), fyzické (6., 7., 8., 9., 10.) a forma sexuálního obtěžování „něco za něco“ (11.). V každém případě mohli respondenti vybírat ze čtyřstupňové škály odpovědí, tedy odpovědi ano, spíše ano, spíše ne, ne.

Tato otázka měla za úkol odhalit, co respondenti vnímají jako pomyslnou hranici mezi tím, co je a co není sexuální obtěžování. Z výsledků vyplývá, že pokud bychom brali v úvahu odpovědi ano a spíše ano, tak hraniční jsou už formy na úrovni neverbálního sexuálního obtěžování, a to na úrovni pískání. Pokud bychom brali v úvahu pouze odpovědi ano, tak hraniční jsou až formy na úrovni verbálního sexuálního obtěžování v podobě sexualizovaných nebo oplzlých komentářů, poznámek a vtipů.

Za sexuální obtěžování respondenti většinově nepovažují pouze možnost č. 1, tedy okukování, pozorování, sledování. Ačkoliv respondenti většinově považují verbální formy, online formy, fyzické formy a vydírání za sexuální obtěžování, tak i přes to mezi respondenty existují tací, kteří ani fyzický kontakt nebo dokonce znásilnění nepovažují za sexuální obtěžování.

Graf 4: Výsledky otázky č. 5

Zdroj: Vlastní zpracování

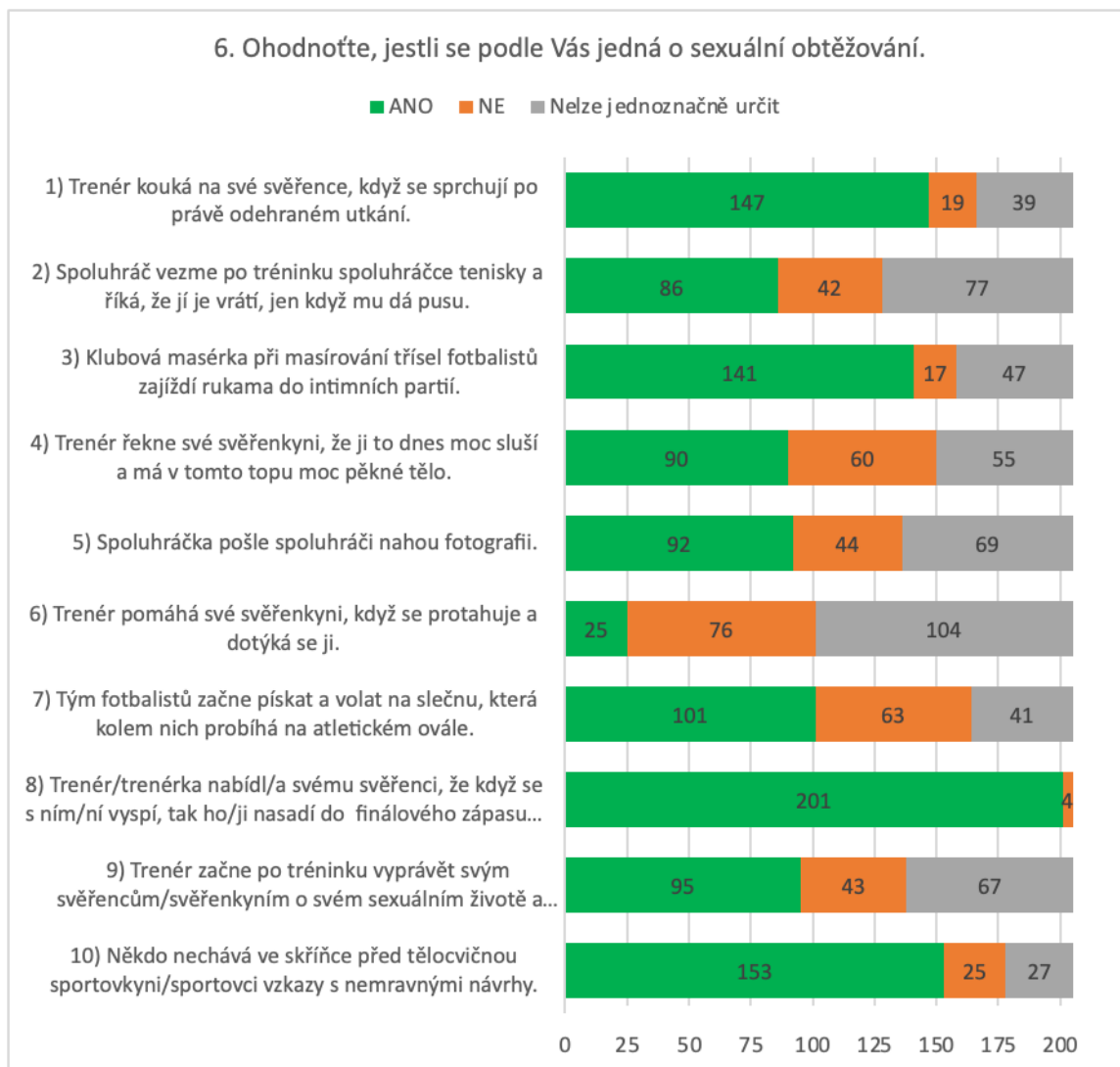
Otázka č. 6: Ohodnoťte, jestli se podle Vás jedná o sexuální obtěžování.

V rámci maticové otázky č. 6 byly zmíněny jednotlivé konkrétní příklady možných forem sexuálního obtěžování aplikovaných do sportovního prostředí. Respondenti mohli v každém řádku matice zvolit pouze jednu odpověď. V každém případě mohli respondenti vybírat z odpovědí ano, ne a nelze jednoznačně určit. Záměrně byly některé příklady neúplně vykreslené a současně s tím byly také použity v různých případech různé gendery. Pořadí případných forem sexuálního obtěžování bylo použito následující: neverbální (1., 7., 10.), dále verbální (4., 9.), online (5.), fyzické (3., 6.) a forma sexuálního obtěžování „něco za něco“ (2., 8.).

U všech případů je poměrně velké zastoupení respondentů, kteří zvolili možnost nelze jednoznačně určit. Průměrně bylo u všech otázek 25 % nerozhodných. Za sexuální obtěžování většina respondentů hodnotí situace č. 1, 10 (neverbální), situaci č. 8 (vydírání) a situaci č. 3 (fyzické). Pokud bychom brali u jednotlivých odpovědí v potaz pouze odpovědi ano a ne, tak respondenti za sexuální obtěžování považují většinově

všechny případy až na situaci č. 6, nicméně respondenti byli právě v případě této situace nejvíce nerozhodní.

Graf 5: Výsledky otázky č. 6

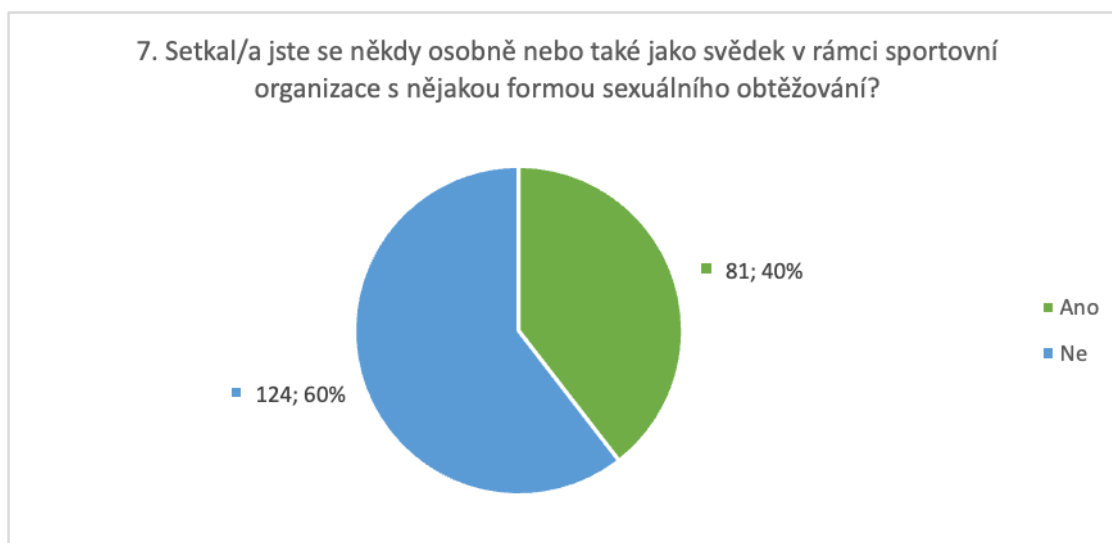

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 7: Setkal/a jste se někdy osobně nebo také jako svědek v rámci sportovní organizace s nějakou formou sexuálního obtěžování?

Na základě výsledků této filtrační uzavřené otázky se se sexuálním obtěžování v oblasti sportu setkala 40 % respondentů. Těchto 81 respondentů bylo dále podrobena otázkám, které se vztahují k sexuálnímu obtěžování (otázky č. 8-33). Pokud respondent odpověděl záporně, tak byl přesměrován na otázku č. 34.

Graf 6: Výsledky otázky č. 7

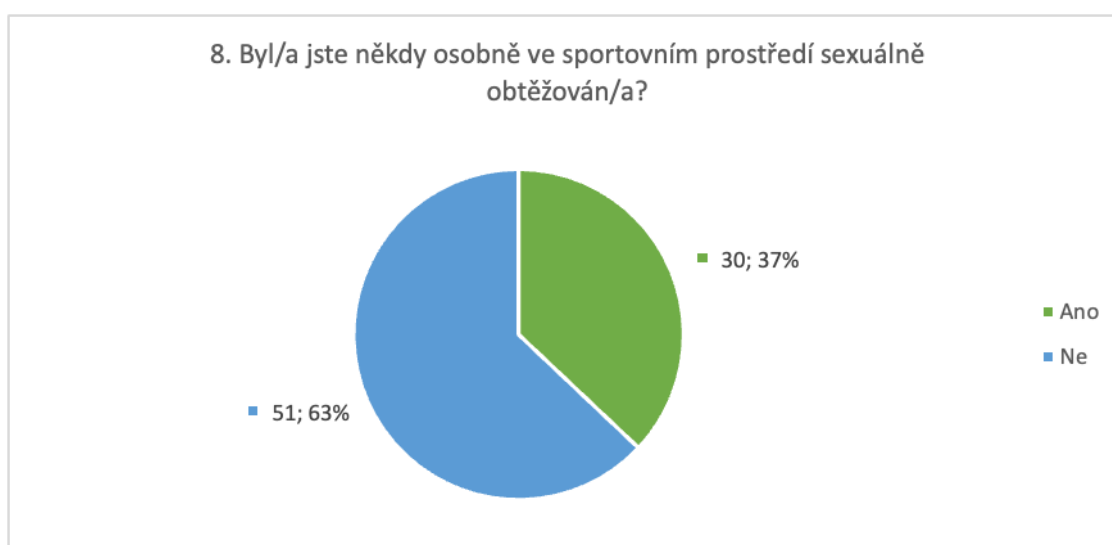

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 8: Byl/a jste někdy osobně ve sportovním prostředí sexuálně obtěžován/a?

Filtrační uzavřená otázka, která zjišťuje osobní zkušenost odhalila, že se sexuálním obtěžováním má osobní zkušenost 37 % respondentů. Tito respondenti (30) byli dále podrobeni otázkám č. 8-19, které se vztahují k osobní zkušenosti se sexuálním obtěžováním. Pokud respondent odpověděl na tuto otázku záporně, tak byl přesměrován na otázku č. 20, která se zabývá tím, jestli byl někdy obtěžován někdo v okolí respondenta.

Graf 7: Výsledky otázky č. 8

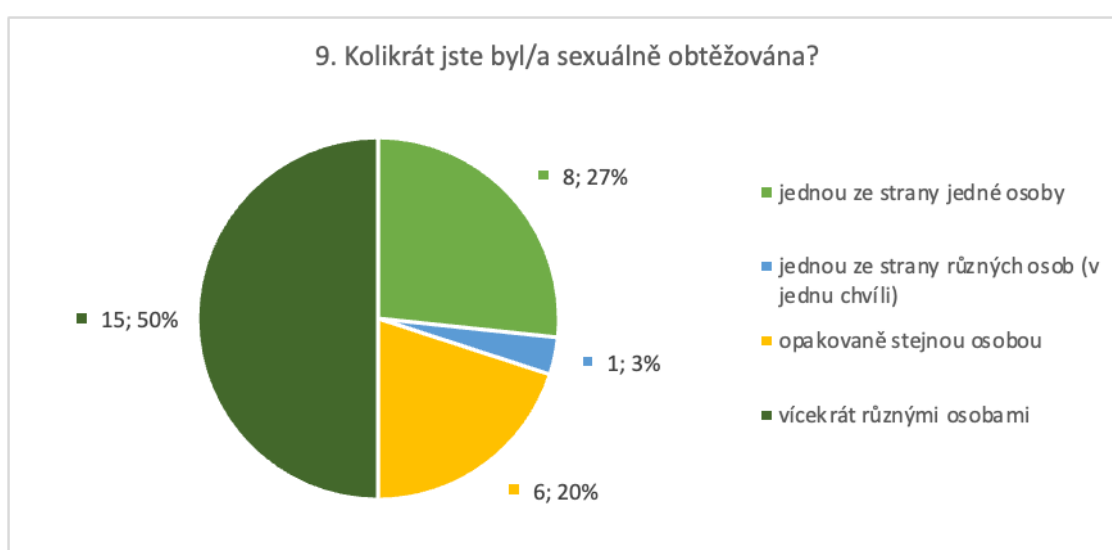

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 9: Kolikrát jste byl/a sexuálně obtěžována?

Tato uzavřená otázka s možností více odpovědí zároveň odhalila, že respondenti se se sexuálním obtěžováním setkali nejčastěji (v 50 % případů) vícekrát ze strany různých osob. 27 % respondentů se se sexuálním obtěžováním setkalo pouze jednou ze strany jedné osoby, 20 % bylo obtěžováno opakovaně stejnou osobou. Případ sexuálního obtěžování v jednu chvíli ze strany různých osob se objevil jen v jednom případě (3 %). Ačkoliv respondenti měli možnost zvolit více možností současně, tak každý respondent zvolil pouze jednu možnost.

Graf 8: Výsledky otázky č. 9

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 10: V prostředí jakého/ých sportu/ů k sexuálnímu obtěžování došlo?

Tato otevřená otázka se zajímala o to, v jakých sportech k sexuálnímu obtěžování respondentů došlo. Sporty jsou v tabulce seřazeny dle počtu případů. Nejvíce respondentů se se sexuálním obtěžováním setkalo v prostředí florbalu, házené a dále atletiky, fotbalu, gymnastiky, plavání, posilování a tance. Průměrně téměř každý respondent v této otázce zmínil více než 1 sport.

Respondenti jmenovali více druhů individuálních sportů než kolektivních. Je zajímavé, že mezi nejčastěji jmenovanými sporty, v nichž došlo k sexuálnímu obtěžování, figurují právě kolektivní sporty (žlutě). Pokud ale vezmeme v potaz četnost a druhy sportů, tak přítomnost sexuálního obtěžování je průměrně zastoupena v kolektivních i individuálních sportech téměř na stejné úrovni.

Tabulka 8: Výsledky otázky č. 10

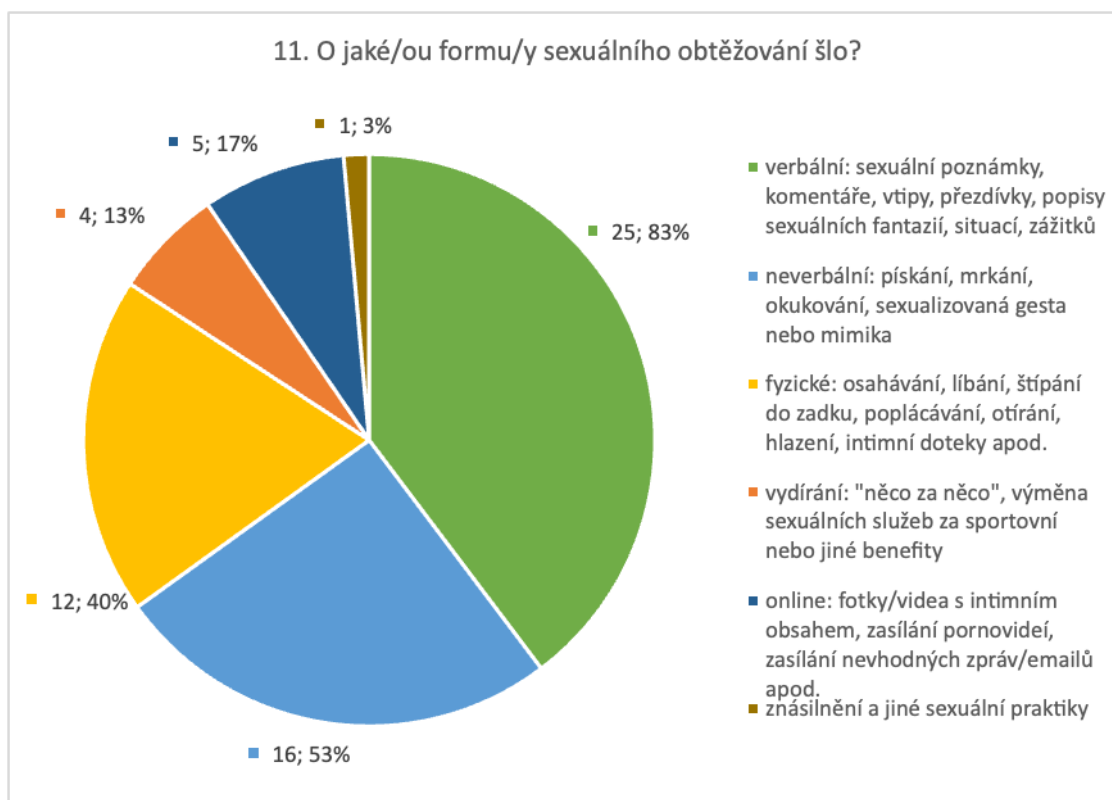
Sport	Četnost	Průměrně respondentů (v %)
Florbal	7	23,33 %
Házená	5	16,67 %
Atletika	4	13,33 %
Fotbal	4	13,33 %
Gymnastika	4	13,33 %
Plavání	4	13,33 %
Posilování/fitness	4	13,33 %
Tanec (tanec, mažoretky, balet, pole dance, step)	4	13,33 %
Jezdectví	3	10,00 %
Tenis	3	10,00 %
Běh	2	6,67 %
Hokej	2	6,67 %
Baseball	1	3,33 %
Bojová umění	1	3,33 %
Rychlostní kanoistika	1	3,33 %
Softball	1	3,33 %
Surfing	1	3,33 %
Volejbal (šestkový, beachvolejbal)	1	3,33 %
Celkem:	52	173,33 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 11: O jaké/ou formu/y sexuálního obtěžování šlo?

Odpovědi na tuto uzavřenou otázku přinesly výsledky ohledně forem sexuálního obtěžování. Respondenti měli možnost v této otázce zvolit více odpovědí. V 83 % případů se jednalo o verbální sexuální obtěžování. V 53 % šlo o neverbální sexuální obtěžování, ve 40 % o fyzické sexuální obtěžování, v 17 % o sexuální obtěžování online formou. V 13 % případů došlo k vydírání a v jednom případě dokonce ke znásilnění nebo jiným sexuálním praktikám. Výsledky napovídají, že respondenti průměrně volili kombinaci dvou a více forem sexuálního obtěžování.

Graf 9: Výsledky otázky č. 11

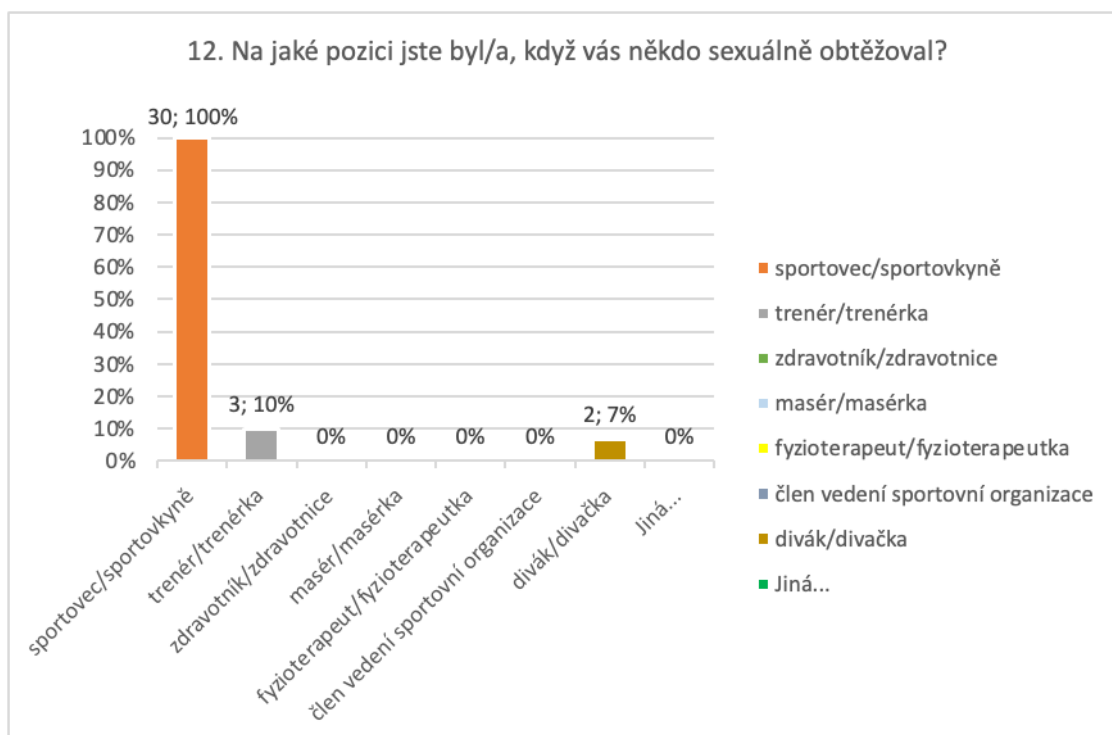

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 12: Na jaké pozici jste byl/a, když vás někdo sexuálně obtěžoval?

V této polootevřené otázce měli respondenti možnost zvolit více možností současně. Této možnosti ale využili pouze dva respondenti (7 %), kteří byli sexuálně obtěžováni kromě na pozici sportovce také v pozici diváka/divačky a tři respondenti (10 %), kteří byli kromě na pozici sportovce/sportovkyně také na pozici trenéra nebo trenérky. Ve všech případech ale byli sexuálně obtěžováni respondenti na pozici sportovce nebo sportovkyně. Ostatní možnosti nebyly respondenty v rámci dotazníku zastoupeny.

Graf 10: Výsledky otázky č. 12

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 13: Kdo vás sexuálně obtěžoval?

Respondenti byli, až na jeden případ téměř výhradně, sexuálně obtěžováni mužem. Z 30 případů osobního sexuálního obtěžování bylo obtěžováno 19 žen a 11 mužů. Z těchto výsledků dále tedy můžeme vyčíst, že šlo zhruba ve třetině případů o homosexuální sexuální obtěžování.

Graf 11: Výsledky otázky č. 13

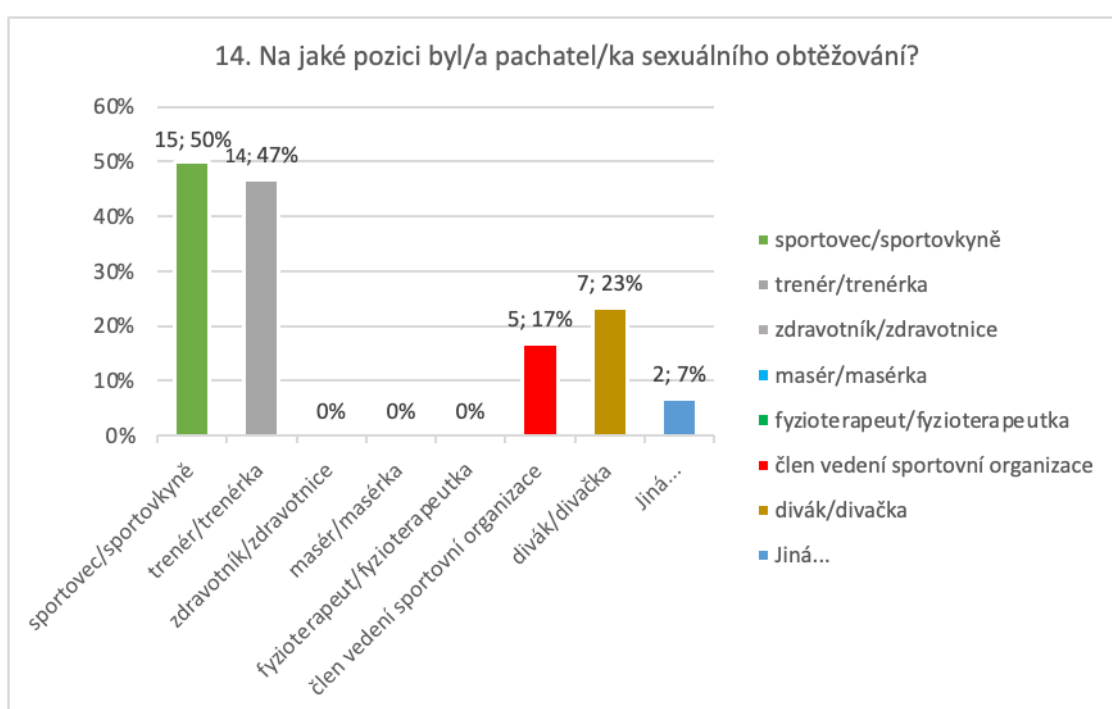

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 14: Na jaké pozici byl/a pachatel/ka sexuálního obtěžování?

V této polootevřené otázce měli respondenti možnost zvolit více možností současně. Této možnosti průměrně využil téměř každý druhý respondent. V polovině případů byl pachatelem sexuálního obtěžování sportovec/sportovkyně a téměř v polovině případů trenér/trenérka. V 7 případech se jednalo o diváka/divačku, v 5 případech (17 %) o člena vedení sportovní organizace a ve 2 případech (7 %) respondenti zvolili položku jiné, kde respondent uváděl v jednom případě rodiče dítěte, které trénuje a v druhém případě se respondent o tuto informaci nechtěl podělit.

Graf 12: Výsledky otázky č. 14

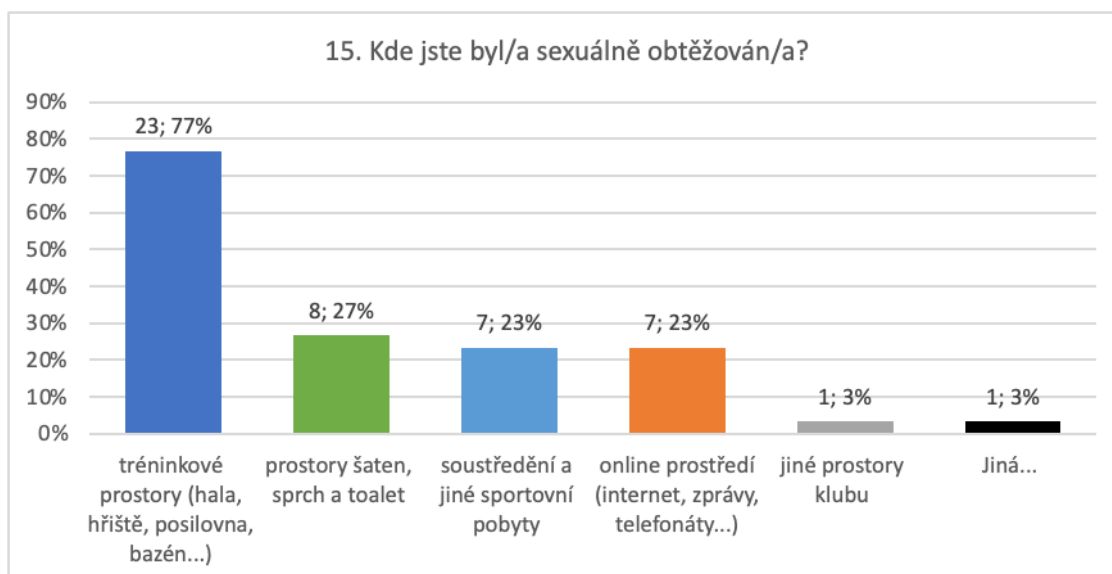

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 15: Kde jste byl/a sexuálně obtěžován/a?

V této polootevřené otázce měli respondenti opět možnost zvolit více možností současně. Této možnosti průměrně využil zhruba každý druhý respondent. Z výsledků vyplývá, že nejčastěji byli respondenti sexuálně obtěžováni přímo v tréninkových prostorech (77 %). Zhruba ve čtvrtině všech případů respondenti zvolili také možnosti: prostory šaten, sprch a toalet; soustředění a jiné sportovní pobyty a také online prostředí. Jeden respondent zvolil možnost jiné prostory klubu a jeden zvolil možnost jiné, v níž zmínil prostředí sportovní soutěže.

Graf 13: Výsledky otázky č.15

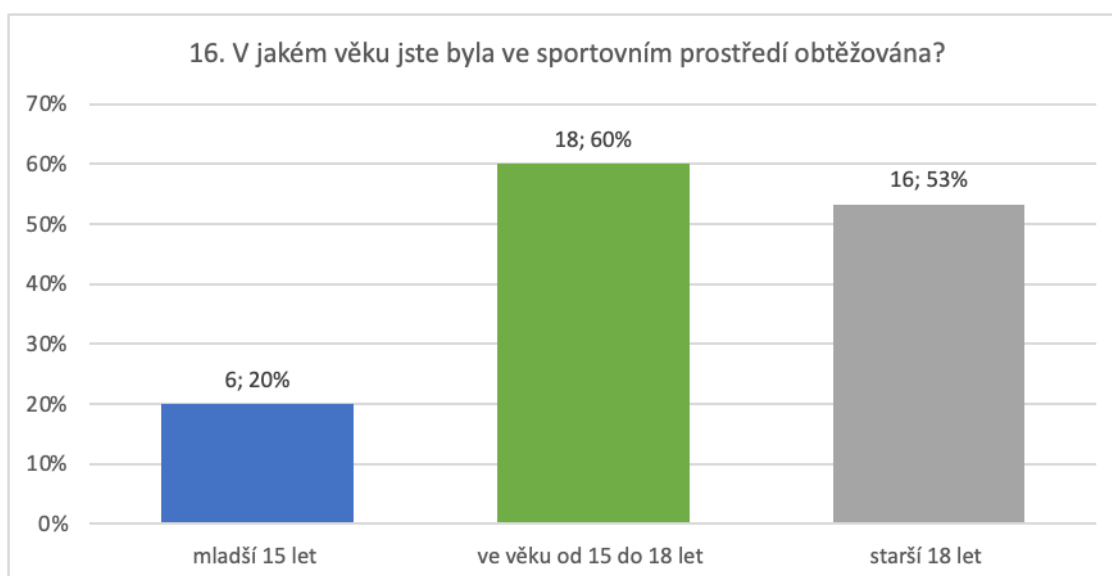

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 16: V jakém věku jste byla ve sportovním prostředí obtěžována?

V této uzavřené otázce měli respondenti znovu možnost zvolit více možností současně. Průměrně více než jednu možnost zvolila třetina respondentů. Z výsledků vyplývá, že respondenti byli v 60 % případů sexuálně obtěžováni ve věku od 15 do 18 let, v 53 % případů byli obtěžováni respondenti, kteří v tu dobu byli starší 18 let a 20 % případů sexuálního obtěžování se odehrávalo v době, kdy respondenti byli dokonce mladší 15 let, což poukazuje na obtěžování dětí a s tím související problém z pohledu zákona.

Graf 14: Výsledky otázky č. 16

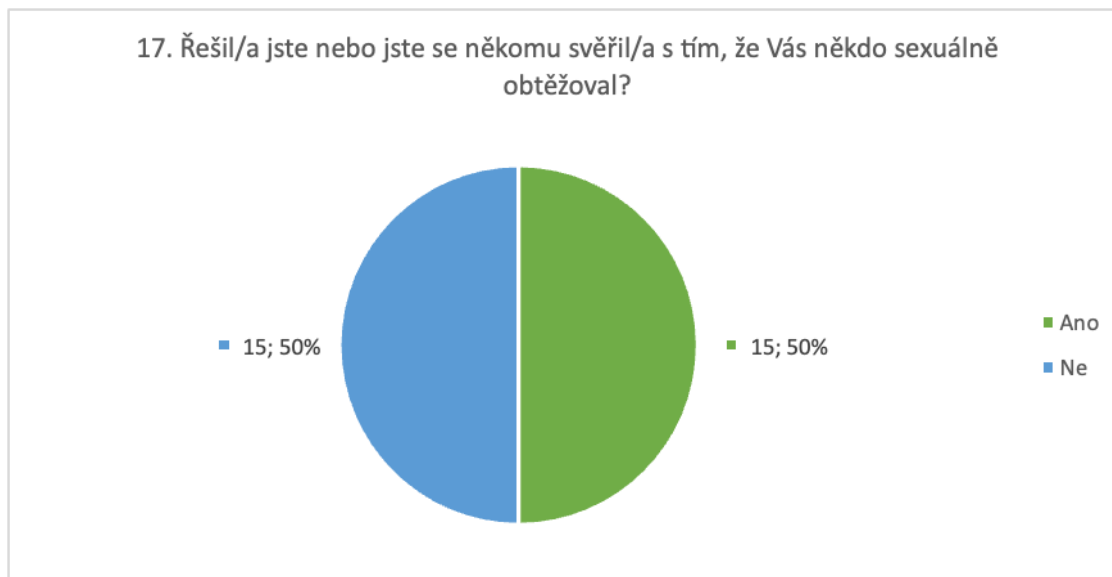

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 17: Řešil/a jste nebo jste se někomu svěřil/a s tím, že Vás někdo sexuálně obtěžoval?

Z výsledků této uzavřené filtrační otázky vyplývá, že sexuální obtěžování řešila nebo nahlásila pouze polovina respondentů. Ti respondenti, kteří na tuto otázku odpověděli kladně pokračují dále dotazníkem a ti, kteří odpověděli záporně se přesouvají na otázku č. 19.

Graf 15: Výsledky otázky č. 17

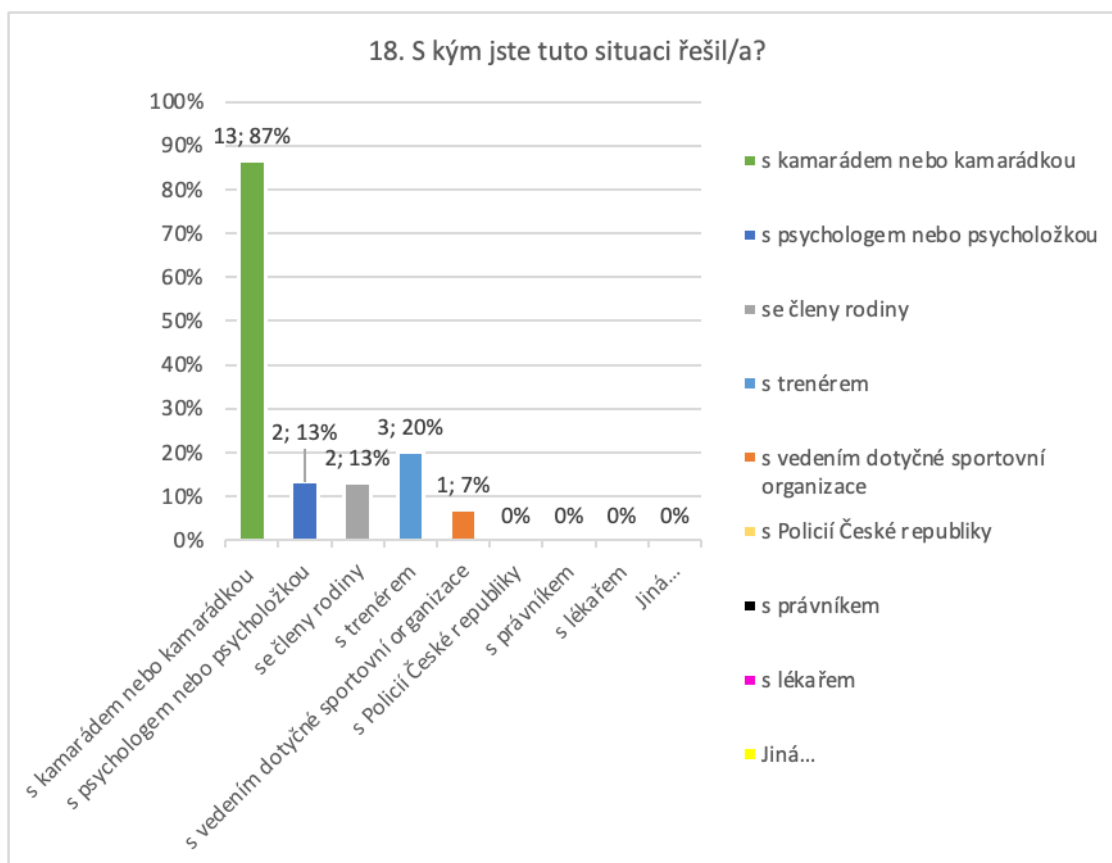

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 18: S kým jste tuto situaci řešil/a?

V této polootevřené otázce, kde měli respondenti opět možnost zvolit více možností současně, této možnosti využila třetina respondentů. Z výsledků vyplývá, že respondenti sexuální obtěžování řešili nejčastěji (87 %) se svými kamarády. V dalších případech (20 %) se respondenti obrátili na svého trenéra a dále shodně ve 13 % případů se respondenti snažili svůj problém řešit se členy rodiny nebo dokonce vyhledali také psychologickou pomoc. Na vedení sportovní organizace se obrátil pouze jeden respondent.

Graf 16: Výsledky otázky č.18

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 19: Jaké následky na vás sexuální obtěžování zanechalo?

V této polootevřené otázce respondenti volili, jaké následky na nich sexuální obtěžování zanechalo. Opět zde byla možnost zvolit více odpovědí současně. Více než jednu možnost zvolila průměrně třetina respondentů. V 50 % případů se jednalo o následky psychické povahy, ve 20 % případů šlo o zanechání sportovní činnosti nebo ve 13 % případů došlo ke změně týmu/klubu/sportu atd., naproti tomu 33 % respondentů ale tvrdí, že se s žádnými následky sexuálního obtěžování nepotýkají. S fyzickými nebo jinými následky sexuálního obtěžování se nepotýká žádný respondent.

Graf 17: Výsledky otázky č. 19

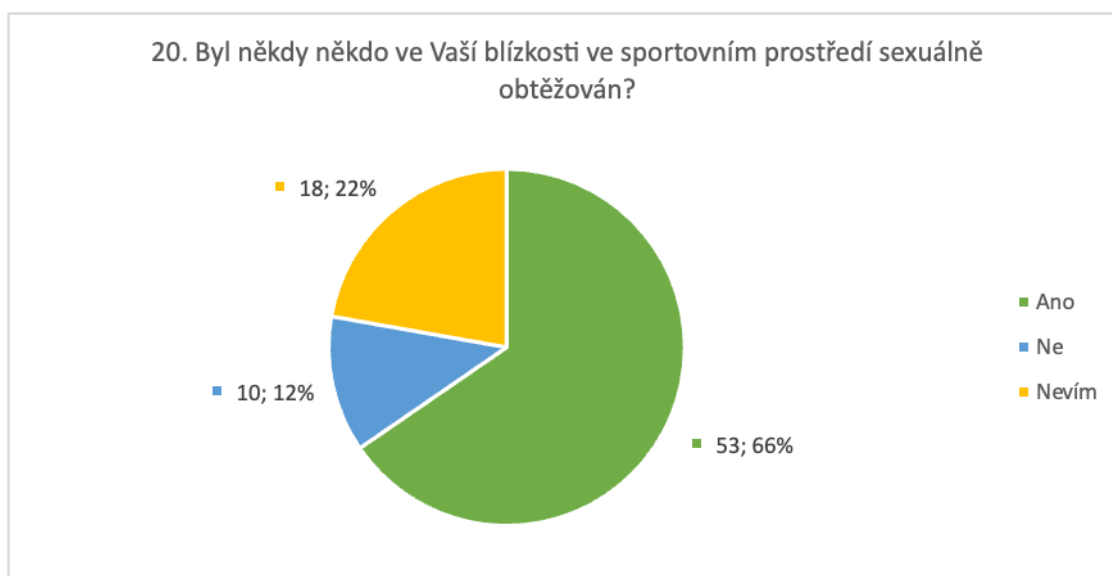

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 20: Byl někdy někdo ve Vaší blízkosti ve sportovním prostředí sexuálně obtěžován?

Filtrační uzavřená otázka, která zjišťuje, jestli byl někdy někdo v blízkosti respondentů sexuálně obtěžován, odhalila, že se sexuálním obtěžováním se ve své blízkosti setkala 66 % respondentů. Tito respondenti (53) byli dále podrobena otázkám č. 21-33, které se vztahují k zprostředkované zkušenosti se sexuálním obtěžováním. Ostatní respondenti byli přesměrováni na otázku č. 34.

Graf 18: Výsledky otázky č. 20

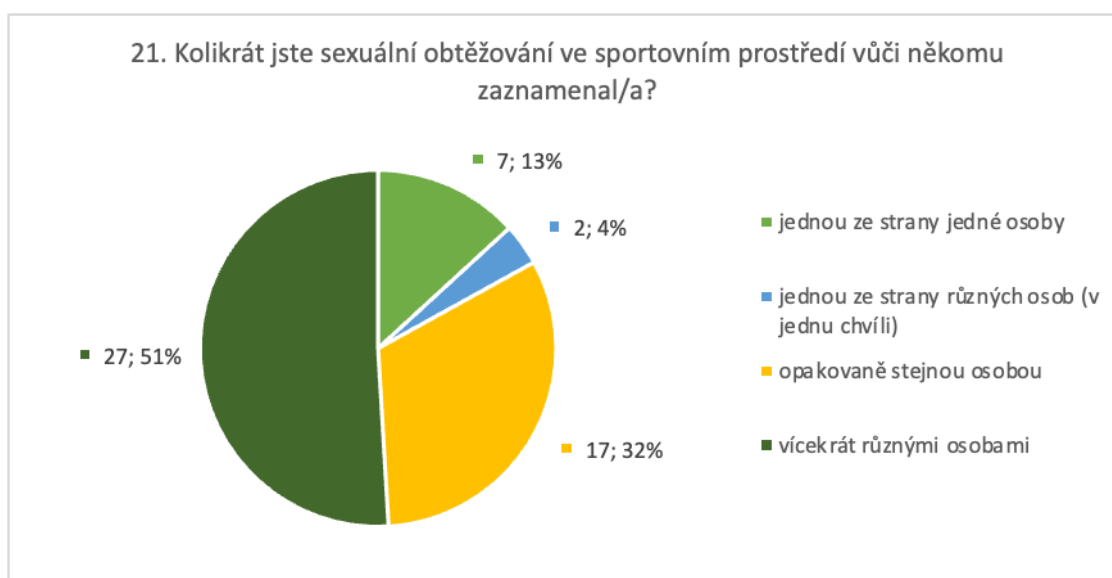

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 21: Kolikrát jste sexuální obtěžování ve sportovním prostředí vůči někomu zaznamenal/a?

Tato uzavřená otázka nabízí možnost více odpovědí zároveň. Ačkoliv respondenti měli možnost zvolit více možností současně, tak každý respondent zvolil pouze jednu možnost. Výsledky odhalily, že respondenti se se sexuálním obtěžováním ve své blízkosti setkali nejčastěji vícekrát ze strany různých osob (51 %). 32 % respondentů zvolilo možnost opakovaně ze strany jedné osoby a 13 % respondentů zvolilo možnost jednou ze strany jedné osoby. Příklad sexuálního obtěžování v jednu chvíli ze strany různých osob se objevil jen ve dvou případech (4 %).

Graf 19: Výsledky otázky č. 21

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 22: V prostředí jakého/ých sportu/ů k sexuálnímu obtěžování došlo?

Tato otevřená otázka se zajímala o to, v jakých sportech k sexuálnímu obtěžování blízkých respondentů došlo. Sporty jsou v tabulce seřazeny dle počtu případů. Nejvíce respondentů se se sexuálním obtěžováním setkalo v prostředí atletiky, florbalu a házené. Průměrně respondenti v této otázce zmínili jeden sport, pouze pár jedinců více.

Respondenti jmenovali více druhů individuálních sportů než kolektivních. Je zajímavé, že mezi nejčastěji jmenovanými sporty, v nichž došlo k sexuálnímu obtěžování, figuruje oproti osobní zkušenosti na prvním místě individuální sport a kolektivní sporty (žlutě) jsou z hlediska četnosti zastoupeny až na druhém a třetím místě. Pokud ale vezmeme

v potaz četnost a druhy sportů, tak přítomnost sexuálního obtěžování je průměrně zastoupena v kolektivních i individuálních sportech téměř na stejné úrovni.

Tabulka 9: Výsledky otázky č. 22

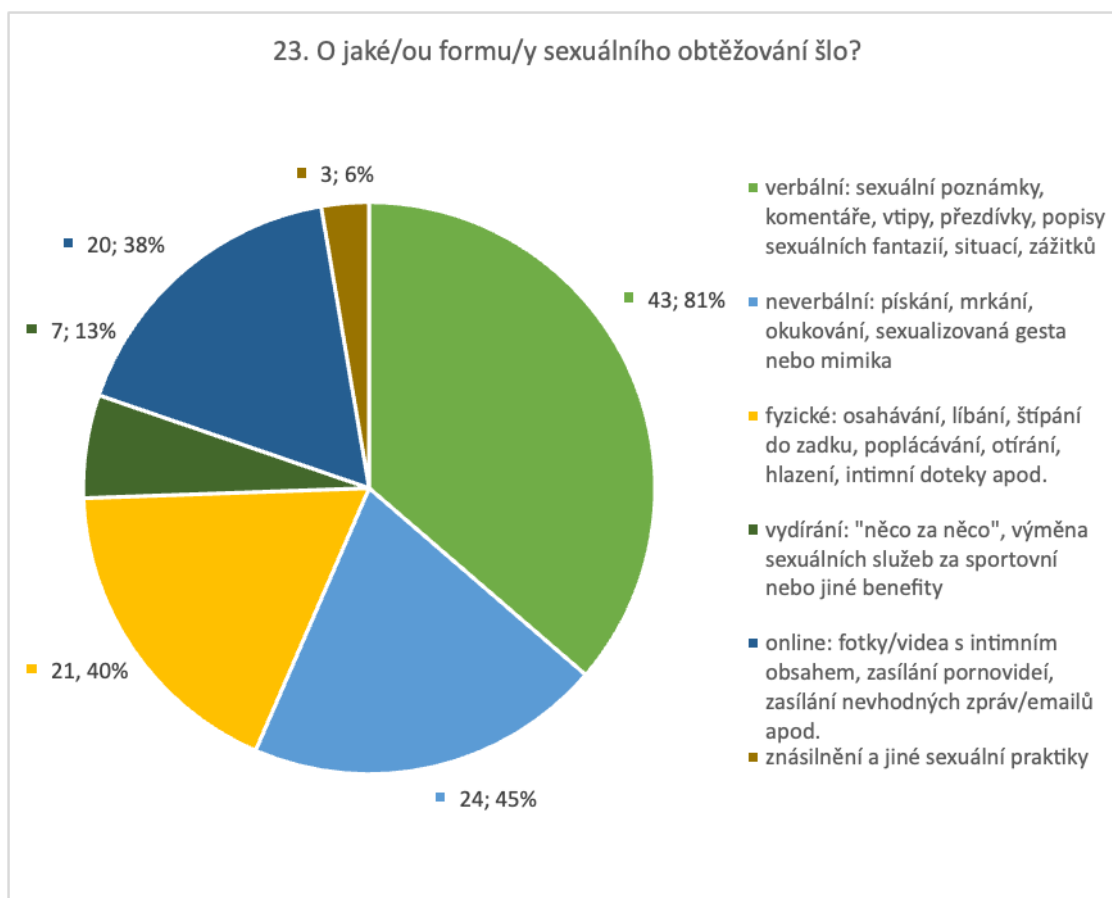
Sport	Četnost	Průměrně respondentů (v %)
Atletika	12	22,64 %
Florbal	7	13,21 %
Házená	5	9,43 %
Gymnastika	4	7,55 %
Posilování/fitness	4	7,55 %
Plavání	4	7,55 %
Surfing	4	7,55 %
Tanec (tanec, mažoretky, balet, pole dance, step)	4	7,55 %
Florbal	3	5,66 %
Jezdectví	3	5,66 %
Tenis	3	5,66 %
Hokej	2	3,77 %
Baseball	1	1,89 %
Basketbal	1	1,89 %
Bojová umění	1	1,89 %
Rychlostní kanoistika	1	1,89 %
Softball	1	1,89 %
Volejbal (šestkový, beachvolejbal)	1	1,89 %
Celkem:	61	115,09 %

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 23: O jaké/ou formu/y sexuálního obtěžování šlo?

Odpovědi na tuto uzavřenou otázku přinesly výsledky ohledně forem sexuálního obtěžování. V 81 % případů se jednalo o verbální sexuální obtěžování. Ve 45 % šlo o neverbální sexuální obtěžování, ve 40 % o fyzické sexuální obtěžování, ve 38 % o online formu. Ve 13 % případů došlo k vydírání a ve třech případech (6 %) dokonce ke znásilnění nebo jiným sexuálním praktikám. Výsledky napovídají, že respondenti průměrně volili kombinaci dvou forem sexuálního obtěžování.

Graf 20: Výsledky otázky č. 23

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 24: Kdo byl sexuálně obtěžován?

Z výsledků této polootevřené otázky, kde měli respondenti opět možnost zvolit více možností současně vyplývá, že v blízkosti respondentů se se sexuálním obtěžováním potýkaly téměř ve všech případech ženy (96 %). Muž byl obtěžován v 11 % případů. Někteří respondenti (4) zvolili obě možnosti.

Graf 21: Výsledky otázky č. 24

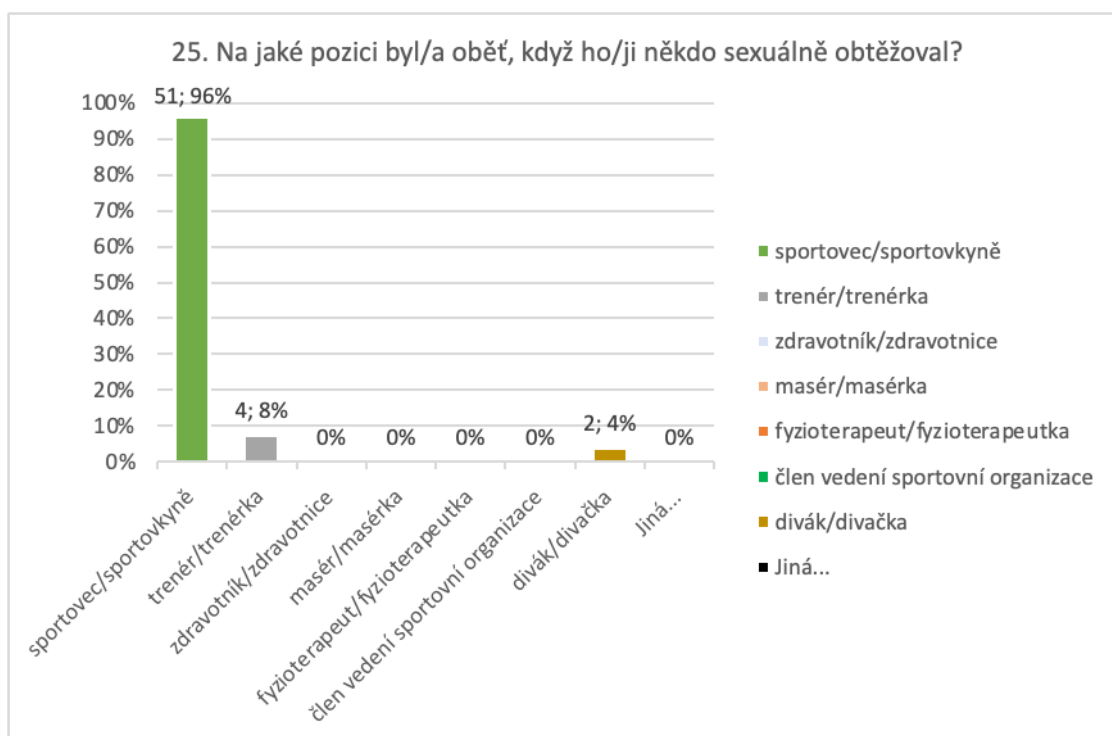

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 25: Na jaké pozici byl/a oběť, když ho/ji někdo sexuálně obtěžoval?

V této polootevřené otázce měli respondenti možnost zvolit více možností současně. Této možnosti však využili pouze 4 respondenti. Téměř ve všech případech byl sexuálně obtěžovaný sportovec/sportovkyně (96 %), ve čtyřech případech (8 %) se jednalo o trenéra/trenérku a ve dvou případech (4 %) se jednalo o oběť na pozici diváka/divačky. Ostatní možnosti nebyly zastoupeny.

Graf 22: Výsledky otázek č. 25

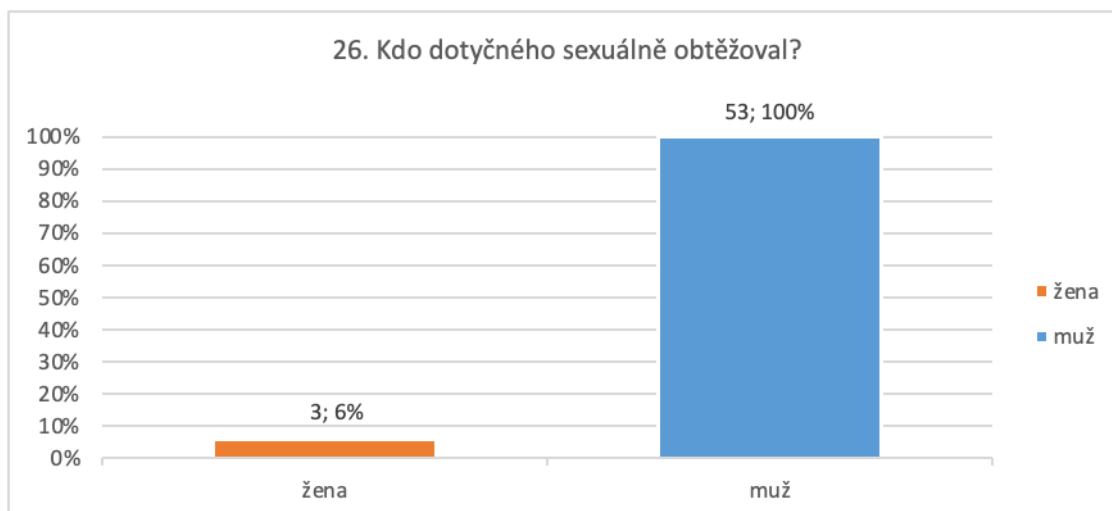

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 26: Kdo dotyčného sexuálně obtěžoval?

V této uzavřené otázce mohli respondenti zvolit více možností současně, ačkoliv se tak a stalo jen ve 3 případech. Ve všech případech byl pachatelem sexuálního obtěžování v blízkosti respondentů muž. Pouze ve 3 případech (6 %) se jednalo o ženu.

Graf 23: Výsledky otázky č. 26

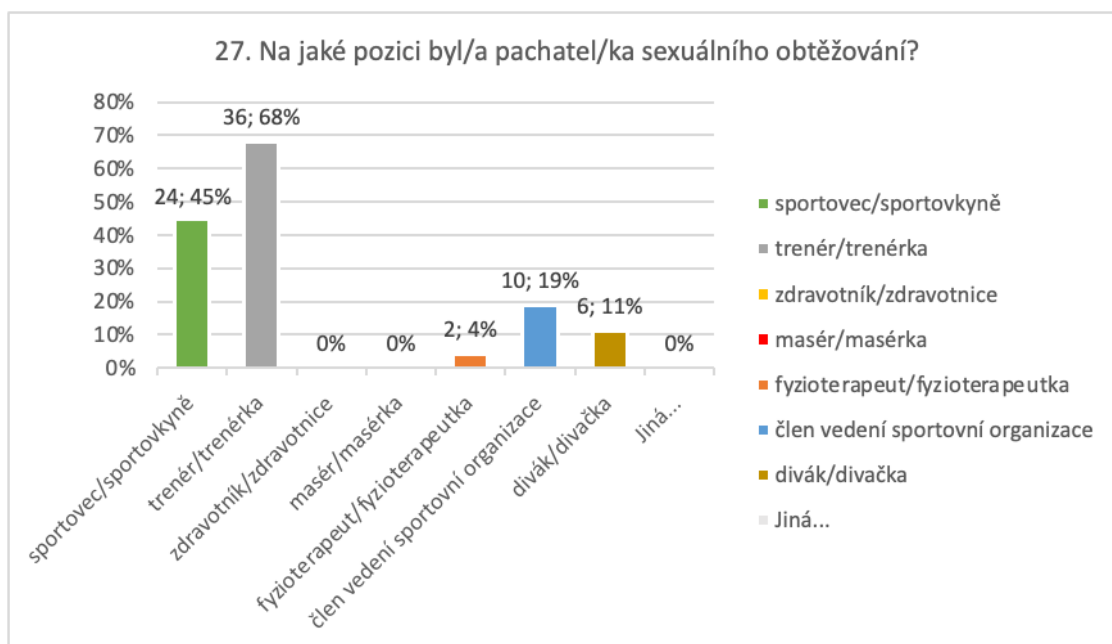

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 27: Na jaké pozici byl/a pachatel/ka sexuálního obtěžování?

V této polootevřené otázce měli respondenti možnost zvolit více možností současně. Této možnosti využila průměrně zhruba polovina respondentů. V 68 % případů byl pachatelem sexuálního obtěžování trenér/trenérka a téměř polovině případů (45 %) sportovec/sportovkyně. V 19 % případů respondenti zvolili také možnost člen vedení sportovní organizace, v 11 % případů divák/ divačka a ve 4 % případů šlo o fyzioterapeuta/fyzioterapeutku.

Graf 24: Výsledky otázky č. 27

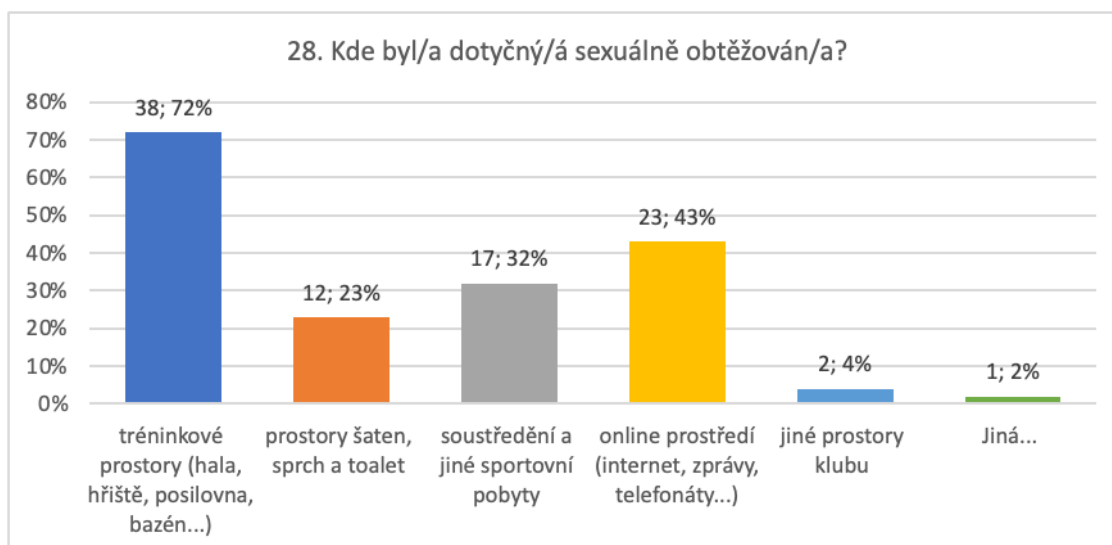

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 28: Kde byl/a dotčený/á sexuálně obtěžován/a?

Z výsledků této polootevřené otázky, kde měli respondenti opět možnost zvolit více možností současně. Průměrně respondenti volili téměř 2 odpovědi. Z výsledků vyplývá, že nejčastěji (72 %) byli lidé v blízkosti respondentů sexuálně obtěžováni přímo v tréninkových prostorech. Zhruba ve čtvrtině všech případů byli obtěžováni v online prostředí, dále ve zhruba třetině případů na soustředění a jiných sportovních pobytech a téměř ve čtvrtině případů v prostorách šaten, sprch a toalet. Dva respondent zvolil možnost jiné prostory klubu a jeden zvolil možnost jiné, v níž zmínil, že se jednalo o sexuální obtěžování u paní trenérky doma.

Graf 25: Výsledky otázky č. 28

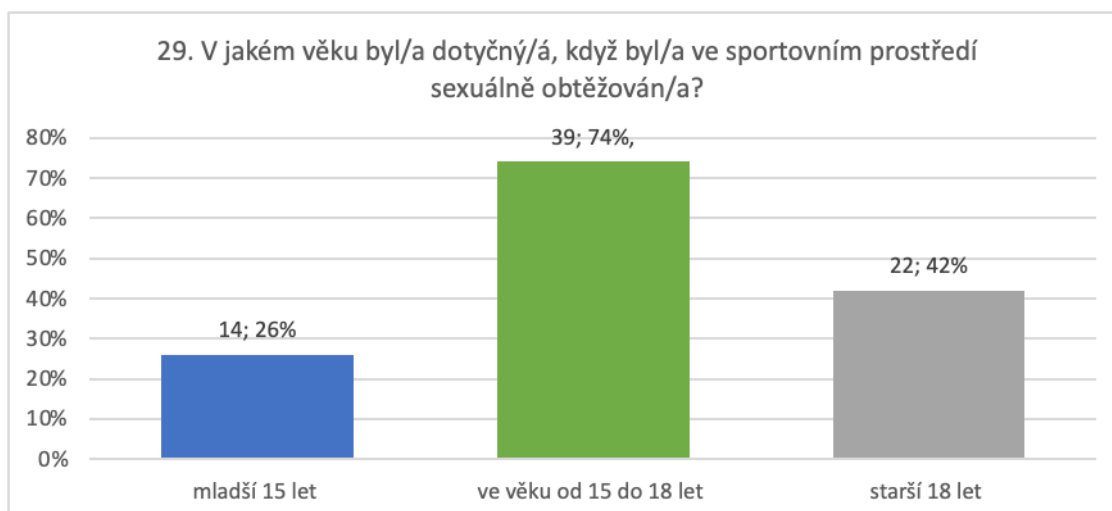

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 29: V jakém věku byl/a dotyčný/á, když byl/a ve sportovním prostředí sexuálně obtěžován/a?

V této uzavřené otázce měli respondenti znovu možnost zvolit více možností současně. Průměrně více než jednu možnost zvolila zhruba třetina respondentů. Z výsledků vyplývá, že blízcí respondentů byli v 74 % případů sexuálně obtěžováni ve věku od 15 do 18 let, v 42 % případů byli obtěžováni blízcí respondentů, kteří v tu dobu byli starší 18 let a 26 % případů sexuálního obtěžování se odehrávalo v době, kdy respondenti byli dokonce mladší 15 let, což opět poukazuje na sexuální obtěžování dětí a s tím související problém z pohledu zákona.

Graf 26: Výsledky otázky č. 29

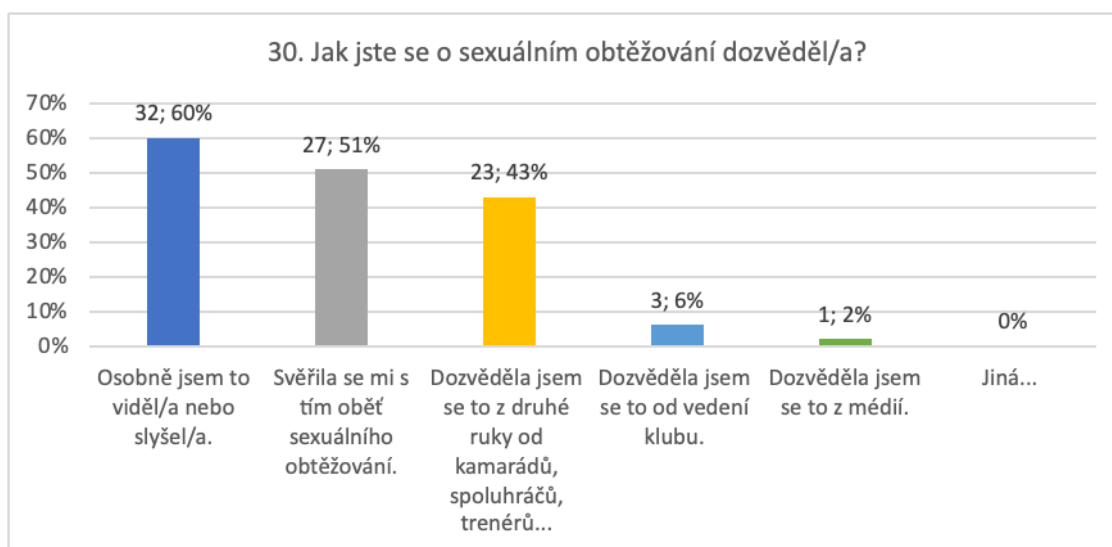

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 30: Jak jste se o sexuálním obtěžování dozvěděl/a?

V této polootevřené otázce měli respondenti opět možnost zvolit více možností současně. Průměrně v této otázce zhruba polovina respondentů zvolila více než jednu možnost. Ve většině případů (60 %) byli respondenti přímými svědky sexuálního obtěžování, které se odehrávalo v jejich bezprostřední blízkosti, v 51 % případů se jim sama oběť sexuálního obtěžování ve sportovním prostředí svěřila nebo se to ve 43 % případů dozvěděli z druhé ruky od kamarádů, spoluhráčů, trenérů a podobně. Pouze ve 3 případech (6 %) se respondenti o sexuálním obtěžování dozvěděli od vedení klubu a v 1 případě (2 %) z médií.

Graf 27: Výsledky otázky č. 30

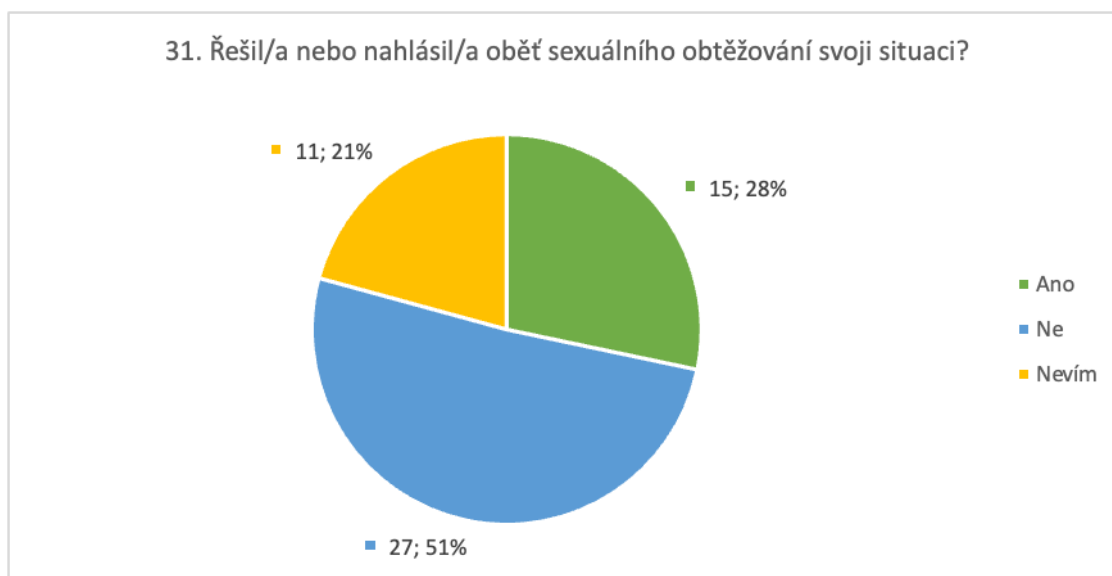

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 31: Řešil/a, nebo nahlásil/a oběť sexuálního obtěžování svoji situaci?

Z výsledků této uzavřené filtrační otázky vyplývá, že sexuální obtěžování řešilo nebo nahlásilo pouze 28 % blízkých respondentů. Více než polovina svoji situaci neřešila a 21 % neznalo odpověď na tuto otázku. Ti respondenti, kteří na tuto otázku odpověděli kladně pokračují dále dotazníkem a ti, kteří odpověděli záporně se přesouvají na otázku č. 33.

Graf 28: Výsledky otázky č. 31

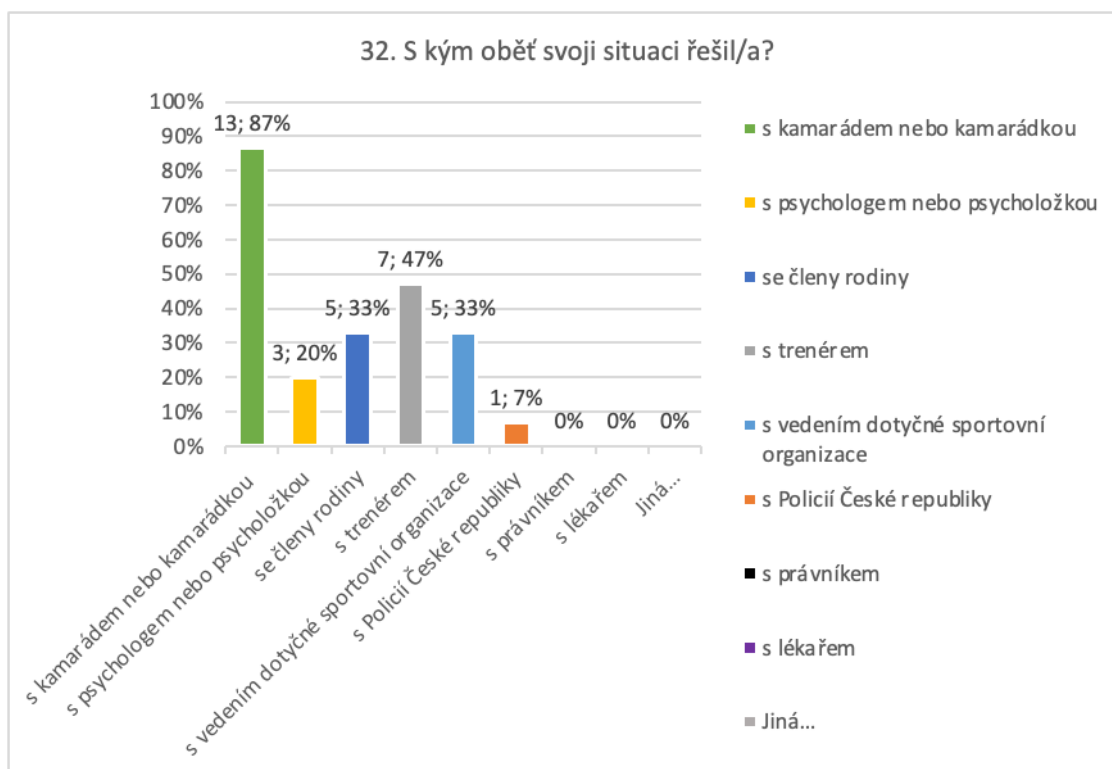

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 32: S kým oběť svoji situaci řešil/a?

V této polootevřené otázce, měli respondenti opět možnost zvolit více možností současně. Respondenti průměrně volili 2 možnosti odpovědí. Z výsledků vyplývá, že respondenti sexuální obtěžování řešili nejčastěji (87 %) se svými kamarády. V dalších případech (47 %) se respondenti obrátili na svého trenéra a dále shodně ve 33 % případů se snažili svůj problém řešit se členy rodiny nebo s vedením sportovní organizace. Tři respondenti (20 %) dokonce vyhledali také psychologickou pomoc a došlo také k jednomu řešení případu skrze Policii České republiky.

Graf 29: Výsledky otázky č. 32

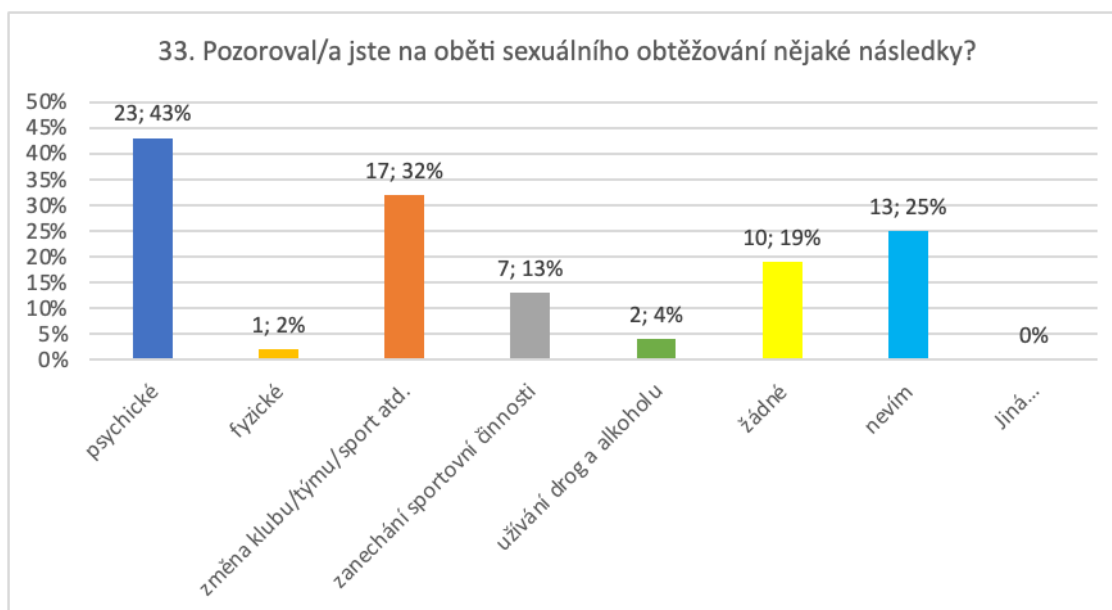

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 33: Pozoroval/a jste na oběti sexuálního obtěžování nějaké následky?

V této polootevřené otázce respondenti volili, jaké následky na jejich okolí sexuální obtěžování zanechalo. Průměrně čtvrtina respondentů zvolila více než jednu možnost. Ve 43 % případů se jednalo o následky psychické povahy, ve 32 % případů šlo o změnu týmu/klubu/sportu nebo ve 13 % případů došlo dokonce k zanechání sportovní činnosti. Ve 4 % šlo o vyšší užívání drog a alkoholu. V jednom případě byly pozorovatelné fyzické následky sexuálního obtěžování. Naproti tomu 19 % respondentů na obětech sexuálního obtěžování ve své blízkosti žádné následky nepozorovalo. 25 % respondentů nebylo schopno tuto otázku zodpovědět.

Graf 30: Výsledky otázky č. 33

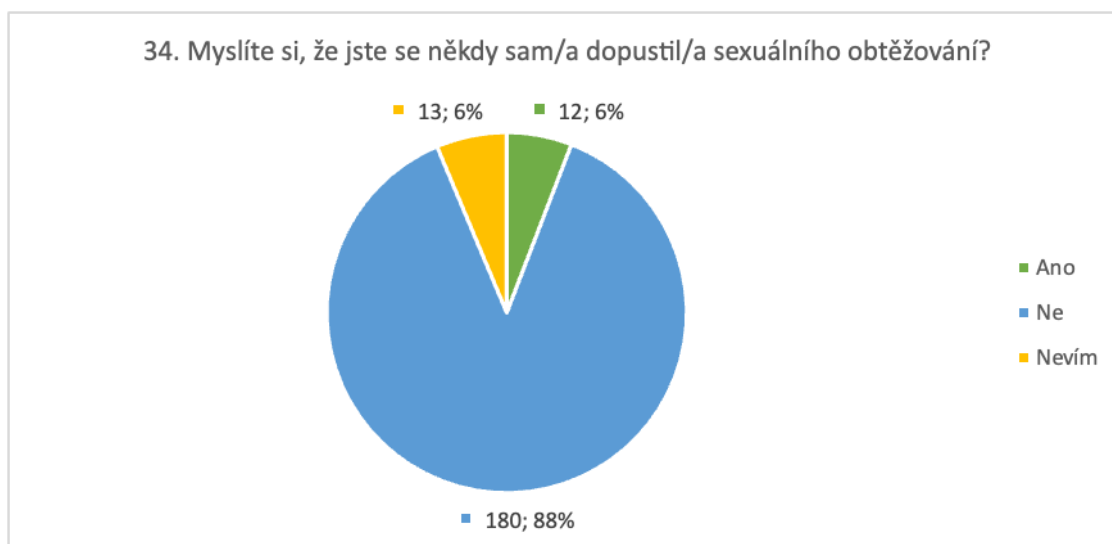

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 34: Myslíte si, že jste se někdy sam/a dopustil/a sexuálního obtěžování?

Z výsledků této uzavřené otázky plyne, že většina, tedy 88 % respondentů, se nedomnívá, že by se někdy dopustilo sexuálního obtěžování. 6 % respondentů přiznává, že se někdy sexuálního obtěžování dopustilo a 6 % respondentů neví.

Graf 31: Výsledky otázky č. 34

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 35: Kdybyste se stal/a obětí sexuálního obtěžování, cítil/a byste důvěru ve sportovní organizaci, že danou situaci vyřeší?

Z výsledků této uzavřené otázky lze vyhodnotit, že více než polovina respondentů (56 %) by v tom případě, že se stanou obětí sexuálního obtěžování v prostředí organizovaného sportu, necítilo důvěru v dotyčnou sportovní organizaci, že případ vyřeší. Důvěru cítí pouze 22 % respondentů a shodně 22 % neví.

Graf 32: Výsledky otázky č. 35

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 36: Setkal/a jste se někdy v rámci sportovní organizace s nějakou formou opatření proti sexuálnímu obtěžování?

Tato uzavřená filtrační otázka přináší výsledky ohledně toho, jestli se respondenti někdy v prostředí organizovaného sportu setkali s nějakou formou opatření proti sexuálnímu obtěžování. Ve většině případů, tedy v 82 %, se respondenti s žádnými takovými opatřeními neseťkali. S některou formou se setkala pouze 11 % respondentů a 7 % neví. Ti respondenti, kteří na tuto otázku odpověděli kladně (23 respondentů), byli odkázáni na další otázku. V opačném případě se respondenti přesunuli na konec dotazníku.

Graf 33: Výsledky otázky č. 36

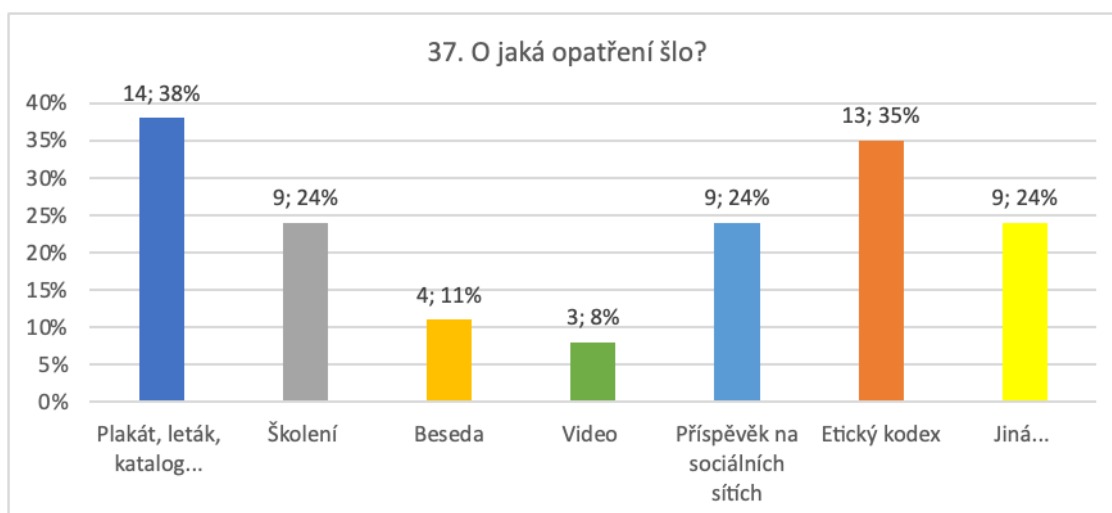

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 37: O jaká opatření šlo?

V této polootevřené otázce měli respondenti příležitost zvolit více možností najednou. Průměrně zvolil každý respondent téměř 3 odpovědi. Z výsledků vyplývá, že nejčastěji (38 %) se respondenti setkali s opatřením v podobě plakátu, letáku, katalogu apod., dále v 35 % s opatřením v podobě etického kodexu sportovní organizace, 24 % respondentů zmiňuje školení nebo příspěvek na sociálních sítích, 11 % se setkalo s opatřením v podobě besedy a 8 % s videem. 24 % respondentů také prostřednictvím možnosti jiné zmiňuje oddělení šaten (5 respondentů), zavedení rozdílného časového harmonogramu dle pohlaví (3 respondenti) a oddělení sportovišť dle pohlaví (1 respondent).

Graf 34: Výsledky otázky č. 37

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 38: Přišla Vám tato opatření dostatečná?

Z výsledků této uzavřené filtrační otázky vyplývá, že ve většině případů (70 %) respondentům, kteří se setkali s nějakou formou opatření proti sexuálnímu obtěžování, přišlo toto opatření dostatečné. Pro tyto respondenty byla tato otázka poslední otázkou dotazníkového šetření. Nespokojeno s nastavenými opatřeními bylo 30 % respondentů, kteří byli následně přesměrováni na otázku č. 39.

Graf 35: Výsledky otázky č. 38

Zdroj: Vlastní zpracování

Otázka č. 39: Jak byste tuto situaci zlepšil/a?

Tato otevřená otázka, měla za úkol zjistit, jak by respondenti, v jejichž očích byla forma opatření proti sexuálnímu obtěžování nedostatečná, situaci zlepšili. Odpovědi jsou přehledně uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 10: Výsledky otázky č. 39

Jiná	Četnost
Zřízení pozice důvěrné osoby pro sportovce a její edukace	1
Hmotná prevence (plakát, nástěnka)	2
Školení, vzdělávání	3
V první řadě je nutné vytvořit prostředí, ve kterém téma sexuálního obtěžování nebude ignorované, zesměšňované, bagatelizované. Prostor, ve kterém se oběti obtěžování nebudou bát a stydět se jít se svojí zkušeností informovat někoho kompetentního. Proti sexuálnímu obtěžování se není možné vymezit jednorázově - je nutné opakovat aktivity.	1

Zdroj: Vlastní zpracování

5.4 Syntéza výsledků dotazníkového šetření

V syntéze výsledků jsou přehledně shrnuty předcházející podrobněji popsané výsledky kapitoly 5.3.

Výzkumu se celkem zúčastnilo 205 respondentů, kteří jsou studenty českých vysokých škol a mají osobní zkušenost se sportováním v rámci organizovaného sportu. Složení respondentů je téměř rovnoměrně rozloženo mezi obě pohlaví, avšak mírnou pětiprocentní převahu mají ženy. Nejvíce jsou mezi respondenty zastoupeny sporty jako: fotbal, florbal, posilování/fitness, atletika a tenis. Ze zbytku jmenovaných sportů mají mírnou převahu individuální sporty. Průměrně polovina respondentů vykonává více než jeden sport.

Většina respondentů celého vzorku se nedomnívá, že by se někdy dopustila sexuálního obtěžování. 6 % respondentů ale přiznává, že se ho někdy dopustilo, což značí, že mezi respondenty tohoto dotazníkového šetření se vyskytují také pachatelé sexuálního obtěžování.

Se sexuálním obtěžováním se setkala 40 % respondentů. Z těchto respondentů (81) má se sexuálním obtěžováním osobní zkušenost 37 % respondentů a zprostředkovanou zkušenost 66 % respondentů.

U osobní zkušenosti se respondenti v polovině všech případů setkali se sexuálním obtěžováním vícekrát ze strany různých osob. 27 % respondentů se se sexuálním obtěžováním setkala pouze jednou ze strany jedné osoby, 20 % bylo obtěžováno opakovaně stejnou osobou. Nejvíce respondentů se se sexuálním obtěžováním setkala v prostředí florbalu, házené a dále atletiky, fotbalu, gymnastiky, plavání, posilování a tance. Nejčastěji se vyskytující formou byla verbální forma sexuálního obtěžování (83 % respondentů), dále neverbální forma (53 % respondentů) a fyzická forma (40 %). Z osobní zkušenosti respondentů ale vyplývá, že došlo i na sexuální obtěžování online (17 % respondentů) a vydírání (13 % respondentů). Došlo také k jednomu případu znásilnění.

Oběti byly ze 2/3 ženy a z 1/3 muži, vždy na pozici sportovce/sportovkyně. Téměř vždy byl v pozici pachatele sexuálního obtěžování muž, který byl nejčastěji na pozici sportovce nebo trenéra. Sexuálního obtěžování se dopouštěli ale také diváci (23 % respondentů) nebo členové vedení sportovní organizace (17 % respondentů). Ze

zastoupení pohlaví obětí a pachatelů lze vyčíst, že třetina případů byla homosexuální povahy.

K sexuálnímu obtěžování docházelo nejčastěji přímo v tréninkových prostorech (77 % respondentů). Zhruba třetina respondentů zmiňuje ale shodně také prostory šaten, sprch a toalet; soustředění a jiné sportovní pobyty a také online prostředí.

Nejvíce byli respondenti obtěžováni ve věku od 15 do 18 let (60 % respondentů), v 53 % případů byli obtěžováni respondenti, kteří v tu dobu byli starší 18 let. Alarmující je ale zjištění, že respondenti se se sexuálním obtěžováním setkali i ve věku mladším 15 let (20 %), což značí sexuální obtěžování dětí a s tím související problém z pohledu zákona.

Svoji situaci se snažila řešit pouze polovina respondentů. Nejčastěji šlo ale pouze o svěřeni se svým kamarádům. Je zajímavé, že poměrně vysoké procento respondentů (20 %) se s danou situací svěřila svému trenérovi/trenérce, ačkoliv předcházející výsledky značí, že tato osoba bývá často právě v roli pachatele. Lze tedy předpokládat, že svoji situaci svému trenérovi/trenérce nahlásili na úkor pachatele-sportovce.

Polovina respondentů se potýká s psychickými následky. Sexuální obtěžování navíc ovlivnilo jejich sportovní vyžití v rámci dotyčné sportovní organizace, protože se rozhodli pro buď úplné zanechání sportovní činnosti (20 % respondentů) nebo pro změnu týmu/klubu/sportu (13 % respondentů). S fyzickými nebo jinými následky se nepotýká žádný respondent. Třetina respondentů na sobě žádné následky nepocítuje.

U zprostředkované zkušenosti (53 respondentů) se blízcí respondentů v téměř polovině všech případů setkali se sexuálním obtěžováním vícekrát ze strany různých osob. 32 % respondentů se se sexuálním obtěžováním setkalo opakovaně ze strany jedné osoby, 13 % bylo obtěžováno jednou ze strany jedné osoby. Nejvíce blízkých respondentů se se sexuálním obtěžováním setkalo v prostředí atletiky, fotbalu a házené. Nejčastěji se vyskytující formou byla verbální forma sexuálního obtěžování (81 % respondentů), dále neverbální (45 % respondentů), fyzická (40 %) a online forma (38 % respondentů). Zastoupené je také vydírání (13 % respondentů). Šokující je, že i na tak malém vzorku se ukázalo, že v blízkosti respondentů došlo ve sportovním prostředí ke 3 případům znásilnění.

Téměř ve všech případech zprostředkovaných zkušeností byly na pozici oběti ženy, nicméně v okolí respondentů byli v 11 % případů obtěžováni i muži. Oběti se nacházely

téměř vždy na pozici sportovce. Všichni respondenti ze zkušeností z jejich okolí zmiňují, že pachatelem byl muž. Tři respondenti kromě muže zmiňují také ženu. Většinou se jednalo o sportovce (68 % respondentů) nebo trenéra (45 % respondentů). Sexuálního obtěžování se dopouštěli ale také členové vedení sportovní organizace (19 % respondentů) nebo diváci (11 % respondentů). Oproti osobní zkušenosti je u zprostředkované zkušenosti zastoupena i možnost fyzioterapeut 4 % respondentů.

K sexuálnímu obtěžování blízkých respondentů docházelo nejčastěji přímo v tréninkových prostorech (72 % respondentů). Zhruba ve čtvrtině všech případů byli obtěžováni v online prostředí, dále ve zhruba třetině případů na soustředění a jiných sportovních pobytech a téměř ve čtvrtině případů v prostorách šaten, sprch a toalet.

Nejvíce byli blízcí respondentů obtěžováni ve věku od 15 do 18 let (74 % respondentů). Ve 42 % případů byli obtěžováni blízcí respondentů, kteří v tu dobu byli starší 18 let. U zprostředkované zkušenosti je procento obtěžování ve věku mladším 15 let ještě vyšší než u osobní zkušenosti. Obtěžováno, ve věku mladším 15 let, byli blízcí ve 26 % případů, což opět poukazuje na sexuální obtěžování dětí a s tím související problém z pohledu zákona.

Tyto případy většinou respondenti zaznamenali jako přímí svědci (60 % respondentů) nebo se jim s tím sama oběť svěřila (51 % respondentů). Nemalé procento mělo tyto informace z druhé ruky (43 % respondentů).

Svoji situaci podle respondentů oběť nahlásila pouze ve 28 % případů. Většina obětí svoji situaci nijak neřešila nebo to respondentům nebylo známo. Pokud ji ale řešila, tak šlo nejčastěji o svěřením se svým kamarádům (87 %). Je zajímavé, že poměrně vysoké procento blízkých respondentů (47 %) se s danou situací svěřila svému trenérovi/trenérce, ačkoliv předcházející výsledky značí, že tato osoba bývá často právě v roli pachatele. Oběti svou situaci také ventilovaly v rámci rodiny nebo s členy vedení sportovní organizace (shodně 33 % případů). Ačkoliv se v této části výzkumu vyskytly celkem tři případy znásilnění, tak z toho byl pouze jeden případ řešen Policií ČR.

Téměř polovina respondentů pozorovala na svých blízkých psychické následky. Sexuální obtěžování i zde ovlivnilo sportovní vyžití obětí v rámci dotyčné sportovní organizace, a rozhodly se pro změnu týmu/klubu/sportu, a to až ve 32 % případů, anebo dokonce pro úplné zanechání sportovní činnosti (13 % případů). Bez povšimnutí by nemělo zůstat ani vyzporování užívání větší míry alkoholu nebo drog (4 % případů).

Naproti tomu 19 % respondentů na obětech sexuálního obtěžování ve své blízkosti žádné následky nepozoruje. 25 % respondentů nebylo schopno tuto otázku zodpovědět.

Většina respondentů celého vzorku (56 % respondentů) necítí důvěru ve sportovní organizaci a její pomoc v případě sexuálního obtěžování, oproti tomu důvěru cítí pouze 22 % respondentů. Zbytek zůstává nerozhodný. S nějakým opatřením ze strany sportovní organizace se většina respondentů (82 %) nesešla. Ti, kteří se s nějakou formou opatření setkali (11 % respondentů), říkají, že šlo nejčastěji o opatření v podobě plakátu, letáku, katalogu apod. Téměř shodně respondentů zvolilo možnost etický kodex. Další zastoupené formy byly příspěvky na sociálních sítích, videa nebo přímé oddělení prostor, sportovišť, časů nebo týmu dle pohlaví. Pokud se respondenti s nějakou formou opatření ale setkali, tak jim většinou tato forma prevence přišla dostatečná. 30 % respondentů, kteří formy prevence, se kterými se setkali, považují za nedostatečné, by zlepšilo situaci například prostřednictvím dalších školení, zřízení důvěrné osoby pro sportovce nebo přidáváním dalších plakátů, letáků, příspěvků na sociálních sítích apod. ve větší intenzitě, aby tak došlo k lepšímu vymezení sportovní organizace vůči takovému chování.

6 Diskuze

Výzkumná činnost je nezbytná pro všechny studijní obory, protože nám umožňuje odhalovat nové informace a rozšiřovat naše znalosti. Existují však určité limity výzkumu, které je třeba vzít v potaz při jejich realizaci a také při interpretaci výsledků. Představují totiž určité hranice a omezení, které mohou ovlivnit spolehlivost a správnost získaných dat a interpretovaných výsledků. Při interpretaci dat si proto musíme být těchto limitů vědomi, abychom například mohli dopředu rozpoznat omezení vztahující se k výzkumu nebo abychom mohli zajistit co nejvyšší relevantnost získaných dat.

Vzhledem k tomu, že první část výzkumu, ohnisková skupina, probíhala na vzorku 6 respondentů, tak tento výzkum rozhodně není možné označit za statisticky reprezentativní. Podle Miovského (2006) je vhodný počet účastníků pro realizaci ohniskové skupiny stanoven na 6 až 8 účastníků. Ohnisková skupina byla zhotovena za účelem získání vhledu a získání názorové diverzity od respondentů tak, aby výzkumnice mohla nezaujatě zhotovit otázky pro potřeby následného dotazníkového šetření. Pro tento výzkum byla zvolena spodní hranice vhodného počtu respondentů z důvodu rozsahu téma, počtu otázek výzkumnice a časovým možností. S rostoucím časem by totiž mohlo dojít k tomu, že respondenti nebudou tolik soustředění, výzkum je přestane bavit a otázky odbydou, v důsledku čehož poklesne spolehlivost a relevantnost získaných dat. Dalším důvodem byla také povaha téma. Výzkum se zabíral názory ohledně sexuálního obtěžování ve sportovním prostředí, což je téma, které můžeme kvalifikovat jako citlivé a pro respondenty mohlo být složité, o takových věcech mluvit nahlas v přítomnosti ostatních lidí, které neznají. Výzkumnici bylo proto vyhodnoceno, že bude lepší vytvořit raději menší skupinu, ve které bude ale respondentům příjemnější o názorech ohledně sexuálního obtěžování ve sportovním prostředí hovořit. S tímto souvisí i časový prostor k vyjádření, kteří respondenti v rámci sezení získali. Ačkoliv se moderátorka skupiny snažila čas k odpovědi přidělovat rovnoměrně, tak i přes to někteří respondenti byli sdílnější a slova se ujímali častěji, jejich odpovědi byly objemnější a košatější nebo jim jen stačil kratší čas k přemýšlení nad danou otázkou, než odpověděli. V důsledku toho mohli svými názory ovlivňovat ostatní a určovat celkové tempo a názorové vyhranění skupiny, čímž mohlo dojít k narušení komplexnosti a rozmanitosti odpovědí.

Kromě výše zmíněného, musíme brát v potaz, že názory účastníků ohniskové skupiny mohly být do jisté míry také ovlivněny jejich přímou nebo nepřímou zkušeností se sexuálním obtěžováním. Tyto zkušenosti od účastníků ale nemohly být zjišťovány vzhledem k usnesení Etické komise. Zároveň s tím, respondenti mohli být ovlivněni také jejich momentálním rozpoložením nebo soukromou situací, která v rámci tohoto výzkumu nebyla vůbec brána v úvahu.

Limit výzkumu může představovat také způsob volby vzorku. Pro ohniskovou skupinu byli účastníci vybráni záměrně, což na jednu stranu zaručilo splnění dvou podmínek pro účast respondentů ve výzkumu, na druhou stranu ale mohlo dojít také k seskupení takových názorů, které nemusí zastupovat různorodost názorů a postojů populace studentů vysokých škol, kteří mají zkušenost s organizovaným sportem.

Jak bylo v metodické části řečeno, tak pro ohniskovou skupinu je velmi důležitá postava moderátora, jehož úkolem je s účastníky ohniskové skupiny rozebrat důležitá témata v rámci výzkumu tak, aby byla do co nejvyšší možné míry zaručena neutralita moderátora a neutralita způsobu kladení otázek, což v praxi znamená, že by se moderátor měl vyvarovat citově nebo názorově zbarveným způsobům položení otázky, intonaci nebo tendenčním otázkám, prostřednictvím kterých by respondentů tlačil k určitým odpovědím. Vzhledem k tomu, že moderátorka skupiny, tedy výzkumnice, má na dané téma svůj subjektivní názor, tak jím může být ovlivněna a vzhledem k tomu, že byl použit model polostrukturované ohniskové skupiny, což znamená, že některé otázky byly dopředu připraveny a při jejich tvorbě byl kladen zřetel na zachování neutrality, nicméně vzhledem k prostoru, který polostrukturovaný model ohniskové skupiny poskytuje vznikaly i otázky, které vyplynuly v průběhu výzkumu, u nichž nebyla zaručena tak vysoká míra neutrality jako u těch předchozích, na základě čehož mohlo dojít k ovlivnění respondentů.

Častým tématem, které respondenti v rámci ohniskové skupiny samovolně otevírali, byla pedofilie v prostředí sportu. U některých otázek se sami ptali, jestli se dané vykreslené situace týkaly plnoletých, patnáctiletých nebo dětí. Je zajímavé, že jim většinově takové myšlenky vytanuly na mysli, nicméně v tomto výzkumu nebyla v první řadě zkoumána pedofilie, tak uvedené situace byly vždy ilustrovány na lidech, kterým je alespoň patnáct let. Vzhledem k tomu, že takové asociace mezi respondenty ale samovolně vznikaly, tak by bylo do budoucna vhodné právě o toto téma výzkum rozšířit. Výsledky dotazníkového šetření navíc potvrdily, že mezi respondenty se

nachází také ti, kteří si zažili sexuální obtěžování už před 15. rokem života (u osobní zkušenosti 20 % respondentů a u zprostředkované zkušenosti 26 % případů). Je to poměrně velká část respondentů, a tak by další výzkum v této oblasti byl na místě.

Pokud se přesuneme k druhé části výzkumu, tak ani u ní není zaručena reprezentativnost získaných výsledků. Na dotazníkovém šetření se po zodpovězení filtračních otázek podílelo vždy omezené množství respondentů, což je třeba mít na paměti při interpretaci výsledků. Výsledky kvůli nereprezentativnosti nemohou být zgeneralizovány na celou populaci.

Na respondenty, kteří se zúčastnili tohoto kvantitativního výzkumu působí řada proměnných, které mohou upravovat jejich názor. Tyto další vlivy nebyly předmětem výzkumu. Může se jednat například o vliv ze strany kultury, výchovy, prostředí, událostí a podobně. Cílem dotazníkového šetření ale bylo v první řadě získat od respondentů data ohledně přímé nebo zprostředkované zkušenosti se sexuálním obtěžováním. Vzhledem k tomu, že byli zkoumáni vybraní studenti vysokých škol v České republice, tak zkoumané časově období čítalo minimálně 18 až 19 let, čímž vzniká velký časový prostor k analýze daného téma a také k možnému zapominání respondentů na jednotlivé situace z jejich minulosti, jež se mohly týkat sexuálního obtěžování v oblasti organizovaného sportu, které mohly být pro tento výzkum relevantní. U zprostředkovaných zkušeností s tématem zase narážíme na problém s důvěryhodností informací. Jde totiž opět o subjektivní pohled na situaci respondentem, a tak je možné, že referovanou situaci dotyčný za sexuální obtěžování nepovažoval. Další problém představuje možné překrývání dat v případě, že respondenti popisovali například stejnou zkušenost ze stejné sportovní organizace.

Ačkoliv byla v těle dotazníkového šetření zmíněna relevantní definice sexuálního obtěžování pro tento konkrétní výzkum, která vzešla z diskuze v rámci ohniskové skupiny, tak musíme mít na paměti, že ačkoliv se snažíme zkonstruovat definici sexuálního obtěžování, která by byla všeobjímající, tak i přes to záleží na subjektivním vnímání každého z nás. Jsme ovlivněni různými životními zkušenostmi, které v nás automaticky vyvolávají určité postoje k danému tématu. Jelikož je takové prožívání jiné pro každého z nás, tak se na základě toho mohou lišit i výsledky výzkumu. Vzhledem k tomu mohlo docházet k rozdílnému vnímání pojmu sexuální obtěžování a k opomenutí některých zkušeností nebo naopak přehnanému označování některých

situací za sexuálního obtěžování, nicméně jak z dostupných definic vyplývá, tak za vážné musí být považované jakékoli takové označení.

Vzhledem k tomu, že se jedná o citlivé téma, tak respondenti mohli také bagatelizovat, záměrně zkreslovat nebo dokonce zatajovat některé zkušenosti, o které se nechtěli v rámci výzkumu podělit. S takovým případem jsme se v rámci výsledků explicitně setkali v případě, kdy jeden z respondentů nechtěl sdělit, na jaké pozici byl pachatel sexuálního obtěžování proti jeho osobě.

Na druhou stranu z výzkumu také vyplynulo, že malá část respondentů přiznává, že se sexuálního obtěžování někdy sami dopustili a tím pádem se ve výzkumu vyskytují také pachatelé sexuálního obtěžování. Na základě toho mohlo také dojít ke zkreslení výsledků, jelikož lze předpokládat, že tito respondenti mají stanoveny hranice na jiné úrovni.

Výsledky získaných dat byly z důvodu větší přehlednosti většinou zaokrouhleny na celá čísla nebo čísla s jedním desetinným místem, v důsledku čehož mohly vznikat velmi drobné nepřesnosti, které mohly ovlivnit výslednou interpretaci.

Celá ohnisková skupina se shoduje na tom, že hranice mezi tím, co je a co není sexuální obtěžování souvisí právě s individualitou vnímání jednotlivých lidí a závisí tak na konkrétním jedinci a situaci. Konkrétní hranice je pro skupinu tedy nejasná. Je ale zajímavé, že před shodou na předcházejícím skupina samovolně hledala hranici na úrovni formy a frekvence. Před konečným usnesením se hranice pohybovala na pomezí verbálního a jemných formách fyzického sexuálního obtěžování. Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že respondenti vidí jako hranici mezi tím, co je a co není sexuální obtěžování už činy na pomezí neverbálních projevů (pískání) nebo na úrovni verbálního sexuálního obtěžování v podobě sexualizovaných nebo oplzlých komentářů, poznámek a vtipů. U konkrétně vykreslených situací respondenti průměrně ve čtvrtině případů nebyli schopni určit, jestli se o sexuální obtěžování jedná nebo ne. Ohledně těchto vykreslených případů byli rozpolceni také účastníci ohniskové skupiny, kteří často říkali, že jsou příklady nejasné, kvůli vztahové dynamice dotyčných, frekvenci, oblasti dotyku a podobně. Když bychom nerozhodné z výzkumu ale vyloučili, tak bylo 9 z 10 případů respondenty hodnoceno jako sexuální obtěžování. Zajímavé je, že respondenti nehodnotili u obecných názvů sledování, okukování a pozorování jako případy sexuálního obtěžování, nicméně v konkrétně vykresleném

případě dávali tuto formu neverbálního obtěžování četností svých odpovědí téměř na stejnou úroveň jako příklad s osaháváním masérkou.

Ve výzkumu se objevily také případy, kdy respondenti ani případ znásilnění neoznačili za sexuální obtěžování. Vysvětluji si to v nejlepším případě tím, že respondenti rozlišovali mezi tím, co je sexuální obtěžování a co je sexuální násilí, a proto mohla nastat situace, že respondenti zvolili možnost ne. V tom horším případě se tu mohla projevit sekundární viktimizace oběti, kdy lidé často prisuzují znásilněným, že si za svoji situaci můžou samy, například kvůli vyzývavému oblečení nebo chování (Jiráčková, 2017). V konečném důsledku tato skutečnost ale opět dokládá křehkost celého téma a individuální rozhodování nad různými situacemi každého z nás.

Jak bylo ve výsledcích zmíněno, tak účastníkům ohniskové skupiny přijdou z hlediska sexuálního obtěžování rizikovější sporty, v nichž je častější fyzický kontakt mezi sportovci, určitý tlak na sexuální složku sportu nebo u kolektivních sportů. Nejvíce respondentů se se sexuálním obtěžováním setkalo v prostředí florbalu, házené a dále atletiky, fotbalu, gymnastiky, plavání, posilování a tance. Nejvíce blízkých respondentů se se sexuálním obtěžováním setkalo v prostředí atletiky, fotbalu a házené. U těchto výsledků sice vidíme, že se většinou jedná o kolektivní sporty anebo sporty, které bychom mohli považovat za sporty, v nichž je určitý tlak na sexualitu (smyslnost tance nebo odhalenost v plavání), nicméně tyto závěry výzkum nemůže potvrdit vzhledem k vyššímu zastoupení respondentů ve výzkumu, kteří vykonávají tyto sporty. Respondenti se většinou věnují fotbalu, florbalu, posilování/fitness, atletice a tenisu. Z tohoto hlediska by byl potřebný hlubší výzkum.

Skupina se dále domnívá, že z hlediska frekvence sexuálního obtěžování, se sexuální obtěžování ze strany pachatele opakuje vůči jednomu ale i více lidem zároveň. Výsledky dotazníkového šetření naznačují, že ve většině případů se jak u osobní, tak u zprostředkované zkušenosti sexuální obtěžování opakuje vícekrát ze strany různých lidí. Pokud se respondenti s nějakou formou sexuálního obtěžování setkali, tak to tedy nebylo pouze jednou a tyto výsledky upozorňují jen na vyšší četnost případů, než které jsou zastoupeny ve výsledcích dotazníkového šetření. V tomto ohledu, měla být přidána otázka, která by dále zkoumala, kolikrát se respondenti s takovým chováním setkali, i když by to pravděpodobně bylo těžko kvantifikovatelné a lidé by si asi ani pravděpodobně nevzpomněli na všechny případy, které by bylo možné zahrnout. To, že se respondenti se sexuálním obtěžováním většinou setkávají opakovaně tedy upozorňuje

především na rozsah tohoto problému. Mohlo by se argumentovat tím, jak bylo řečeno v ohniskové skupině, že sportovní prostředí je uvolněnější, má posunuty hranice a situace s obsahem sexuality jsou jistou formou legrace. Na druhou stranu, jestliže respondenti i takové situace označí v rámci dotazníku za sexuální obtěžování, tak takové projevy pravděpodobně jako legraci nepřijímají. Respondenti se ale u obou typů zkušeností poměrně ve velkém setkávali také s urputnějšími pachateli, kteří je sexuálně obtěžovali opakovaně (ze strany jedné osoby), což může značit, že daný jedinec má už sklon k nějaké deviaci.

Z výsledků dotazníkového šetření dále vyplývá, že se vybraní respondenti i jejich blízcí se ve svém životě setkali se všemi formami sexuálního obtěžování, které byly zmíněny v teoretické části práce. Nejčastěji však právě s formami verbálními a neverbálními, které jak jsme již rozebrali, jsou považovány za hraniční formy, z čehož plyne závěr, že řada pachatelů balancuje na pomyslné hranici, a proto je možné, že některé oběti dané situace neřeší vzhledem k tomu, že si danou situaci a jejím posouzením nejsou jisté.

Účastníci ohniskové skupiny nebyli schopni určit nějaký konkrétní stereotyp pachatele sexuálního obtěžování, nicméně se shodují většinou na tom, že jde většinou o muže, který chce cítit moc. Tyto názory byly potvrzeny výsledky dotazníkového šetření. Z osobní ale i zprostředkované zkušenosti respondentů plyne, že téměř vždy je pachatelem muž na pozici sportovce anebo právě trenéra, což je někdo, u koho můžeme uvažovat zvýšenou autoritu a moc. Časté byli rovněž případy sexuálního obtěžování členem vedení sportovní organizace, u něhož bychom s atributem moci mohli také pracovat. V literatuře a definicích sexuálního obtěžování je hojně pracováno s fenoménem moci a zvýšené autority. Literatura se dokonce ani často nevyhýbá takovému skloňování, že je z vět patrné, že pachatelem bude pravděpodobně spíše muž nebo dokonce explicitnímu postavení muže do role pachatele, což je v souladu s výsledky výzkumu.

Ohledně stereotypu oběti se ohnisková skupina shoduje na tom, že se jedná o ženu, a to kvůli její fyzické slabosti, vyšší citlivosti ohledně sexuálního obtěžování nebo obecných iniciací navázání intimních vztahů spíše ze strany muže. Další představy ohledně vzhledu nebo charakteru obětí jsou v ohniskové skupině roztržité. Výsledky dotazníkového šetření tyto představy částečně potvrzují. Platí, že žena je obtěžována ve většině případů, nicméně se mezi respondenty našla také třetina mužů, kteří byli sexuálně obtěžováni. U zprostředkované zkušenosti zastoupená část obtěžovaných

mužů klesla, nicméně stále není zanedbatelná. Z výsledků je patrné, že až třetina případů sexuálního obtěžování u osobní zkušenosti je homosexuální povahy, a to ve vztahu muže k muži. Jak bylo řečeno, tak v literatuře je často muž staven do role pachatele sexuálního obtěžování, nicméně z výsledků plyne, že je třeba mluvit také o tom, že muž může být také v roli oběti. Z hlediska legislativy je samozřejmě sexuální násilí ošetřeno také ve vztahu k mužům, nicméně v historii se legislativa zabývala takovými činy spíše vůči ženám. Právo tak muselo projít evolucí. S rostoucím počtem příznivců LGBT komunity tedy musíme zohledňovat i tyto projevy v prostředí organizovaného sportu. Oběti jsou téměř vždy na pozici sportovce, kde můžeme uvažovat sportovce jako někoho, kdo není v autoritativní pozici, což potvrzují také výše zmíněné názory ohniskové skupiny.

Co se týče následků sexuálního obtěžování, tak z názorů účastníků ohniskové skupiny vyplývá, že dle formy se případné oběti potýkají dle formy sexuálního obtěžování s psychickými nebo fyzickými následky. Ve vztahu ke sportu podle nich oběti mohou být ovlivněny natolik, že ukončí svoji sportovní kariéru. Tyto názory částečně potvrdily i výsledky dotazníkového šetření. Nejčastěji zmiňovanými následky byly následky psychické. Potvrdilo se i ovlivnění sportovní kariéry, kdy respondenti, jak u osobní, tak u zprostředkované zkušenosti se sexuálním obtěžováním hojně zmiňovali změnu sportovního klubu nebo zanechání sportovní činnosti. Vzhledem k teoretické části této práce bychom tyto následky zahrnuly do sociálních následků a sportovních následků. Je logické, že oběti sexuálního obtěžování se nebudou chtít nadále, v pro ně nebezpečném prostředí, vyskytovat. Důsledek pro sportovní organizaci je ale ztráta nadějného sportovce, zaměstnance, člena nebo platicího návštěvníka, což může představovat jeden z důvodů, proč by se management sportovní organizace tímto problémem měl zabývat. Dalšími důvody je samozřejmě zhoršení image sportovní organizace, negativní reklama, ztráta dalších členů a další, které mohou vést až k zániku sportovní organizace, jak bylo zmíněno jedním účastníkem v případě jednoho bývalého florbalového klubu. Na druhou stranu, mezi respondenti ale existuje u jak osobní, tak zprostředkované zkušenosti poměrně velká skupina těch, kteří na sobě nebo na svých blízkých žádné následky nepocítují, což by mohlo být vysvětleno tím, že záleží, na jakou formu sexuálního obtěžování účastníci narazili.

Z odpovědí účastníků ohniskové skupiny vyplývá, že by případné sexuální obtěžování jejich osoby řešili až při opakování tohoto chování nebo s vyšším počtem obětí. Tyto

názory z výsledků dotazníkového šetření nelze potvrdit, nicméně z nich vyplývá, že oběti sexuálního obtěžování svoje situace řeší u osobní zkušenosti jen v polovině případů, nicméně ostatní oběti v jejich okolí svoje situace spíše neřeší. Toto může souviset s tabuizací celého téma v rámci společnosti, na což poukazuje už jen to, že ze čtyř případů znásilnění, které se vyskytly v odpovědích dotazníkového šetření, byl s Policií ČR pravděpodobně řešen pouze jeden. Stejně jako účastníci ohniskové skupiny v hypotetických případech se respondenti v rámci dotazníkového šetření nejčastěji svěřili svým přátelům. Zajímavé ale je, že poměrně velká část respondentů cítí důvěru se s případem sexuálního obtěžování svěřit svému trenérovi. Z výsledků ale vyplývá, že trenér bývá často pachatelem sexuálního obtěžování. Jestliže může být osoba trenéra na jednu stranu důvěrníkem a na druhou pachatelem, tak z toho pro sportovní organizaci plyne jednoznačný závěr, který zní, že by se na výběr a obecně na osobu trenéra měla více soustředit, protože představuje na jednu stranu zdroj nebezpečí a na druhou prostředníka pro řešení problému. Organizace by se tedy měla dle mého názoru soustředit na poskytnutí edukace a dalšího školení trenérům, jak k takovým situacím přistupovat a jak je řešit.

Účastníci ohniskové skupiny a většina respondentů dotazníkového šetření se shodují na tom, že se v rámci sportovní organizace nesečkali s žádnými opatřeními proti sexuálnímu obtěžování ve sportovní organizaci. Obě skupiny ale přicházejí se zajímavými nápady, prostřednictvím kterých by mohlo dojít k lepšímu řešení daného problému. Účastníci ohniskové skupiny navrhuji nápady, které by měly být celostátně řízeným programem a měly by zaručit anonymitu a obejít řešení problému skrze vedení konkrétní sportovní organizace (linky, zřízení důvěrné osoby a psychologů). Respondenti navrhuji řešení v podobě další edukace a školení a odtabuizování téma.

Většina respondentů obou částí výzkumu navíc také přiznává, že necítí důvěru ve sportovní organizaci, že by jim s problémem sexuálního obtěžování pomohla, což dokládají také výsledky, které říkají, že z minimálně 83 případů se oběti sexuálního obtěžování vedení sportovní organizace svěřily nebo u ní hledaly pomoc pouze v 6 případech.

S ohlédnutím na teoretickou část této práce, můžeme zhodnotit, že je alarmující, že i přes to, že sportovní organizace zmiňují vyhrazení se proti sexuálnímu obtěžování ve svých etických kodexech, na svých sociálních sítích, prohlášeních apod., tak v komunikaci tohoto tématu se sportovci a dalšími zúčastněnými zaostávají, a to i přes

poměrně vysoký výskyt sexuálního obtěžování i u takto malého vzorku. Z nedostatečné komunikace tohoto tématu sportovními institucemi může pramenit také nedůvěra sportovců v danou organizaci. Z toho plyne tedy doporučení pro sportovní organizace a jejich management, který by se měl v zájmu společenské odpovědnosti více soustředit na komunikaci a upozornění na problém sexuálního obtěžování ve sportovním prostředí, aby došlo k eliminaci takového chování, ale také ke zvýšení důvěryhodnosti sportovních institucí.

Jak bylo zmíněno, tak tato práce zkoumala, obvykle tabuizované, citlivé téma, v čemž spočívala i zvýšená náročnost zpracování této práce. Kvůli anonymizaci veškerých dat musela být kladena na průběh výzkumu a zpracování dat zvláštní opatrnost. Pro realizaci výzkumu muselo být požádáno o souhlas Etické komise a zhotoveny informované souhlasy pro účastníky výzkumu. Dále musel být kladen zvláštní důraz na konečnou podobu práce, aby byla zaručena úplná anonymita, důvěrnost a ochrana soukromí účastníků výzkumu.

Ačkoliv je tato práce na diplomovou práci poměrně objemná, tak téma jako takové rozhodně není vyčerpané a tento výzkum by se v budoucnu mohl dal rozšířit. Výsledky dotazníkového šetření by mohly být například podrobněji zanalyzovány prostřednictvím analýzy druhého stupně, která by hledala hlubší spojitosti mezi odpověďmi respondentů. Možnost dalšího výzkumu by se nabízela i z hlediska porovnání získaných výsledků ze sportovního prostředí i s mimosportovním prostředím, protože je možné, že ve sportovním prostředí lidé obecně považují z důvodu většího kladení důrazu na fyzickou stránku jedince, za sexuální obtěžování daleko méně situací než v jiných prostředích. Další zajímavý výzkum by se nabízel z hlediska porovnání konkrétních organizací a jejich reflektování téma sexuálního obtěžování skrze management s reálnými případy sexuálního obtěžování v těchto organizacích.

Toto téma je svým obsahem velmi rozsáhlé a ani v dnešní době neexistuje příliš mnoho publikací, které by se jim zabývaly. Obecně existují spíše publikace, které se soustředí na psychologické aspekty. V tomto směru by si tedy, jak se ukázalo na výsledcích už takto malého výzkumu, dané téma zasloužilo pro prostředí organizovaného sportu vlastní publikace nebo zásahy vládních organizací, které by napomohly celé situaci a nasměrovaly management sportovních organizací správným směrem v zájmu řešení společenského problému, který kazí image sportu.

7 Závěr

Sexuální obtěžování je společenským problémem, který se vyskytuje v různých prostředích a sportovní prostředí není výjimkou, ba dokonce se ukázalo jako prostředí, v němž se tento problém hojně vyskytuje. Ve sportovním prostředí by mohl být sklon k sexuálnímu obtěžování vyšší vzhledem k tomu, že je kladen důraz na fyzickou stránku sportovců a je mezi nimi často až vyžadován fyzický kontakt. Měli bychom mít ale na paměti, že empatie a respekt jsou důležité atributy, které by měly být součástí každé mezilidské komunikace, a to i z hlediska ventilování sexuální energie.

Cílem této diplomové práce je analyzovat a popsat vnímání problematiky sexuálního obtěžování v prostředí organizovaného sportu v České republice z perspektivy vybraných studentů českých vysokých škol. Dále také vysvětluje důležitost zohlednění tohoto problému, jehož řešením by se měl zabývat také management sportovních organizací.

K získání výsledků pro tuto diplomovou práci byl využit smíšený výzkum, který kombinoval kvalitativní a kvantitativní metodu sběru dat. První část výzkumu, tedy část kvalitativní, v podobě ohniskové skupiny, v této diplomové práci slouží jako předvýzkum za účelem prvotního zmapování a získání informací o výzkumném prostředí. Názory, které zmínili účastníci ohniskové skupiny byly zanalyzovány prostřednictvím fenomenologické interpretace a kódování. Na základě informací, které přinesla ohnisková skupina byla následně designována druhá, kvantitativní část výzkumu, na jejímž základě byly vytvořeny otázky pro dotazníkové šetření za účelem získání odpovědí od co nejvyššího počtu respondentů, kteří se pohybují ve sportovním prostředí. Získané výsledky byly následně zpracovány prostřednictvím základních statistických metod a doplněny o zjištění plynoucí z první části výzkumu.

Tato práce se zabývala citlivým a tabuizovaným tématem, což vyžadovalo zvýšenou opatrnost při zpracování a anonymizaci dat. Pro realizaci výzkumu bylo nezbytné získat souhlas Etické komise a informované souhlasy účastníků. Důraz byl kladen na zajištění úplné anonymity a ochrany soukromí respondentů.

Shrnutí výzkumu naznačuje, že hranice mezi tím, co respondenti považují nebo nepovažují za sexuální obtěžování jsou nejasné, jelikož záleží na individualitě každého z nás a na kontextu dané situace. Respondenti dotazníkového šetření nicméně obecně většinou vnímali hranici na pomezí neverbálních projevů a verbálního sexuálního

obtěžování. Nicméně v porovnání s konkrétními vykreslenými situacemi existuje u respondentů rozdílné uvažování a poměrně velká nerozhodnost v příkladech, které byly aplikovány do sportovního prostředí, což opět pouze dokládá důležitost subjektivního vnímání každého z nás. Nalezení konkrétní hranice by vyžadovalo podrobnější výzkum, který by se zabíral drobnými niancemi mezi situacemi.

Výsledky tohoto výzkumu ukazují, že problém sexuálního obtěžování respondentům není cizí a celkem běžně se s ním setkávají. Za svůj život se se sexuálním obtěžováním v prostředí organizovaného sportu setkala přímo nebo zprostředkovaně 40 % respondentů. Dále výsledky ukazují také na opakování sexuálního obtěžování ze strany různých pachatelů a setkávání se respondentů s vytrvalými obtěžovateli. To poukazuje na vážnost a rozsah tohoto problému v prostředí organizovaného sportu.

Zkušenosti respondentů dokládají, že byli ve sportovním prostředí oni samotní nebo jejich blízcí obtěžováni většinou mužem na pozici sportovce nebo trenéra, což může v případě trenéra dokládat cítění potřeby moci nebo zneužívání autority pachatele. V roli oběti se nachází téměř vždy sportovec, většinou se jedná o ženu, ale ve větším měřítku byl zastoupen také muž, který je ale také obtěžován mužem. V prostředí sportu je tedy důležité hovořit také o homosexuálních obtěžujících projevech a začít si všimnout i projevů vůči stejnému pohlaví. Nejčastěji jsou oběti obtěžovány verbální a neverbální formou. Ve výzkumu se vyskytly i čtyři případy znásilnění.

Oběti sexuálního obtěžování mezi respondenty často trpí psychickými následky. V prostředí sportu to v zastoupených případech vede ke změně sportovního klubu/týmu atd. nebo k úplnému zanechání sportu. Pro sportovní organizace to představuje ztrátu talentovaných členů, peněz a šíření negativní reputace, v důsledku čehož může dojít až k zániku dotyčné sportovní organizace.

Z výsledků vyplývá, že svoji situaci většinou oběti spíše neřeší, což opět poukazuje na tabuizaci tématu ve společnosti. Respondenti se nejčastěji svěří svým přátelům. Hojně vyhledávanou osobou ke svěření je ale také trenér, který ale, jak bylo řečeno, často stojí i v roli pachatele. Postava trenéra pro daný problém představuje klíčový bod. Sportovní organizace by měly klást větší důraz na výběr trenérů, aby se do co nejvyšší možné míry zamezilo výběru trenéra, který by byl pachatelem sexuálního obtěžování a zároveň s tím, by trenérům v této oblasti mělo být poskytováno další vzdělání a edukace v dané

oblasti, aby případným obětem byli schopni poskytnout první psychologickou pomoc a věděli, jak s takovým zjištěním nakládat a jak se k oběti chovat.

Pro vedení a management sportovních organizací by mělo být alarmující, že většina respondentů v případě sexuálního obtěžování necítí důvěru ve sportovní organizaci, že by jim s danou situací pomohla a také si nikdy nevyšimla žádné formy opatření vůči sexuálnímu obtěžování, což reflektuje to, že taková opatření buď vůbec neexistují, nebo jsou špatně komunikována. Ve vztahu k tomu, respondenti přicházeli s návrhy, jak hypotetické situace sexuálního obtěžování řešit a některé návrhy by se daly považovat za zdařilé. Dobrým nápadem je především zřízení celostátní kampaně z dílny MŠMT nebo NSA v boji proti sexuálnímu obtěžování ve sportovním prostředí nebo zřízení specializovaných anonymních linek tak, aby byl nejprve v případě hlášení takové situace nezahrnut daný sportovní subjekt a zmenšil se prostor pro krytí pachatelů nebo zbagatelizování celé záležitosti. Vzhledem k tomu, že se většina respondentů potýká s psychickými následky, tak by také nebylo od věci, zřídit ve sportovních organizacích místo pro psychologa.

Závěrem je třeba konstatovat, že i přes snahy zdůrazňování problematiky sexuálního obtěžování ve sportovních organizacích je toto téma vzhledem k výsledkům stále aktuální a ukazuje se jako přetrvávající problém. Nedostatek komunikace ze strany sportovních institucí může způsobovat nedůvěru, a proto je nutné, aby management sportovních organizací vzal toto téma v potaz, nezavíral před ním oči a přímo se postavil řešení tohoto problému nebo se v řešení tohoto problému zlepšil.

Literatura a internetové zdroje

- 1) Amnesty International Česká republika. *Diskriminace*. Amnesty.cz [online]. Publikováno 2023 [cit. 11. 05. 2023]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/diskriminace>
- 2) Amnesty International Česká republika. *Nový průzkum: Postoj Čechů ke znásilnění se lepší, spoluvinu obětem přesto přisuzuje nejméně 40 procent lidí*. Amnesty.cz [online]. Publikováno 2022 [cit. 11. 05. 2023]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/zprava/5562/novy-pruzkum-postoj-cechu-ke-znasilneni-se-lepsi-spoluvinu-obetem-presto-prisuzuje-nejmene-40-procent-lidi>
- 3) BASILE, K. C., SMITH, S. G, BREDING, M. J., BLACK, M. C., MAHENDRA, R. *Sexual Violence Surveillance: Uniform Definitions and Recommended Data Elements*. National Center for Injury Prevention and Control [online]. Publikováno 2014 [cit. 15. 4. 2023]. Dostupné z: https://permanent.fdlp.gov/gpo109578/sv_surveillance_definitions-2009-a.pdf
- 4) BRACKENRIDGE, Celia. *Spoilsports: understanding and preventing sexual exploitation in sport*. London: Routledge, 2001, 284 stran. ISBN 1-135-80207-6.
- 5) CELA, Artan. *Sexual Harassment at Work: A European Experience*. *Academic Journal of Business, Administration, Law and Social Sciences*. IIPCCL Publishing [online]. Publikováno 2015 [cit. 15.4.2023]. Dostupné z: <https://iipccl.org/wp-content/uploads/2015/03/Ajbals-80-91.pdf>
- 6) Damore law group. *What are the different types of sexual harassment?*. Damore law group [online]. Publikováno 2020 [cit. 20. 03. 2023]. Dostupné z: <https://damorelaw.com/what-are-the-different-types-of-sexual-harassment/>
- 7) DE DYCKER, Stéphanie. *Good governance in Sport: comparative law aspects*. The International Sports Law Journal [online]. Publikováno 2019 [cit. 15. 4. 2023]. Dostupné z: <https://doi-org.ezproxy.is.cuni.cz/10.1007/s40318-019-00153-8>.
- 8) Etický kodex ČATT. *Etický kodex České asociace tenisových trenérů*. Is.muni.cz [online]. Publikováno 2023 [cit. 20. 03. 2023]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1451/jaro2007/np013/um/ETICKY_KODEX_CATT.pdf

- 9) Etický kodex ČSTS. *Etický kodex Českého svazu tanečního sportu*. Csts.cz [online]. Publikováno 2018 [cit. 15. 5. 2023]. Dostupné z: <https://www.csts.cz/cs/Files/GetFile/4182>
- 10) Etický kodex MOV. *Etický kodex Mezinárodního olympijského výboru*. Olympijskytym.cz [online]. Publikováno 2018 [cit. 15. 5. 2023]. Dostupné z: https://www.olympijskytym.cz/files/documents/c815_eticky-kodex-mov.pdf
- 11) EU Work Plan for Sport 2011-2014. *EU Expert group on good governance. Principles of good governance in sport*. Ec.europa.eu [online]. Publikováno 2013 [cit. 15.4.2023]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/assets/eac/sport/library/policy_documents/xg-gg-201307-dlvrb12-sept2013.pdf.
- 12) European Institute for Gender Equality. *Sexism at work: how can we stop it? Handbook for the EU institutions and agencies*. Eige.eu [online]. Publikováno 2020 [cit. 15. 4. 2023]. Dostupné z: <https://eige.europa.eu/publications/sexism-work-how-can-we-stop-it-handbook-eu-institutions-and-agencies>
- 13) FASTING, Kari, Celia BRACKENRIDGE a Kristin WALSETH. *Consequences of sexual harassment in sport for female athletes. The journal of sexual aggression*. Researchgate.net [online]. Publikováno 2002 [cit. 15. 4. 2023]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/49399330_Consequences_of_sexual_harassment_in_sport_for_female_athletes
- 14) FASTING, Kari, Stilian CHRONI, Stein Egil HERVIK a Nada KNORRE. *Sexual harassment in sport toward females in three European countries*. International review for the sociology of sport. London, England: SAGE Publications, 2011, s. 76-89. ISSN 1012-6902.
- 15) FORET, Miroslav a David MELAS. *Marketingový výzkum v udržitelném marketingovém managementu*. První vydání. Praha: Grada, 2021, 168 stran. ISBN 978-80-271-1723-9.
- 16) GEERAERT, Arnout, Arnout GEERAERT a Frank van EEKEREN. *Good governance in sport: critical reflections*. New York: Taylor & Francis, 2022, 262 stran. ISBN 1-000-47951-X.
- 17) Globe24.cz. *Jak fungují naše pudy? Vědci porovnávali základní lidské potřeby a zjistili, čemu dáváme přednost*. Globe24.cz [online]. Publikováno 2017 [cit. 20. 05.

- 2023]. Dostupné z: <https://globe24.cz/revue/41570-jak-funguji-nase-pudy-vedci-porovnali-zakladni-lidske-potreby-a-zjistili-cemu-davame-prednost>
- 18) Good governance. *What is good governance?*. Drishiiias.com [online]. Publikováno 2020 [cit. 15. 5. 2023]. Dostupné z: https://www.drishtiiias.com/to-the-points/paper4/good-governance-2/print_manually
- 19) HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál, 2005, 407 stran. ISBN 80-7367-040-2.
- 20) CHOMOVÁ, Zuzana. *Co je sexuální násilí? Úvod do tématu*. In: KUTÁLKOVÁ, Petra, Ľubica KOBOVÁ a Věra DOUŠOVÁ. *Sexuální násilí: proč se nikdo neptá?*. Praha: In IUSTITIA, 2014, 232 stran. ISBN 978-80-260-5793-2.
- 21) Iuriductum. *Síla*. Iuriductum.pecina.cz [online]. Publikováno 2006 [cit. 15. 4. 2023]. Dostupné z: <https://iuriductum.pecina.cz/w/S%C3%ADla>
- 22) JIRÁČKOVÁ, Lucie. *Sekundární viktimizace obětí znásilnění: vliv víry ve spravedlivý svět na přijetí mýtu o obětech*. Brno, 2017. Diplomová práce. Masarykova univerzita. PhDr. Kateřina Bartošová, PhD.
- 23) KALIBOVÁ, Klára a Martina HOUŽVOVÁ. *Naděje na zlepšení? Právní rámec pomoci obětem sexuálního násilí po přijetí zákona o obětech trestných činů*. In: KUTÁLKOVÁ, Petra, Ľubica KOBOVÁ a Věra DOUŠOVÁ. *Sexuální násilí: proč se nikdo neptá?*. Praha: In IUSTITIA, 2014, 232 stran. ISBN 978-80-260-5793-2.
- 24) KELLIE Dax J., BLAKE Khandis R., BROOKS Robert C. *What drives female objectification? An investigation of appearance-based interpersonal perceptions and the objectification of women*. National Library of Medicine [online]. Publikováno 2019 [cit. 26. 5. 2023]. Dostupné z: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6707629/>
- 25) Kodex chování FIG. *Kodex chování FIG pro sportovce, trenéry, rozhodčí a funkcionáře*. Csmg.cz [online]. Publikováno 2019 [cit. 15. 5. 2023]. Dostupné z: <https://www.csmg.cz/files/dokumenty/pravidla-a-newslettery-fig/2021-kodex-chovani-fig-cj.pdf>
- 26) KOLOUCH, Jan. *CyberCrime*. Praha: CZ.NIC, 2017, 526 stran. ISBN 978-80-88168-16-4

- 27) KOUTNÁ KOSTÍNKOVÁ, Jana a Ivo ČERMÁK. *Interpretativní fenomenologická analýza*. In Tomáš Řiháček, Ivo Čermák, Roman Hytych. *Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2013, strany 9-43 . ISBN 978-80-210-6382-2.
- 28) KOVÁŘ, Petr a kol. *Sexuální agrese: znásilnění z pohledu medicíny a práva*. Praha: Maxdorf, 2008, 292 stran. ISBN 978-80-7345-161-5.
- 29) KUNZ, Vilém. *Společenská odpovědnost firem*. Grada, 2012, 208 stran. ISBN 978-80-247-7703-0.
- 30) KUNZ, Vilém. *Sportovní marketing: CSR a sponzoring*. Praha: Grada Publishing, 2018, 173 stran. ISBN 978-80-271-0560-1.
- 31) KUTÁLKOVÁ, Petra, Ľubica KOBOVÁ a Věra DOUŠOVÁ. *Sexuální násilí: proč se nikdo neptá?*. Praha: In IUSTITIA, 2014, 232 stran. ISBN 978-80-260-5793-2.
- 32) MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada Publishing, 2006, 332 stran. ISBN 80-247-1362-4.
- 33) MITLÖHNER, Miroslav. *Právní aspekty sexuálního násilí*. In: KOVÁŘ, Petr a kol. *Sexuální agrese: znásilnění z pohledu medicíny a práva*. Praha: Maxdorf, 2008, 292 stran. ISBN 978-80-7345-161-5.
- 34) Modern Intimacy. *The Psychology of the Madonna Whore Complex*. *Modernintimacy.com* [online]. Modernintimacy.com. Publikováno 2022 [cit. 26. 5. 2023]. Dostupné z: <https://www.modernintimacy.com/the-psychology-of-the-madonna-whore-complex/>
- 35) MORGAN, David L. *Focus groups as qualitative research*. 2nd ed. Thousand Oaks: Sage, 1997, 80 stran. ISBN 0-7619-0343-7.
- 36) OHCHR. *About good governance*. United Nations Human Rights [online]. Publikováno 2023 [cit. 12. 03. 2023]. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/good-governance/about-good-governance>
- 37) PAVLOVSKÝ, Pavel a Jan ROTH. *Pudy a jejich poruchy*. In: UHROVÁ, Tereza a Jan ROTH a kol. *Neuropsychiatrie: klinický průvodce pro ambulantní i nemocniční praxi*. Praha: Maxdorf, 2020, 965 stran. ISBN 978-80-7345-619-1.

- 38) Policie ČR. *Trestný čin znásilnění – statistika r. 2019 až 2021*. Policie.cz [online]. Publikováno 2022 [cit. 25. 05. 2023]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/trestny-cin-znasilneni-statistika-r-2019-az-2021.aspx>
- 39) Profem. *Centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí - Sexuální násilí*. Profem – právo a pomoc [online]. Publikováno 2023 [cit. 12. 03. 2023]. Dostupné z: <https://www.profem.cz/cs/s-cim-pomahame/sexualni-nasili>
- 40) ŠIMÁČKOVÁ, Kateřina, Barbara HAVELKOVÁ a Pavla ŠPONDROVÁ. *Mužské právo: jsou právní pravidla neutrální?*. Praha: Wolters Kluwer, 2020, 1031 stran. ISBN 978-80-7598-761-7.
- 41) ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007, 377 stran. ISBN 978-80-7367-313-0.
- 42) The European Union Agency for Fundamental Rights. *EU Charter of Fundamental Rights*. Fra.europa.eu [online]. Publikováno 2007 [cit. 25. 05. 2023]. Dostupné z: <https://fra.europa.eu/en/eu-charter/article/21-non-discrimination>
- 43) The Guardian. *How was Larry Nassar able to abuse so many gymnasts for so long?* The Guardian [online]. Publikováno 2018 [cit. 25. 05. 2023]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/sport/2018/jan/26/larry-nassar-abuse-gymnasts-scandal-culture>
- 44) The New York Times. *Snowboarding coach faces new accusations of sexual misconduct*. Nytimes.com [online]. Publikováno 2022 [cit. 25. 05. 2023]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2022/03/22/sports/olympics/peter-foley-sexual-misconduct.html>
- 45) The Times. *Former Chelsea manager Avram Grant accused of sexual harassment*. The Times [online]. Publikováno 2022 [cit. 25. 05. 2023]. Dostupné z: <https://www.thetimes.co.uk/article/former-chelsea-manager-avram-grant-accused-of-sexual-harassment-9m2v69pp3>
- 46) United Nations. *Dokumenty*. osn.cz [online]. Publikováno 2023 [cit. 25. 05. 2023]. Dostupné z: <https://osn.cz/zdroje/dokumenty/>
- 47) United Nations. *Všeobecná deklarace lidských práv*. osn.cz [online]. Publikováno 2015 [cit. 25. 05. 2023]. Dostupné z: https://osn.cz/wp-content/uploads/2022/05/UDHR_2016_CZ_web.pdf

- 48) UNWOMEN. *Prohibition of discrimination, harassment, including sexual harassment, and abuse of authority*. United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women [online]. Publikováno 2013 [cit. 25. 05. 2023]. Dostupné z: <https://www.un.org/womenwatch/uncoordinated/antiharassment.html>
- 49) UZEL, Radim. *Sexualita a násilí*. In: KOVÁŘ, Petr a kol. *Sexuální agrese: znásilnění z pohledu medicíny a práva*. Praha: Maxdorf, 2008, 292 stran. ISBN 978-80-7345-161-5.
- 50) VÁVROVÁ, Soňa a Peter GAVORA. Analýza komunikace ohniskové skupiny ve výchovném ústavu. *Muni.cz* [online]. Publikováno: 2014 [cit. 2. 04. 2023]. Dostupné z: https://digilib.phil.muni.cz/_flysystem/fedora/pdf/130255.pdf
- 51) VEČLOVÁ, Barbora. *Marketingový výzkum nákupního chování sportovců během pandemie Covid-19*. Praha, 2021. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu. Mgr. Jan Procházka, Ph.D.
- 52) VLČKOVÁ, Kateřina. *Kombinace kvantitativního a kvalitativního přístupu, metod sběru dat a analýzy dat*. *Muni.cz* [online]. Publikováno: 2010 [cit. 2. 04. 2023]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1441/podzim2013/DCJDR_IMV1/um/44614898/ol_smiseny_design_pro_PdF_studenti.pdf
- 53) WEISS, Petr. *Poruchy sexuální preference*. Praha: Galén, 2017, 440 stran. ISBN 978-80-7492-310-4.
- 54) WHO. *Sexual exploitation and abuse: Prevent and protect*. World Health Organization [online]. Publikováno 2020 [cit. 15. 04. 2023]. Dostupné z: https://www.who.int/docs/default-source/documents/ethics/sexual-exploitation-and-abuse-pamphlet-en.pdf?sfvrsn=409b4d89_2
- 55) Zákon č. 198/2009 Sb. *Zákon o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (Antidiskriminační zákon)*. *Zákony pro lidi* [online]. Publikováno 2018 [cit. 12. 03. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-198?citace=1>
- 56) Zákon č. 262/2006 Sb. *Zákoník práce*. *Zákony pro lidi* [online]. Publikováno 2023 [cit. 12. 03. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262?text=obtěžován%C3%AD>

57) Zákon č. 40/2009 Sb. *Zákon trestní zákoník*. *Zákony pro lidi* [online]. Publikováno 2023 [cit. 12. 03. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>

Seznam obrázků

Obrázek 1: Operacionalizace dotazníku	44
---	----

Seznam tabulek

Tabulka 1: Rozdíly mezi pojmy	14
Tabulka 2: Výše trestů za znásilnění	21
Tabulka 3: Výše trestů za sexuální nátlak	23
Tabulka 4: Výhody a nevýhody smíšeného výzkumu	36
Tabulka 5: Základní charakteristiky respondentů ohniskové skupiny	40
Tabulka 6: Výhody a nevýhody elektronického způsobu dotazování	45
Tabulka 8: Výsledky otázky č. 4	54
Tabulka 9: Výsledky otázky č. 10	60
Tabulka 10: Výsledky otázky č. 22	69
Tabulka 11: Výsledky otázky č. 39	81

Seznam grafů

Graf 1: Výsledky otázky č. 1	51
Graf 2: Výsledky otázky č. 2	52
Graf 3: Výsledky otázky č. 3	52
Graf 4: Výsledky otázky č. 5	56
Graf 5: Výsledky otázky č. 6	57
Graf 6: Výsledky otázky č. 7	58
Graf 7: Výsledky otázky č. 8	58
Graf 8: Výsledky otázky č. 9	59
Graf 9: Výsledky otázky č. 11	61
Graf 10: Výsledky otázky č. 12	62
Graf 11: Výsledky otázky č. 13	62

Graf 12: Výsledky otázky č. 14	63
Graf 13: Výsledky otázky č.15	64
Graf 14: Výsledky otázky č. 16	64
Graf 15: Výsledky otázky č. 17	65
Graf 16: Výsledky otázky č.18	66
Graf 17: Výsledky otázky č. 19	67
Graf 18: Výsledky otázky č. 20	67
Graf 19: Výsledky otázky č. 21	68
Graf 20: Výsledky otázky č. 23	70
Graf 21: Výsledky otázky č. 24	71
Graf 22: Výsledky otázek č. 25.....	71
Graf 23: Výsledky otázky č. 26	72
Graf 24: Výsledky otázky č. 27	73
Graf 25: Výsledky otázky č. 28	74
Graf 26: Výsledky otázky č. 29	74
Graf 27: Výsledky otázky č. 30	75
Graf 28: Výsledky otázky č. 31	76
Graf 29: Výsledky otázky č. 32	77
Graf 30: Výsledky otázky č. 33	78
Graf 31: Výsledky otázky č. 34	78
Graf 32: Výsledky otázky č. 35	79
Graf 33: Výsledky otázky č. 36	80
Graf 34: Výsledky otázky č. 37	80
Graf 35: Výsledky otázky č. 38	81

Seznam příloh

Příloha 1: Souhlas etické komise s uskutečněním diplomové práce

Příloha 2: Informovaný souhlas o účasti na ohniskové skupině

Příloha 3: Seznam otázek ohniskové skupiny

Příloha 4: Záznam odpovědí účastníků ohniskové skupiny

Příloha 5: Dotazník

Příloha 1: Souhlas etické komise s uskutečněním diplomové práce

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU
Josef Martího 31, 162 52 Praha 6-Vešelavín

Žádost o vyjádření Etické komise UK FTVS

k projektu výzkumné, kvalifikační či seminární práce zahrnující lidské účastníky

Název projektu: Kontakt studentů se sexuálním obtěžováním ve sportovním prostředí

Forma projektu: výzkumná práce - diplomová práce

Období realizace: březen 2023 - duben 2023

Výzkum bude realizován v souladu s platnými epidemiologickými opatřeními Ministerstva zdravotnictví ČR.

Předkladatel: Bc. Barbora Večlová, UK FTVS, Management TVS

Hlavní řešitel: Bc. Barbora Večlová, UK FTVS, Management TVS

Místo výzkumu (pracoviště): Fakulta tělesné výchovy a sportu, Josef Martího 31, 162 52, Praha 6 – Vešelavín
rozhovory budou probíhat na neutrálním, bezpečném, předem domluveném místě;

Vedoucí práce (v případě studentské práce): Ing. Mgr. Michaela Kaprálková, M.A.

Popis projektu: Cílem této diplomové práce je popsání současného stavu sportovního prostředí z hlediska sexuálního obtěžování a s tím souvisejícími tématy z pohledu studentů českých vysokých škol. Sportovním prostředím je myšleno prostředí organizovaného sportu, nikoliv sportovní akademické prostředí. K dosažení výsledků bude použit smíšený výzkum. Nejdříve bude ke zmapování a získání dat o výzkumném prostředí využita **metoda ohniskové skupiny**. Toto sezení proběhne pouze jednou na základě částečně ovlivnitelného výběru a výběru dostupného. Od těchto respondentů budou získávány názory na problematiku sexuálního obtěžování ve sportovním prostředí organizovaného sportu. Respondenti budou osloveni na půdě FTVS vzhledem k předpokladu, že tito lidé mají pravděpodobně zkušenost s organizovaným sportem. S výsledky a informacemi, které přinese tento předvýzkum, bude dále nakládáno v dotazníkovém šetření, kde budou získávány odpovědi, týkající se tohoto tématu, od většího množství respondentů. Způsobem dotazování bude **dotazování elektronické**, a to především z důvodu zachování úplné anonymity jednotlivých respondentů. Dotazník bude vytvořen a distribuován prostřednictvím webové stránky Survio.com, dále bude také distribuován prostřednictvím sociálních sítí výzkumnice (Facebook, Instagram) a také prostřednictvím veřejných skupin na těchto sociálních sítích, které vznikly právě za účelem pomoci studentům a dalším výzkumníkům se sběrem primárních dat (např. Dotazníky k vyplnění, Sdílime dotazníky, Pomáháme s dotazníky apod.). Dále bude dotazník distribuován také prostřednictvím žádostí o distribuci mezi studenty, která bude směřovaná na studijní oddělení Fakulty tělesné výchovy a sportu. Je nutné zdůraznit, že v rámci dotazníkového šetření se výzkum bude věnovat otázkám ohledně názoru na sexuální obtěžování, sexualitu a zkušenosti se sexuálním obtěžováním ve sportovním prostředí. Otázky ohledně názoru na sexuální obtěžování a sexualitu v organizovaném sportu v rámci ohniskové skupiny a otázky ohledně názoru a zkušenosti se sexuálním obtěžováním v prostředí organizovaného sportu v rámci dotazníkového šetření lze označit za citlivé, tudíž mohou u respondentů vyvolat emocionální reakce, jejichž prožitek je čistě individuální ve spojitosti s daným jedincem a konkrétní zkušenosti nebo situací. Respondenti na toto budou upozomení dopředu prostřednictvím informovaného souhlasu nebo úvodu k dotazníku, kde bude uveden pro případ potřeby kontakt na psychologickou pomoc v poradenském centru Carolina. Bude také zdůrazněno, že výzkum je dobrovolný a že je možné vyplňování dotazníku kdykoliv ukončit. Na základě výsledků dotazníkového šetření bude primárně zhodnocena současná situace stavu sportovního prostředí organizovaného sportu z hlediska sexuálního obtěžování a dojde k analýze toho, co na základě názorů (ohnisková skupina, dotazníkové šetření), potažmo zkušenosti (dotazníkové šetření), studenti vysokých škol považují za sexuální obtěžování. Sekundárním cílem bude vytvoření konkrétnější definice sexuálního obtěžování a návrh obecného předpisu v rámci good governance.

Charakteristika účastníků výzkumu: Populaci výzkumů budou tvořit současní studenti českých vysokých škol (osoby starší 18 let), od kterých budou zjišťovány informace (názory v případě ohniskové skupiny a názory a zkušenosti v případě dotazníkového šetření) ohledně obecného vnímání sexuálního obtěžování a s tím související témata. Ohnisková skupina: Studenti vysokých škol, předpokládaný počet zúčastněných je 6-8 osob ve věku nejčastěji od 19 do 26 let. Dotazníkové šetření: Studenti vysokých škol, předpokládaný počet zúčastněných je 300 respondentů, ve věku nejčastěji od 19 do 26 let. Ve výzkumu nebudou uváděny konkrétní vysoké školy ani fakulty jednotlivých respondentů. Výzkumu se nezúčastní osoby s akutním (zejména s infekčním) onemocněním.

Zajištění bezpečnosti: Neinvasivní metoda výzkumu. Rizika prováděného výzkumu nebudou vyšší než očekávaná rizika v rámci daného výzkumu.

Rozhovory budou probíhat na neutrálním, bezpečném, předem domluveném místě.

Etické aspekty výzkumu: Výzkum nezahrnuje vulnerabilní skupiny osob.

Potenciální střet zájmů: V rámci tohoto výzkumu nedochází ze strany výzkumnice ke střetu zájmů. Výzkum bude hodnocen zcela objektivně s ohledem na výsledky. Výzkumnice nemá žádný zájem na ovlivnění výzkumu ani na výsledcích, které přinese. Vedoucí práce bude dohlížet nad korektností a nestranností posuzování výsledků výzkumu výzkumníci. Výzkum nevede k osobnímu prospěchu.

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU
Josef Martího 31, 162 52 Praha 6-Vešleslavín

Ochrana osobních dat: Data budou shromažďována a zpracována v souladu s pravidly vymezenými nařízením Evropské Unie č. 2016/679 a zákonem č. 110/2019 Sb. – o zpracování osobních údajů.

Respondenti dotazníkového šetření: gender, věk, otázky ohledně názoru na sexuální obtěžování, sexualitu a zkušenosti se sexuálním obtěžováním ve sportovním prostředí organizovaného sportu. Všechny získané údaje budou bezpečně uchovány na heslem zajištěném počítači v uzamčeném prostoru, přístup k nim bude mít vedoucí práce a výzkumnice.

Rozhovory v rámci ohniskové skupiny: jméno a příjmení, gender, věk a názor na význam slovního spojení a na problematiku sexuálního obtěžování a sexualitu v prostředí organizovaného sportu, názorové odpovědi na otázky k tématu. Kromě výše zmíněného nebudou přebírány žádné další kontaktní údaje.

Rozhovory v rámci ohniskové skupiny budou plně anonymizovány. U dotazníkového šetření nebude přebíráno jméno ani příjmení a budou anonymizovány veškeré konkrétní údaje jako místo, název klubu nebo případně další, které by mohly vést k nepřímé identifikaci dané osoby. Po anonymizaci osobních údajů v odpovědích dotazníku bude odpověď dotazníku smazána do 3 dnů a nahrazena anonymizovanou verzí. Neanonymizovaná nahrávka verze bude bezpečně uchována pouze u hlavního řešitele na heslem zajištěném počítači a nebude nikde zveřejňována. Zveřejněny budou pouze přepsané, anonymizované odpovědi dotazníku. Poté bude vymazán i záznam z počítače, který již nebude potřebný.

Komunikace bude probíhat pouze prostřednictvím osobního kontaktu. Osobní údaje zúčastněných nebudou v publikované práci použity.

Všechny získané údaje budou bezpečně uchovány na heslem zajištěném počítači v uzamčeném prostoru, přístup k nim bude mít vedoucí práce a výzkumnice.

Uvědomuji si, že text je plně anonymizován, neobsahuje-li jakékoli informace, které jednotlivě či ve svém souhrnu mohou vést k identifikaci konkrétní osoby – budu dbát na to, aby jednotliví účastníci nebyli rozpoznatelní v textu práce prostřednictvím anonymizace. Osobní data, která by vedla k identifikaci účastníků výzkumu, budou bezprostředně do 3 dnů po testování anonymizována.

Pořizování audio nahrávek účastníků: Rozhovor s účastníky v rámci ohniskové skupiny bude nahrán výzkumníci na diktafón či mobilní telefon, poté bude během stejného dne nahrán do počítače a z diktafónu či mobilního telefonu bezprostředně potom smazán. Po přepsání rozhovoru a po anonymizaci osobních dat bude nahrávka smazána do 3 dnů. Neanonymizovaná nahrávka verze bude bezpečně uchována pouze u hlavního řešitele na heslem zajištěném počítači a nebude nikde zveřejňována. Po přepsání bude účastníkům výzkumu text předložen ke schválení. Zveřejněny budou pouze přepsané, anonymizované a účastníkem schválené rozhovory či jejich části. Poté bude vymazán i záznam z počítače, který již nebude potřebný.

Pořizování fotografií/videí účastníků: Během výzkumu nebudou pořízeny žádné fotografie ani videa. V maximální možné míře bude zajištěno, aby získaná data nebyla zneužitá.

Text informovaného souhlasu (IS): přiložen IS + úvod k dotazníku

Povinností všech účastníků výzkumu na straně řešitele je chránit život, zdraví, důstojnost, integritu, právo na sebeurčení, soukromí a osobní data zkoumaných subjektů, a podniknout k tomu veškerá preventivní opatření. Odpovědnost za ochranu zkoumaných subjektů leží vždy na účastnících výzkumu na straně řešitele, nikdy na zkoumaných, byť dali svůj souhlas k účasti na výzkumu. Všichni účastníci výzkumu na straně řešitele musí brát v potaz etické, právní a regulační normy a standardy výzkumu na lidských subjektech, které platí v České republice, stejně jako ty, jež platí mezinárodně. Potvrzuji, že tento popis projektu odpovídá návrhu realizace projektu a že při jakémkoliv změně projektu, zejména při změně použitých metod, zašlu Etické komisi UK FTVS revidovanou žádost.

V Praze dne: 10.3.2023

Podpis předkladatele: *B. Václav*

Vyjádření Etické komise UK FTVS

Složení komise: Předsedkyně: doc. PhDr. Irena Parry Martínková, Ph.D.

Členové: prof. MUDr. Jan Heller, CSc.

Mgr. Eva Prokešová, Ph.D.

prof. PhDr. Pavel Slepíčka, DrSc.

Mgr. Tomáš Ruda, Ph.D.

PhDr. Pavel Hráský, Ph.D.

MUDr. Simona Majorová

Projekt práce byl schválen Etickou komisí UK FTVS pod jednacím číslem: *267/2023*

dne: *14.3.2023*

Etická komise UK FTVS zhodnotila předložený projekt a **neshledala rozpory** s platnými zásadami, předpisy a mezinárodními směrnicemi pro provádění výzkumu zahrnujícího lidské účastníky.

Řešitel projektu splnil podmínky nutné k získání souhlasu Etické komise UK FTVS.

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesné výchovy a sportu
Josef Martího 31, 162 52, Praha 6

IPW
.....
podpis předsedkyně EK UK FTVS

Příloha 2: Informovaný souhlas o účasti na ohniskové skupině

INFORMOVANÝ SOUHLAS k žádosti 254/2022

Vážený pane, vážená paní,

v souladu se Všeobecnou deklarací lidských práv, nařízením Evropské Unie č. 2016/679 a zákonem č. 110/2019 Sb. – o zpracování osobních údajů a dalšími obecně závaznými právními předpisy (*jakož jsou zejména Helsinská deklarace, přijatá 18. Světovým zdravotnickým shromážděním v roce 1964 ve znění pozdějších změn (Fortaleza, Brazílie, 2013); Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zejména ustanovení § 28 odst. 1 zákona č. 372/2011 Sb.) a Úmluva o lidských právech a biomedicíně č. 96/2001, jsou-li aplikovatelné*), Vás žádám o souhlas s Vaší účastí ve výzkumném projektu v rámci mé diplomové práce, s názvem „Kontakt studentů se sexuálním obtěžováním ve sportovním prostředí“ prováděné na s Vámi domluveném, k výzkumu neutrálním místě.

- Projekt bude probíhat v období: březen 2023 – duben 2023.
- Projekt není financován.
- Cílem mé diplomové práce je popsání současného stavu sportovního prostředí organizovaného sportu z hlediska sexuálního obtěžování a s tím souvisejícími tématy z pohledu studentů českých vysokých škol.
- Způsob zásahu bude neinvazivní. Budete se účastnit rozhovoru v rámci ohniskové skupiny – která bude vedena hlavní výzkumníci projektu. Toto sezení proběhne pouze jednou na základě částečně ovlivnitelného výběru a výběru dostupného ve skupině čítající 6-8 lidí. Od těchto respondentů budou získávány názory na problematiku sexuálního obtěžování a sexuality ve sportovním prostředí. V rámci rozhovoru od účastníků neočekáváme popisování případných vlastních zkušeností se sexuálním obtěžováním.
- Rozhovory s účastníky v rámci ohniskové skupiny bude nahrán výzkumníci na diktafon či mobilní telefon, poté bude během stejného dne nahrán do počítače a z diktafonu či mobilního telefonu bezprostředně potom smazán. Po přepsání rozhovoru a po anonymizaci osobních dat bude nahrávka smazána do 3 dnů. Neanonymizovaná nahraná verze bude bezpečně uchována pouze u hlavního řešitele na heslem zajištěném počítači a nebude nikde zveřejňována. Po přepsání bude účastníkům výzkumu text předložen ke schválení. Zveřejněny budou pouze přepsané, anonymizované a účastníkem schválené rozhovory či jejich části. Poté bude vymazán i záznam z počítače, který již nebude potřebný.
- Přepsaný text bude anonymizován, nebudou použity informace, které by jednotlivě či ve svém souhrnu mohly vést k identifikaci Vaší osoby.
- Časová náročnost projektu bude cca 1 hodina.
- Rizika prováděného výzkumu nebudou vyšší než běžně očekávaná rizika v rámci tohoto typu výzkumu.
- Projektu se nemohou účastnit osoby mladší 18 let, pro účast v projektu není nutné potvrzení lékařem. Výzkumu se nezúčastní osoby s akutním (zejména s infekčním) onemocněním.
- Vaše účast v projektu je dobrovolná a nebude finančně ohodnocená.
- Data ohledně názoru na sexuální obtěžování, které sbírá tato ohnisková skupina, mohou být označena jako citlivé a mohou u respondentů vyvolat emocionální reakce, jejichž prožitek je čistě individuální. Proto pro případ potřeby uvádím

kontakt na psychologickou pomoc v poradenském centru Carolina:
<https://centrumcarolina.cuni.cz/CC-40.html>

- Přínosem tohoto výzkumného projektu pro Vás bude zhodnocení současného stavu sportovního prostředí organizovaného sportu z hlediska sexuálního obtěžování a konkretizace slovního pojmu sexuální obtěžování, dále přinese konkrétnější definici sexuálního obtěžování a návrh obecného předpisu v rámci good governance. S celkovými výsledky a závěry výzkumného projektu se můžete seznámit v diplomové práci ve studentském informačním systému, nebo na e-mailové adrese: b.veclova@gmail.com.

Ochrana osobních dat: Data budou shromažďována a zpracována v souladu s pravidly vymezenými nařízením Evropské Unie č. 2016/679 a zákonem č. 110/2019 Sb. – o zpracování osobních údajů. Budou získávány následující osobní údaje: jméno a příjmení, gender, věk a informace ohledně názoru na význam slovního spojení a na problematiku sexuálního obtěžování a sexualitu v prostředí organizovaného sportu, názorové odpovědi na otázky k tématu. Kromě výše zmíněného nebudou přebírány žádné další kontaktní údaje. Tyto údaje budou bezpečně uchovány na heslem zajištěném počítači v uzamčeném prostoru, přístup k nim bude mít pouze výzkumník a vedoucí práce.

Získaná data budou zpracována, bezpečně uchována a **publikována v anonymní podobě** v diplomové práci, případně v odborných časopisech, monografiích a prezentována na konferencích, případně budou využita při další výzkumné práci na UK FTVS.

Pořizování fotografií/videí účastníků: Během výzkumu nebudou pořizeny žádné fotografie a videa. V průběhu výzkumu budou pořizeny audio nahrávky.

V maximální možné míře zajistím, aby získaná data nebyla zneužita.

Jméno a příjmení předkladatele a hlavního řešitele projektu: Bc. Barbora Večlová

Jméno a příjmení osoby, která provedla poučení: Bc. Barbora Večlová

Podpis:

Prohlašuji a svým níže uvedeným vlastnoručním podpisem potvrzuji, že dobrovolně souhlasím s účastí ve výše uvedeném projektu a že jsem měl(a) možnost si řádně a v dostatečném čase zvážit všechny relevantní informace o výzkumu, zeptat se na vše podstatné týkající se účasti ve výzkumu a že jsem dostal(a) jasné a srozumitelné odpovědi na své dotazy.

Byl(a) jsem poučen(a) o právu odmítnout účast ve výzkumném projektu nebo svůj souhlas kdykoli odvolat bez represí, a to písemně Etické komisi UK FTVS, která bude následně informovat předkladatele projektu. Dále potvrzuji, že mi byl předán jeden originál vyhotovení tohoto informovaného souhlasu.

Místo a datum:

Jméno a příjmení účastníka: Podpis:

Souhlasím s textem přepsaného a anonymizovaného rozhovoru v rámci výše uvedeného výzkumu. Při závěrečné kontrole jsem vymezila(a) oblast rozhovoru, kterou jsem chtěla(a) vyjmout z dalšího zpracování.

Místo a datum:

Jméno a příjmení účastníka: Podpis:

Příloha 3: Seznam otázek ohniskové skupiny

Charakteristika respondentů

pohlaví

sport

Rozehrívací otázky

1. Slyšeli jste někdy o nějakém případě sexuálního obtěžování v rámci organizovaného sportu (nebo sportovního prostředí jako takového)? Jakém?

Definice sexuálního obtěžování

2. Ohodnoťte, jestli se jedná podle vás o sexuální obtěžování:
 - a. Trenér kouká na své svěřence, když se sprchují po právě odehraném utkání.
 - b. Spoluhrač vezme po tréninku spoluhračce tenisky a říká, že jí je vrátí, jen když mu dá pusu.
 - c. Klubová masérka při masírování třísel fotbalistů zajíždí rukama do intimních partií.
 - d. Trenér řekne své svěřenkyni, že ji to dnes moc sluší a má v tomto topu moc pěkné tělo.
 - e. Spoluhračka pošle spoluhrači nahou fotografii.
 - f. Trenér pomáhá své svěřenkyni, když se protahuje a dotýká se jí.
 - g. Tým fotbalistů začne pískat a volat na slečnu, která kolem nich probíhá na atletickém ovále.
 - h. Trenér/trenérka nabíd/a svému svěřenci, že když se s ním/ní vyspí, tak ho nasadí do finálového zápasu sezony.
 - i. Trenér začne po tréninku vyprávět svým svěřencům/svěřenkyním o svém sexuálním životě a vyzvídá, jak to mají oni/ony.
 - j. Někdo nechává ve skřínce před tělocvičnou sportovkyni/sportovci vzkazy s nemravnými návrhy.
3. Jak by podle vás zněla definice sexuálního obtěžování nebo co by v ní určitě mělo zaznít?
4. Dovedly byste říct, jaká je pomyslná hranice mezi tím, co sexuální obtěžování není a co už je?

Příklady definic sexuálního obtěžování podle některých institucí:

- A) Sexuální obtěžování a šikana jsou formy sexuální diskriminace. Zahrnují **nedobrovolnou či vynucenou** účast v sexuálním kontaktu. Jedná se o urážlivé stereotypy, sexuální vtipy, výhrůžky, zastrašování a činy sexuální povahy. V prostředí, kde nejsou vaše práva respektována nebo si vás neváží jako jednotlivce, je riziko sexuálního obtěžování vyšší. (Český olympijský výbor)

- B) **"Obtěžování a zneužívání"** zahrnuje fyzické nebo psychické týrání, což znamená jakékoliv **nepatřičné a nežádoucí chování**, o kterém by se dalo důvodně předpokládat nebo které může být vnímáno jako **urážlivé, způsobující újmu nebo ponížení** jiné osobě, a pohlavní zneužívání (může být ve formě fyzického a/nebo psychického zneužívání), což znamená jakékoliv **nežádoucí, násilné nebo nucené** zapojení do sexuálního chování, nežádoucí verbální komunikaci nebo fyzické chování nebo gesto sexuální povahy (např. používání urážlivých stereotypů založených na pohlaví, sexuální vtipy, vyhrožování, zastrasování), o kterých by se dalo důvodně předpokládat, že mohou být vnímány jako urážka nebo ponížení druhé osoby. Týká se to obtěžování **na základě jakýchkoliv důvodů** jako například rasy, náboženství, barvy pleti, vyznání, etnického původu, tělesné stavby, pohlaví nebo sexuální orientace. Může se jednat o jednorázovou událost nebo sérii takových událostí. Obtěžování může být úmyslné, nevyžádané a donucovací. Obtěžování a zneužívání často vyplývá ze **zneužití autority**, tedy ze zneužívání postavení, vlivu a moci jednotlivce vůči jiné osobě. (Etický kodex MOV)
- C) Sexuální diskriminace, obtěžování a zneužívání jsou různými projevy **zneužití moci**. Vztah mezi trenérem a mladistvým sportovcem by měl být vždy budován na základě principu **rovného** zacházení a budování **úcty i respektu**. Dospělý se musí zdržet flirtování a jakýchkoli poznámek se vztahem k sexualitě, které překračují dobré mravy a mohou mít škodlivé důsledky pro vývoj mladého sportovce. Naproti tomu **otevřená sexuální výchova** a odpovídající šíření informací jsou součástí výchovy ve všech sportovních disciplínách. Co kdo nakonec bude vnímat jako obtěžování bude **závislé na daném jedinci, situaci, interakci mezi příslušnými stranami a na předchozích zkušenostech. Rozhodující však vždy je, jak oběť situaci prožívá. Jestliže se cítí obtěžována, je třeba brát celou záležitost vážně.** (Komise sportu žen ČOV a MŠMT)

5. Která z výše uvedených definic vám přijde nejlepší a nejvýstižnější?

Charakteristika prostředí - četnost/frekvence/sport

6. Je podle vás sexuální obtěžování v rámci sportovního prostředí častějším problémem než v jiných prostředích? Proč?
7. Je riziko sexuálního obtěžování u všech sportů stejné?
8. Jaké sporty jsou z tohoto hlediska nejnáchylnější?
9. Myslíte si, že sexuální obtěžování se děje jednorázově nebo opakovaně?

Charakteristika oběti a pachatele

10. Myslíte si, že v sexuálním obtěžování hraje roli pohlaví? Proč?
11. Jaké jsou podle vás vizuální a charakteristické vlastnosti nebo postavení oběti sexuálního obtěžování? Proč?
12. Jaké jsou podle vás vizuální a charakteristické vlastnosti nebo postavení pachatele sexuálního obtěžování? Proč?
13. Co je podle vás motivem pachatele sexuálního obtěžování?
14. Myslíte si, že někteří sportovci zneužívají sexuálního obtěžování ve svůj prospěch? Proč?

Hypotetické situace

-oběť

15. Pokud byste se stali obětí sexuálního obtěžování v rámci organizovaného sportu, jak byste řešili danou situaci? Proč?

-křivé obvinění

16. Pokud by vás někdo křivě nařkl ze sexuálního obtěžování v rámci organizovaného sportu, jak byste řešili danou situaci? Proč?

-pachatel

17. Pokud byste byli pachatelem sexuálního obtěžování v rámci organizovaného sportu, jak byste postupovali, aby vám takové jednání prošlo? Proč?

Následky

-oběť

18. Jaké jsou podle vás následky sexuálního obtěžování pro oběť?

-křivé obvinění

19. Jaké jsou podle vás následky křivého nařčení ze sexuálního obtěžování?

-pachatel

20. Jaké jsou podle vás následky sexuálního obtěžování pro pachatele?

Prevence

21. Jaké formy prevence sexuálního obtěžování v rámci sportovní organizace si vybavujete?

22. Jak byste tuto prevenci proti sexuálnímu obtěžování v organizovaném sportu případně zlepšili? Jaké formy prevence byste zavedli?

Příloha 4: Záznam odpovědí účastníků ohniskové skupiny

1. Slyšeli jste někdy o nějakém případě sexuálního obtěžování v rámci organizovaného sportu? Jakém?

R1: „*Ano, slyšel jsem o jednom obrovském případě z florbalového světa. Dříve byly v Praze čtyři velké florbalové kluby a jeden z nich byl SSK Future. Proběhla tam aféra ohledně toho, že majitel klubu znásilňoval patnáctileté, ale i třeba čtrnáctileté kluky ve sprchách. Byli to kluci, kteří byli třeba o 3 roky starší než v té době já. Mluvílo se o tom už dlouho před tím, než se proti tomu něco dělalo. Bavíme se tady cca o roku 2001. Celá tahle kauza se začala řešit ale až asi kolem roku 2011. V prvotní fázi o tom tedy věděli pouze lidé z florbalového prostředí. Celá aféra se ale pak dostala ven a případ se začal medializovat. Zdálo se mi, že od toho klub dával ruce pryč a téměř se k aféře nevyjádřil. Následně se kolem něho prohnala mediální bouře a hned krátce na to klub oznámil svůj konec v reakci na vyšetřování, potvrzení aféry a odsouzení pachatele. Bylo to šokující, protože v té době to byl velký klub na vysoké úrovni.*“

R2: „*Já jsem se setkal se nějakou formou sexuálního obtěžování na tenise. Bylo to mezi jednou hráčkou a hlavním trenérem, který ji obtěžoval. On potom odešel a už jsem o tom nic neslyšel. Nebylo to žádným způsobem medializované, nijak se to neřešilo, nějak to spíš zapadlo mezi dění a vyšumělo to.*“

R3: „*Já jsem slyšela o případě amerických gymnastek, které byly obtěžovány a zneužívány jejich lékařem Larrym Nassarem od devadesátých let až asi do roku 2018 pod zástěrkou lékařské péče.*“

2. Ohodnot'te, jestli se jedná podle vás o sexuální obtěžování:

- a. Trenér kouká na své svěřence, když se sprchují po právě odehraném utkání.**

Všichni respondenti se shodují na tom, že se o sexuální obtěžování jedná.

- b. Spoluhrač vezme po tréninku spoluhračce tenisky a říká, že jí je vrátí, jen když mu dá pusu.**

Respondenti nejdříve odpovídají, že ne. Nakonec se ale všichni přikloní k tvrzení R5, která říká, že: „*Záleží na dynamice vztahu. Pokud je to bráno za flirt, tak je to v pořádku. Pokud se ale jeden druhého snaží násilně k něčemu přemluvit, tak o sexuální*

obtěžování jde. Jde tedy o to, kde se ti dva lidé nacházejí a jaký je pocit na druhé straně – jestli je to bráno jako vtip, nebo jestli je to nepříjemné.“

c. Klubová masérka při masírování třísel fotbalistů zajíždí rukama do intimních partií.

Všichni respondenti se shodují na tom, že se o sexuální obtěžování jedná.

d. Trenér řekne své svěřenkyni, že ji to dnes moc sluší a má v tomto topu moc pěkné tělo.

Respondenti shodně odpovídají, že se o sexuální obtěžování jedná, ale dodávají, že pokud by byl vynechán dodatek o rysech těla (má v tomto topu moc pěkné tělo), tak by to za sexuální obtěžování nepovažovali.

e. Spoluhráčka pošle spoluhráči nahou fotografii.

Respondenti se shodují na tom, že v tomto případě opět záleží na dynamice vztahu, jako u příkladu b.

f. Trenér pomáhá své svěřenkyni, když se protahuje a dotýká se ji.

Respondenti se shodují, že by to za sexuální obtěžování nepovažovali, nicméně dodávají, že záleží na tom, kde se ji dotýká. R1 a R2 říkají, že si dokážou představit moment, kdy jí sahá třeba i na zadek, aby ji dotlačil nebo pomohl do nějaké pozice za účelem protažení.

K tomuto R4 dodává, že by trenér měl vždy před takovým dotekem upozornit nebo se zeptat, jestli se na takovém místě může dotknout, s čímž následně souhlasí celá skupina.

g. Tým fotbalistů začne pískat a volat na slečnu, která kolem nich probíhá na atletickém ovále.

R2 říká, že záleží, co na ni fotbalový tým křičí. Pokud by například křičeli, že je hezká, tak mu to přijde v pořádku. Pokud by ale byli přehnaně vulgární a sexističtí, tak staví slečnu na veřejnosti do velmi nepříjemné pozice, a pak by to za sexuální obtěžování považoval.

R4, R5 a R6 říká, že se o sexuální obtěžování jedná.

R1 a R3 se shodují na tom, že to staví slečnu do nepříjemné pozice, ale jako sexuální obtěžování by to nakvalifikovali.

R2 dodává, že je také důležité rozlišovat, jestli se jedná o jednorázovou nebo opakovanou činnost. Pokud by na ni chodili pokřikovat pravidelně, tak to za sexuální obtěžování považuje, v opačném případě by byl mírnější.

h. Trenér/trenérka nabídl/a svému svěřenci, že když se s ním/ní vyspí, tak ho nasadí do finálového zápasu sezony.

Skupina se jednohlasně shoduje na tom, že se o sexuální obtěžování jedná a považují to dokonce za nejhorší formu sexuálního obtěžování a vydírání.

i. Trenér začne po tréninku vyprávět svým svěřencům/svěřenkyňám o svém sexuálním životě a vyzvídá, jak to mají oni/ony.

R2 říká, že záleží na věkovém rozdílu a na mentální vyspělosti svěřenců/svěřenkyň. Pokud by se například kluci bavili se svým trenérem o svém sexuálním životě, tak to nepovažuje za divné. Dodává ale, že záleží na tom, jaký má trenér záměr se získanými informacemi a jestli z toho chce něco získat.

R1 souhlasí s R2 a říká, že pokud v kabině panuje shoda, že se o takových tématech můžou bavit, tak to nepovažuje za sexuální obtěžování. Pokud by někdo násilně vyzvídá, tak by to za sexuální obtěžování považoval, ale v rámci normální konverzace ne.

R4 si myslí, že to je jiné u mužského a ženského sportu. Muži se o takových věcech baví víc než ženy a jsou otevřenější. Pak také záleží na tom, jestli jde o trenéra nebo trenérku. Pokud by se jí na to zeptal trenér, tak by jí to nebylo příjemné a něco by za tím hledala, ale u trenérky, s níž má přátelský vztah, by jí to nevadilo. Shrnuje to tedy tak, že záleží na pohlaví a na jednotnosti pohlaví kolektivu.

S tímto shrnutím souhlasí R1 a dodává, že například ve fotbalovém světě jsou taková témata normální a jsou rozebírána na denní bázi

R5 dodává a klade velký důraz na to, že náleží na tom, jak trenér naloží se získanými intimními informacemi. *„Je důležité mít trenéra jako někoho, ke komu vzhlížím, jako autoritu a ke komu mám respekt. Ve chvíli, kdy trenér mluví o takových věcech, tak v mých očích respekt ztrácí. Může se pak stát, že tento trenér ošklivě zneužije informaci a sportovce před ostatními například zesměšnění.“* Dále ale souhlasí se skupinou v tom, že záleží na složení skupiny z hlediska pohlaví.

R6 říká, že podle něj tato témata vůbec nepatří do sportu a neměla by být rozebírána s trenérem.

j. Někdo nechává ve skříňce před tělocvičnou sportovkyni/sportovci vzkazy s nemravnými návrhy.

Skupina se shoduje, že se o sexuální obtěžování jedná. Podle R5 už to nastiňuje akci, ze které může mít potom dotyčný strach.

3. Jak by podle vás zněla definice sexuálního obtěžování nebo co by v ní určitě mělo zaznít?

R2 říká že: *„Určitě musí zaznít něco ohledně reciprocity. To znamená, že se jedná o takové sexualizované chování, které není akceptované druhou stranou. V momentě, kdy druhá stran k takovému chování vyjadřuje nesouhlas a nechce to, tak je jedno v jaké formě.“*

R2 a R4 se dále shodují na tom, že záleží o kombinaci formy a četnosti. Pokud by například našli ve skřínce jeden nemravný vzkaz tak by neřekli, že je někdo sexuálně obtěžuje.

R5 dodává: *„Podle mě je důležité, jestli jde jen o náznak jako třeba dopisy, anebo jestli je to vyloženě dotek. Náznaky vyvolávají nějaký strach, ale není to samotné provedení sexuálního obtěžování. Pak je také důležité, jaké vztahy mezi sebou ti lidé mají ve smyslu nadřízenosti (trenér) a podřízenosti (sportovec) a je to něco jiného, než když se jedná pouze o spoluhráče, protože trenér může využít svého postavení.“*

4. Dovedly byste říct, jaká je pomyslná hranice mezi tím, co sexuální obtěžování není a co už je?

Celá skupina považuje hranici za velmi individuální.

R1 říká: *„Já bych řekl, že hranici tvoří nemístné fyzické doteky. V případech jako pískání nebo zanechávání vzkazů hraje roli počet opakování. Pokud by se to stalo jednou, tak bych to nechal být, pokud by to ale bylo opakované, tak se o sexuální obtěžování jedná.“*

S R1 souhlasí také R4 a R2, který ale dodává, že pokud by ale například verbální poznámka byla větší mírou sexualizovaná a explicitní, tak se to dá přirovnat už k té hranici doteku.

Skupina se závěrem dělí na dva tábory. R1, R2 a R4 se shodují na tom, že pokud dojde k jednorázovým verbálním nebo neverbálním narážkám poznámkám a podobně, bez fyzického doteku, tak se o sexuální obtěžování nejedná. Pokud by ale toto chování bylo opakované, nebo dokonce fyzické, tak se o sexuální obtěžování jedná.

Na druhé straně jsou názorově R3, R5 a R6, kteří říkají, že se jedná o sexuální obtěžování, pokud se stane i pouze jednou, a to i jen ve verbální formě. Skupina se pak

nakonec shoduje na tom, že v souladu s třetí definicí, je důležité, jaký postoj k věci má oběť.

5. Která z výše uvedených definic vám přijde nejlepší a nejmístičnější?

R1: „Nelíbí se mi úplně ani jedna, ale pokud bych si měl některou vybrat, tak bych volil A, ale nenapadá mě, co bych k ní měl dodat, aby byla úplná. U definice B mi přijde, že se až tolik nevztahuje k sexuálnímu obtěžování, protože je tam zmíněna i třeba rasa nebo náboženství. U definice C se mi zase nelíbí nadměrné kladení důrazu na získání moci a přijde mi, že to hodně poukazuje pouze na vztah nadřícenosti a podrícenosti mezi trenérem a sportovcem, což mi nepřijde správné, protože k sexuálnímu obtěžování může dojít i na stejné úrovni.“

R2: „Ve sportovním prostředí mi přijde nejmístičnější definice C. Popisuje hodně vztah trenéra a svěřence ale zároveň s tím se mi líbí také část která zmiňuje, že sexuální výchova patří i do prostředí sportu, ale zdůrazňuje zneužití autority. Možná bych ale k definici doplnil prvky z definice B, kde jsou uvedeny příklady sexuálního obtěžování a kladl bych důraz také na frekvenci v tom smyslu, že pokud se jedná o opakovaný záměrný čin, tak se jedná o sexuální obtěžování.“

R3: „Osobně se mi líbí definice C, přijde mi, že obsahuje téměř vše důležité, co by měla. Je dobře, že je tam brána v potaz individualita vnímání. Přijde mi, že to celou definici nedělá tak přísnou. Zároveň s tím se mi ale líbí, že je tam zmíněno - právě kvůli individualitě -, že každá taková situace má být posuzována vážně.“

R4: „Nejmístič se mi líbí definice C. Doplnila bych k ní ale, jak říkala R5 zmínku o fyzické stránce, také zmínku o psychické. Vyzdvihuji hlavně větu z definice o tom, že co nakonec bude kdo vnímat jako obtěžování, je závislé na daném jedinci, situaci a jejich interakci a předchozích zkušenostech, což přesně dokládá to, o čem jsme tu mluvili, tedy o dynamice vztahu.“

R5: „Asi bych vybrala definici B, i když souhlasím s R1, že jsou tam zmíněny nějaké věci až příliš obecně. V téhle definici je ale podle mě hrozně důležité, že se jedná o činy, které jsou úmyslné, nevyžádané a donucovací. Zároveň s tím se mi také líbí, že je tam kladen důraz na psychické zneužívání a jsou tam uvedeny i některé příklady.“

R6: „A, základní definice, která není nijak rozvedená a nikterak podrobná. Je jasná a přehledná, další jsou zbytečně složité. Dají se podle ní posuzovat jednoznačné případy, u posuzování hraničních případů ale není dostatečná.“

6. Je podle vás sexuální obtěžování v rámci sportovního prostředí častějším problémem než v jiných prostředích? Proč?

R5 uvádí: „Já mám pocit, že může a že je to dané právě prostředím. Když si vezmu situace jako: sprchování, převlíkání, soustředění, tábory...“

R3 a R2 souhlasí s R5, a říkají, že je to z toho důvodu, že jde o prostředí, kde se podává fyzický výkon.

R4 říká, že si nemyslí, že by to bylo ve sportovním prostředí častějším problémem než v jiných prostředích. Poukazuje na to, že ve sportovním prostředí se řada věcí jako sexuální obtěžování nebere, jelikož například na nahotu v šatnách jsou lidé zvyklí a nepřijde jim to zvláštní. Uvědomuje si ale, že jiným lidem, kteří nejsou natolik zvyklí na sportovní prostředí by to mohlo být nepříjemné. Lidé ze sportovního prostředí mají v tomto směru posunutou hranici. Říká také, že závisí na výchově.

R1 se přiklání k tomu, že ano, ale že záleží na tom, jak lidé sexuální obtěžování vnímají. „Věci, které by se daly považovat za sexuální obtěžování se ve sportovním prostředí odehrávají na běžné bázi, ale záleží na tom, jestli je za sexuální obtěžování ti lidé považují a neberou to jen třeba jako legraci.“

R6 uvádí: „Připadá mi, že když slyším o nějakých případech sexuálního obtěžování, tak se to většinou ukazuje na pozicích, kde je hodně vidět důsledek autority. Například ve velkých korporátech, církvi a podobně, mohou lidé využívat svého postavení. Ve sportu pro to tak velký prostor a hierarchie zneužití autority není – jen v pozici trenér a sportovec.“

7. Je riziko sexuálního obtěžování u všech sportů stejné?

R4 a R3 se domnívají, že ne. Existují sporty, ve kterých trenéři například na sportovce více sahají, jako třeba gymnastika, což vytváří větší prostor pro případné sexuální obtěžování.

R1: „*Myslím, že mezi sporty je v tomhle hledisku rozdíl. V případě curlingu si třeba nemyslím, že by to prostředí bylo nějakým způsobem sexualizované, ale v porovnání třeba s fotbalem, je to o něčem jiném.*“

R2 a R4 společně dodávají, že záleží také na tom, jestli se jedná o kolektivní nebo individuální sport. V případě kolektivních sportů může být podle nich toto riziko větší.

8. Jaké sporty jsou z tohoto hlediska nejnáchylnější?

Skupina se shoduje na sportech jako gymnastika, balet ale především tanec, protože ten v sobě nese už určitou složku sexuality.

9. Myslíte si, že se sexuální obtěžování děje jednorázově nebo opakovaně?

Skupina se shoduje na tom, že se odehrává opakovaně, pokud to znamená opakování jednoho chování na jednom ale i více lidech.

10. Myslíte si, že v sexuálním obtěžování hraje roli pohlaví? Proč?

Skupina se shoduje na tom, že většinou je sexuální obtěžování konáno na úkor žen, protože jsou fyzicky slabší. Dále je to také odůvodněno kulturou, větší sexualizací žen prostřednictvím médií a tím, že ženy jsou méně radikální vůči takovému chování.

Podle skupiny navázání romantického vztahu navíc většinou iniciují muži, a tak je normální, že se v roli pachatele objevují spíše muži. Narážíme na problém, že „*Pokud má muž se ženou romantický záměr, ale ženou to není chtěné, tak už se jedná o sexuální obtěžování, což je představuje pro muže tenký led, jelikož jejich záměr není sexuálně obtěžovat, ale navázat romantický kontakt.*“ R5 k tomuto dodává a vyzdvihuje definici B, která obsahuje zmínku o tom, že je důležité, že se jedná o sexuální obtěžování, pokud je to ze strany potenciálního pachatele úmyslné.

11. Jaké jsou podle vás vizuální a charakteristické vlastnosti nebo postavení oběti sexuálního obtěžování?

Celá skupina se shoduje na tom, že v roli oběti se nachází stereotypicky žena.

R5 jako první napadne, že se jedná o nezletilé a odůvodňuje to demonstrací moci, která je u pachatele ve vztahu k dítěti větší.

R4 si naopak představí zletilou, krásnou, mladou ženu, která má velká prsa, dlouhé vlasy a splňuje ideál krásy.

R2 a R6 si naopak představí dívku, která je mentálně labilní, tichá a nekomunikativní. Takové dívce se pak trenér začne víc věnovat.

R1 říká, že: *„Myslím, že se jedná o ženu, ale asi jsem ovlivněný i událostí, kterou jsem zmiňoval v úvodu diskuze. Může to být kdokoliv.“*

12. Jaké jsou podle vás vizuální a charakteristické vlastnosti nebo postavení pachatele sexuálního obtěžování? Proč?

R2 a R6 vyzdvihují na prvním místě to, že pachatel SO má nějakou autoritu a moc nad obětí na druhém místě zmiňují, že jde o muže.

R3, R4 a R5 se shodují, že jde stereotypicky o bílého muže ve věku zhruba 50 let, který žije v nespokojeném manželství a trénuje kolektiv mladých žen.

R1 říká, že to nelze stereotypizovat a žádný stereotyp ho nenapadá.

13. Co je podle vás motivem pachatele sexuálního obtěžování?

Skupina jmenuje motivy jako: demonstrace moci, vzhled, vycítění emoční nevyrovnanosti a slabosti oběti

14. Myslíte si, že někteří sportovci zneužívají sexuálního obtěžování ve svůj prospěch? Proč?

Skupina se shoduje na tom, že ano, a to z důvodu, že z toho obě strany vzájemně benefitují.

15. Pokud byste se stali obětí sexuálního obtěžování v rámci organizovaného sportu, jak byste řešili danou situaci? Proč?

R1 říká: *„Pokud by se to stalo jednou, tak bych v první řadě konfrontoval toho člověka s tím, že mi to vadí a neřešil bych to s vedením. Pokud by se takto choval opakovaně, tak bych měl tendence opustit ten sportovní klub než to řešit s vedením, protože bych pak v tom klubu stejně nechtěl zůstat. Nešlo by o pocit studu ale o to, že bych. Měl pocit, že mi s tím klub stejně nepomůže, naopak by se snažili celou věc utulnat. Navíc v momentě, kdyby se to začalo řešit, by mě to stavělo do nepříjemné pozice, že si na někoho stěžuju,*

že jsem práškač a kazilo by to atmosféru v týmu. V kolektivních sportech je důležité tahat za jeden provaz a kdyby se něco takového stalo, tak bych pak měl problém za něj na hřišti bojovat.“

R2 by se s celou záležitostí nejdříve svěřil blízké osobě. Věc by nejdříve neřešil s klubem, ale ne z důvodu, že by nevěřil ve správnost jejích kroků, pouze by nejdříve preferoval instituci nezapojit z důvodu studu. S vedením klubu by to začal řešit ihned v okamžiku, kdy by se dozvěděl, že byli sexuálně obtěžováni ještě další spoluhráči.

R4 by záležitost s vedením klubu neřešila. *„Vedení si ihned zavolá druhou stranu, která se to tak dozví, a i když je to anonymní, tak pachatel ale stejně ví, kdo ho nahlásil. Druhá osoba pak může lhát a záleží jen na vedení, komu uvěří. Záleží také na postavení pachatele, jak dlouho v organizaci pracuje a jaké má vztahy s vedením. Takové řešení problému ze strany organizace nepovažují za šťastné a může to nakonec celou situaci jen zhoršit.“*

R3, R5 a R6 by se s touto situací pouze svěřili svým přátelům nebo rodině, popřípadě by klub opustili a dál situaci vůbec neřešili.

16. Pokud by vás někdo křivě nařkl ze sexuálního obtěžování v rámci organizovaného sportu, jak byste řešili danou situaci? Proč?

R1 by nejdřív celou věc řešil s člověkem, který ho křivě nařkl, snažil by se doložit alibi a zároveň s tím by se snažil zapojit také třetí stranou třeba v podobě vedení klubu. *„Je to strašná situace, protože i když se prokáže, že šlo o křivé obvinění tak mě pak lidé v okolí už stejně uvidí jinak než předtím.“*

R2 souhlasí s R1 a dodává tady je nutná participace vedení klubu, protože jinak obvinění nezmizí, a nakonec není ani jiná možnost než se na ni spolehnout.

R5 by se snažila také přijít na motiv křivého obvinění.

Skupina se ale shoduje na tom, že nemají důvěru v instituci a její šetření, ale vidí to jako jedinou možnost.

17. Pokud byste byli pachatelem sexuálního obtěžování v rámci organizovaného sportu, jak byste postupovali, aby vám takové jednání prošlo? Proč?

Skupina se shoduje na tom, že by svou oběť psychicky vydírala a vybírali by si takové oběti, které by mohly hodně ztratit, kdyby se přiznaly nebo jsou emočně nestabilní.

R2 dodává, že by se snažili svůj zájem pouze na jednu osobu, ne na více, aby byla zachovaná mlčenlivost.

R4 dále dodává, že by si udělala přátelské vztahy s vedením klubu a sama měla vyšší pozici v rámci klubu.

R1 by se ve společnosti vedení přetvařoval a dával si pozor na to, aby nikdy nezmiňoval nic ohledně sexuality a podobně a snažil se budit ten nejlepší dojem, aby u případného nařčení potom vedení přihlédlo k osobní zkušenosti s ním a došlo k závěru, že on by takové věci přeci nikdy neudělal.

Skupina se dále shoduje na tom, že případy sexuálního obtěžování poškodí sportovní organizaci, a tak je v jejím zájmu, aby se takové případy ututlaly. *„Pro organizaci je lepší situaci tiše, interně, diskrétně vyřešit než danou věc nechat vyhnít, protože z toho by pak mohly být daleko větší problémy a považují to za nejlepší vypořádání.“*

18. Jaké jsou podle vás následky sexuálního obtěžování pro oběť?

R4: *„Záleží na druhu sexuálního obtěžování. Mohou to být psychické následky, těhotenství, pohlavní choroby, posttraumatický stres, zlomeniny, problémy s dalším partnerem v soukromí, strach... Z hlediska sportu může mít takové fyzické následky, že nebude sportu schopna, může mít psychický blok nebo předsudky najít si trenéra, problémy s důvěrou, veřejné mínění, pomluvy, konec sportovní kariéry.“*

Zbytek skupiny s R4 souhlasí.

19. Jaké jsou podle vás následky křivého nařčení ze sexuálního obtěžování?

R5: *„Znamená to šmouhu na kariéře člověka, protože je tímto způsobem pak zdiskreditovaný ve všech ostatních klubech. Může to zapříčinit také problémy v osobním životě: s rodinou, přáteli, dětmi...“*

R1 dodává, že pokud by se objevil jen náznak jakéhokoliv obvinění, tak to znamená absolutní konec kariéry.

20. Jaké jsou podle vás následky sexuálního obtěžování pro pachatele?

Skupina se shoduje, že následky pro pachatele jsou obdobné jako u křivého nařčení. Kromě negativního ovlivnění kariéry, rodiny, přátel ale zmiňují také trestnost. Trestnost R1 komentuje, že by mělo být trestné, pokud sexuální obtěžování dojde do fyzické

úrovně, pokud se ale jedná například o verbální obtěžování, tak by to mělo být řešeno mimo zákon v rámci klubu.

21. Jaké formy prevence sexuálního obtěžování v rámci sportovní organizace si vybavujete?

Skupina se shoduje na tom, že se nikdo z nich s žádnou formou prevence sexuálního obtěžování v rámci sportovní organizace nesetkal. Současně s tím, ale celá skupina říká, že je taková prevence ve sportovním prostředí na místě, stejně jako třeba ve škole nebo v práci.

22. Jak byste tuto prevenci proti sexuálnímu obtěžování v organizovaném sportu zlepšili? Jaké formy prevence byste zavedli?

R2: *„Určitě by v tomto směru bylo vhodně zavést prevenci, a to jak na klubové, ale možná spíše na celostátní úrovni. Ze strany vrcholných institucí by měl být delegován jednotný celoplošný dokument, který by měl tuto věc pokrýt.“*

R4 souhlasí a dodává, že by takový dokument měl vyplynout a být důsledně distribuován ze strany MŠMT nebo NSA tak, aby se to prostřednictvím kampaně dostalo mezi všechny svazy, kluby a další instituce.

R6 dodává, že by tyto vrcholné instituce měli zřídit linky, na kterých by oběti sexuálního obtěžování mohly anonymně řešit své problémy a zároveň s tím by jim byla poskytnuta také terapeutická pomoc. Mohlo by to pro oběti představovat příjemnější formu řešení problému. Zároveň bychom se tak vyhnuli problému ohledně přátelských vazeb v rámci vedení klubu a zainteresování třetího, nestranného, pohledu na celou věc.

R3 říká, že by bylo vhodné, aby měl klub případně svého psychologa. Zároveň ale podotýká, že je to nákladné řešení, lidé se za to stydí a nezletilí potřebují souhlas rodičů.

Příloha 4: Dotazník

Kontakt studentů se sexuálním obtěžováním ve sportovním prostředí

Dobrý den, vážení respondenti,

Jsem studentkou Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy a ráda bych Vás požádala o vyplnění krátkého dotazníku pro účely mé diplomové práce na téma: Kontakt studentů se sexuálním obtěžováním ve sportovním prostředí. Cílem mé diplomové práce je popsání současného stavu prostředí organizovaného sportu z hlediska sexuálního obtěžování a s tím souvisejícími tématy z pohledu studentů českých vysokých škol. Na základě výsledků dotazníkového šetření bude zhodnocena současná situace stavu sportovního prostředí organizovaného sportu z hlediska sexuálního obtěžování a konkretizován slovní pojem sexuální obtěžování.

Dotazník je určen pro studenty a studentky českých vysokých škol, kteří jsou starší 18 let. Jeho vyplnění Vám zabere pouze několik málo minut.

Je nutné zdůraznit, že se výzkum bude věnovat otázkám ohledně názoru na sexuální obtěžování, sexualitu a zkušenosti se sexuálním obtěžováním ve sportovním prostředí. Názory a zkušenosti ohledně sexuálního obtěžování, které sbírá toto dotazníkové šetření, mohou být označeny jako citlivé a mohou u respondentů vyvolat emocionální reakce, jejichž prožitkem je čistě individuální ve spojitosti s daným jedincem a konkrétní zkušeností nebo situací. Proto, pro případ potřeby, uvádím kontakt na psychologickou pomoc v poradenském centru Carolina: <https://centrumcarolina.cuni.cz/CC-40.html>.

Výzkum je zcela dobrovolný a vyplňování dotazníku můžete kdykoliv ukončit.

Získaná data budou zpracovávána, bezpečně uchována a publikována v anonymní podobě ve výzkumných pracích, případně v odborných časopisech, monografiích a prezentována na konferencích, případně budou využita při další výzkumné práci na UK FTVS.

Vyplněním a odevzdáním dotazníku potvrzujete, že dobrovolně souhlasíte se svojí účastí v této výzkumné studii, o které jste byl/a informován/a, jakož i o právu odmítnout účast.

Výzkum byl schválen Etickou komisí UK FTVS pod číslem: 254/2022. S výsledky studie se můžete seznámit na emailové adrese: b.veclova@gmail.com.

Děkuji za Vaši ochotu a spolupráci.

Bc. Barbora Večlová

1 Věnoval/a jsem se nebo se věnuji sportu v rámci některé sportovní organizace (rekreačně nebo výkonnostně v klubu, svazu, posilovně, hnutí atd.)

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

Ano Ne

2 Aktuálně jsem studentem/studentkou na vysoké škole v České republice.

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

Ano Ne

3 Jsem

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

žena muž

jiné:

4 Věnoval/a jsem se, věnuji se následujícím/u sportu/sportům v rámci sportovní organizace (rekreačně nebo výkonnostně v klubu, svazu, posilovně, hnutí atd.)

5 Ohodnoťte, jestli se podle Vás jedná o sexuální obtěžování

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď v každém řádku*

	ANO	spíše ANO	spíše NE	NE
okukování, pozorování, sledování	☐	☐	☐	☐
pískání	☐	☐	☐	☐
sexualizovaná gesta a mimika, mrkání	☐	☐	☐	☐

Kontakt studentů se sexuální obtěžováním ve sportovním prostředí

sexualizované nebo oplzlé komentáře, poznámky, vtipy	☐	☐	☐	☐
zasílání sexualizovaných zpráv, vzkazů, videí, fotografií	☐	☐	☐	☐
osahávání, otírání, štípání, hlazení	☐	☐	☐	☐
líbání	☐	☐	☐	☐
doteky na intimních místech	☐	☐	☐	☐
obnažování	☐	☐	☐	☐
znásilnění (orální/vaginální/anální sex)	☐	☐	☐	☐
Vydírání (výměna sexuálních služeb za sportovní nebo jiné benefity)	☐	☐	☐	☐

6 Ohodnoťte, jestli se podle vás jedná o sexuální obtěžování

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď v každém řádku*

	ANO	NE	Nelze jednoznačně určit
Trenér kouká na své svěřence, když se sprchují po právě odehraném utkání.	☐	☐	☐
Spoluhráč vezme po tréninku spoluhráčce tenisky a říká, že jí je vrátí, jen když mu dá pusu.	☐	☐	☐
Klubová masérka při masírování třísel fotbalistů zajíždí rukama do intimních partií.	☐	☐	☐
Trenér řekne své svěřenkyni, že jí to dnes moc sluší a má v tomto topu moc pěkné tělo.	☐	☐	☐
Spoluhráčka pošle spoluhráči nahou fotografií.	☐	☐	☐
Trenér pomáhá své svěřenkyni, když se protahuje a dotýká se jí.	☐	☐	☐
Tým fotbalistů začne pískat a volat na slečnu, která kolem nich probíhá na atletickém ovále.	☐	☐	☐
Trenér/trenérka nabíd/a svému svěřenci, že když se s ním/ní vyspí, tak ho/ji nasadí do finálového zápasu sezóny.	☐	☐	☐
Trenér začne po tréninku vyprávět svým svěřencům/svěřenkyním o svém sexuálním životě a vyzvídá, jak to mají oni/ony.	☐	☐	☐

Kontakt studentů se sexuálním obtěžováním ve sportovním prostředí

Někdo nechává ve skříňce před tělocvičnou sportovkyni/sportovci vzkazy s nemravnými návrhy.

Pro výsledky této práce je stěžejní následující definice sexuálního obtěžování:

Jedná se o takové sexualizované jednání, které je úmyslné, nevyžádané a donucovací, které bez ohledu na formu, není akceptováno druhou stranou, působí na ni nedobrovolně a nepatříčně a způsobuje jí psychickou nebo fyzickou újmu nebo ponížení. Vnímání sexuálního obtěžování je proto individuální, nicméně každá taková situace musí být brána vážně.

7 Setkal/a jste se někdy osobně nebo také jako svědek v rámci sportovní organizace s nějakou formou sexuálního obtěžování?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

 Ano Ne

8 Byl/a jste někdy osobně ve sportovním prostředí sexuálně obtěžován/a?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

 Ano Ne

9 Kolikrát jste byl/a sexuálně obtěžována?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

jednou ze strany jedné osoby jednou ze strany různých osob (v jednu chvíli) opakovaně stejnou osobou vícekrát různými osobami

10 V prostředí jakého/ých sportu/ů k sexuálnímu obtěžování došlo?

11 O jaké/ou formu/y sexuálního obtěžování šlo?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

☐ verbální: sexuální poznámky, komentáře, vtipy, přezdívký, popisy sexuálních fantazií, situací, zážitků	☐ neverbální: pískání, mrkání, okukování, sexualizovaná gesta nebo mimika	☐ fyzické: osahávání, líbání, štípání do zadku, poplácávání, otírání, hlazení, intimní doteky apod.	☐ vydírání: "něco za něco", výměna sexuálních služeb za sportovní nebo jiné benefity
☐ online: fotky/video s intimním obsahem, zaslání pornovideí, zaslání nevhodných zpráv/emailů apod.	☐ znásilnění a jiné sexuální praktiky		

12 Na jaké pozici jste byl/a, když vás někdo sexuálně obtěžoval?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

☐ sportovec/sportovkyně	☐ trenér/trenérka	☐ zdravotník/zdravotnice	☐ masér/masérka	☐ fyzioterapeut/fyzioterapeutka
☐ člen vedení sportovní organizace	☐ divák/divačka			
☐ Jiná...	____			

13 Kdo vás sexuálně obtěžoval?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

- žena muž

14 Na jaké pozici byl/a pachatel/ka sexuálního obtěžování?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

☐ sportovec/sportovkyně	☐ trenér/trenérka	☐ zdravotník/zdravotnice	☐ masér/masérka	☐ fyzioterapeut/fyzioterapeutka
☐ člen vedení sportovní organizace	☐ divák/divačka			
☐ Jiná...	____			

15 Kde jste byl/a sexuálně obtěžován/a?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

☐ tréninkové prostory (hala, hřiště, posilovna, bazén...)	☐ prostory šaten, sprch a toalet	☐ soustředění a jiné sportovní pobyty	☐ online prostředí (internet, zprávy, telefonáty...)
☐ jiné prostory klubu			
☐ Jiná...	____		

16 V jakém věku jste byla ve sportovním prostředí obtěžována?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

- mladší 15 let ve věku od 15 do 18 let starší 18 let

17 Řešil/a jste nebo jste se někomu svěřil/a s tím, že Vás někdo sexuálně obtěžoval?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano Ne

18 S kým jste tuto situaci řešil/a?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

- s kamarádem nebo kamarádkou s psychologem nebo psycholožkou se členy rodiny s trenérem s vedením dotyčné sportovní organizace
 s Policií České republiky S právníkem S lékařem
 Jiná...

19 Jaké následky na vás sexuální obtěžování zanechalo?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

- psychické fyzické změna klubu/týmu/sportu atd. zanechání sportovní činnosti užívání drog a alkoholu
 žádné
 Jiná...

20 Byl někdy někdo ve Vaší blízkosti ve sportovním prostředí sexuálně obtěžován?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano Ne Nevím

21 Kolikrát jste sexuální obtěžování ve sportovním prostředí vůči někomu zaznamenal/a?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

- jednou ze strany jedné osoby jednou ze strany různých osob (v jednu chvíli) opakovaně ze strany jedné osoby vícekrát ze strany různých osob

22 V prostředí jakého/ých sportu/ů k sexuálnímu obtěžování došlo?

23 O jaké/ou formu/y sexuálního obtěžování šlo?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

☐ verbální: sexuální poznámky, komentáře, vtipy, přezdívky, popisy sexuálních fantazií, situací, zážitků	☐ neverbální: pískání, mrkání, okukování, sexualizovaná gesta nebo mimika	☐ fyzické: osahávání, líbání, štípání do zadku, poplácávání, otírání, hlazení, intimní doteky apod.	☐ vydírání: "něco za něco", výměna sexuálních služeb za sportovní nebo jiné benefity
☐ online: fotky/video s intimním obsahem, zasílání pornovideí, zasílání nevhodných zpráv/emailů apod.	☐ znásilnění a jiné sexuální praktiky		

24 Kdo byl sexuálně obtěžován?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

- žena muž

25 Na jaké pozici byl/a oběť, když ho/ji někdo sexuálně obtěžoval?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

- sportovec/sportovkyně trenér/trenérka zdravotník/zdravotnice masér/masérka fyzioterapeut/fyzioterapeutka
- člen vedení sportovní organizace divák/divačka
- Jiná...

26 Kdo dotyčného sexuálně obtěžoval?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

- žena muž

27 Na jaké pozici byl/a pachatel/ka sexuálního obtěžování?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

- sportovec/sportovkyně trenér/trenérka zdravotník/zdravotnice masér/masérka fyzioterapeut/fyzioterapeutka
- člen vedení sportovní organizace divák/divačka
- Jiná...

28 Kde byl/a dotýčený/á sexuálně obtěžován/a?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

- tréninkové prostory (hala, hřiště, posilovna, bazén...) prostory šaten, sprch a toalet soustředění a jiné sportovní pobyty online prostředí (internet, zprávy, telefonáty...)
- jiné prostory klubu
- Jiná...

29 V jakém věku byl/a dotýčený/á, když byl/a ve sportovním prostředí sexuálně obtěžován/a?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

- mladší 15 let ve věku od 15 do 18 let starší 18 let

30 Jak jste se o sexuálními obtěžování dozvěděl/a?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

- Osobně jsem to viděl/a nebo slyšel/a. Svěřila se mi s tím oběť sexuálního obtěžování. Dozvěděla jsem se to z druhé ruky od kamarádů, spoluhráčů, trenérů... Dozvěděla jsem se to od vedení klubu.
- Dozvěděla jsem se to z médií.
- Jiná...

31 Řešil/a nebo nahlásil/a oběť sexuálního obtěžování svoji situaci?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano Ne Nevím

32 S kým oběť svoji situaci řešil/a?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

☐ s kamarádem nebo kamarádkou	☐ s psychologem nebo psycholožkou	☐ se členy rodiny	☐ s trenérem	☐ s vedením dotyčné sportovní organizace
☐ s Policií České republiky	☐ s právníkem	☐ s lékařem	☐ nevím	
☐ Jiná...	____			

33 Pozoroval/a jste na oběti sexuálního obtěžování nějaké následky?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

☐ psychické	☐ fyzické	☐ změna klubu/týmu/sportu atd.	☐ zanechání sportovní činnosti	☐ užívání drog a alkoholu	☐ žádné
☐ nevím					
☐ Jiná...	____				

34 Myslíte si, že jste se někdy sam/a dopustil/a sexuálního obtěžování?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano Ne Nevím

35 Kdybyste se stal/a obětí sexuálního obtěžování, cítil/a byste důvěru ve sportovní organizaci, že danou situaci vyřeší?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano Ne Nevím

36 Setkal/a jste se někdy v rámci sportovní organizace s nějakou formou opatření proti sexuálnímu obtěžování?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano Ne Nevím

37 O jaká opatření šlo?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

- Plakát, leták, katalog... Školení Beseda Video Příspěvek na sociálních sítích Etický kodex
- Jiná...

38 Přišla Vám tato opatření dostatečná?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano Ne

39 Jak byste tuto situaci zlepšil/a?